

1923 - 1933 DENİZ KUVVETLERİMİZ

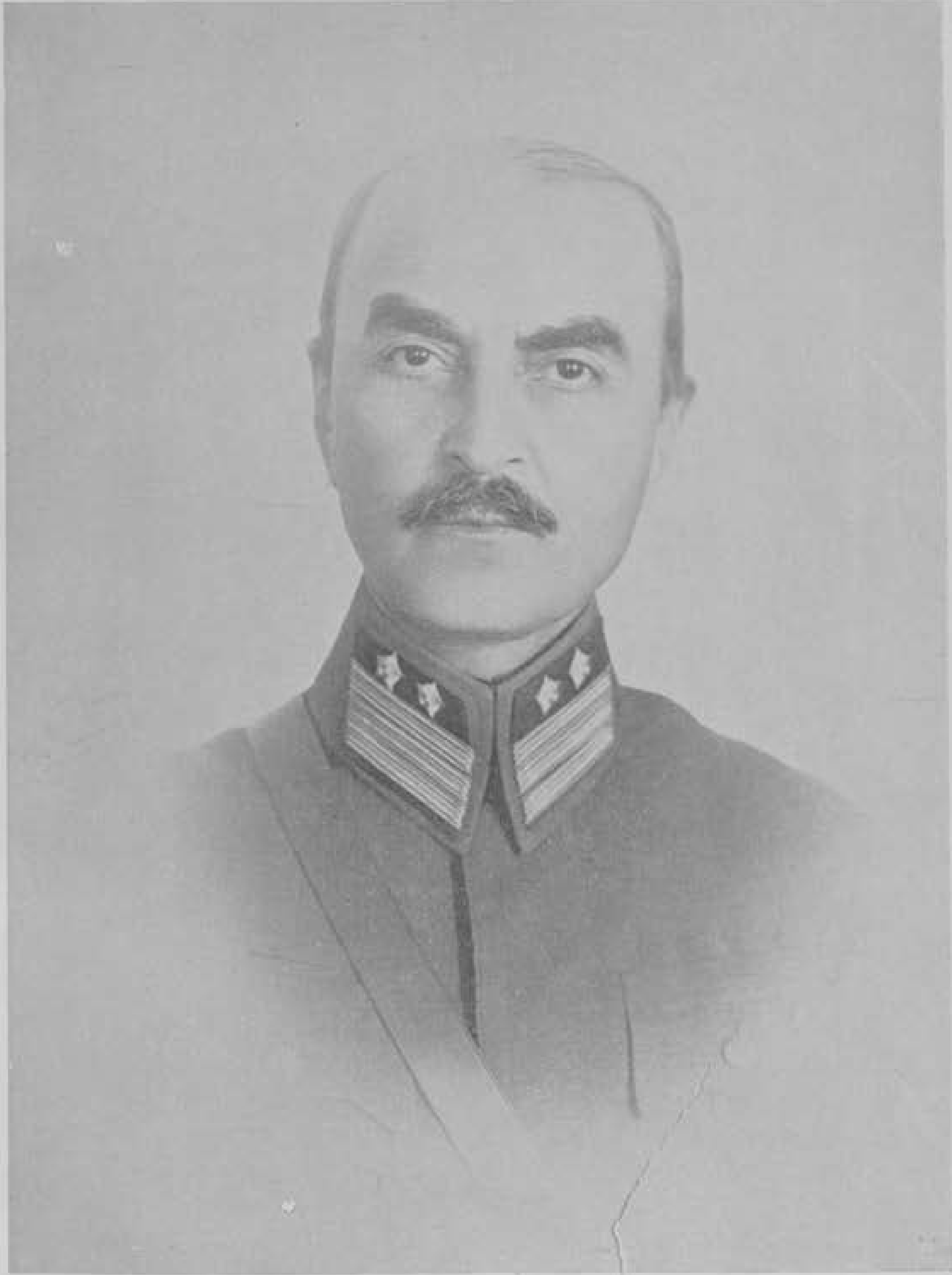

BÜYÜK ERKÂNIHARBİYE REİSİ MÜŞÜR FEVZİ PAŞA Hz.

MİLLÎ MÜDAFAA VEKİLİ ZEKÂİ BEYEFENDİ Hz.

BÜYÜK ERKÂNIHARBİYE İKİNCİ REİSİ ASIM PAŞA Hz.

MİLLÎ MÜDAFAA VEKÂLETİ MÜSTEŞARI NAZMİ PAŞA Hz.

DENİZ MÜSTEŞARI MİRALAY HULÛSİ BEYEFENDİ

Ulu Gaziye Denizden şükran

29 / Birinciteşrin / 1933

On yıl evveldi: Bir tarih Güneş gibi yükseldi; doğup ta batmayan bir Güneş gibi... Onu yücelten sensin, ey kurtaran ve kuran, eserin asra sığmıyor.

Bir millet kurtuldu, bir devlet kuruldu... yakın şarkın göbeğinde uzak ve daha uzak şarklara inkılâplar yayacak eşsiz, benzersiz bir devlet.. Küreler durdu, manzumeler durdu, kâinat bu eşsiz ve benzersiz kuruluşun başlayışına bakıyordu.

Ana yurda ayak bastığın gün ne bulmuştun? Ülküsüz ülkeye düşman dolmuştu; ordu silâhından, millet ordusundan, yurt ta milletinden soyulmuştu.. Irkları, kıt'aları tek bir kılıç yaparak hasta adamı vuranlar, Sevr masasının başında otonomiden anatomiye geçmişlerdi. Görünüşte ne kurtarılacak bir millet vardı, ne de bir devlet kuracak malzeme.

Milleti sen yarattın; ona seciye veren sen, ona hedef gösteren sensin. Ey yükseklere doğru derinleşen uçsuz bucaksız gök! muhitte sen her şeyi ihata edensin. Hangi cephen diğerlerinden daha yüce? deyince, tarih cevap veriyor:

Askerî cephenin huzurunda Aniballar, Sezarlar, İskenderler, Napolyonlar hayret içindedir. Kiminin alnında zama karası, kiminin bağrında on ağustos gaflet yarası; kimi Ceyhun ricatinin matemine dalmış, kimi Moskova felâketinin acı hatırasına saplanıp kalmıştır. Ancak senin ateşindir ki Anafartalardan, İnönlerinden, Sakaryalardan ve Dumlupınarlardan alevlenen yıldızları ebediyete kadar söndürmiyecek, kutlu savaş meydanında san'atin ve dehanın zaferini yaşatacaktır. Senin bize yaşattığın harika yalnız ölü hakikatlerin maskesini açmakla kalmadı; onun karlı dağlara gömdüğü, kızgın çöllere sürdüğü, çoşkun denizlere döktüğü düşmanlardan başka, yere serdiği bir şey daha var: kendi kara bahtıdır.

Siyasî cephen insanlık mabedinde nurlu bir mihrap olmuş; Pitler, Bismarklar, Meternihler ve Kavurlar sana yakın hiç bir şey yapmamanın hicabile eğiliyorlar. Gerçek, İngiliz dirliği nedir; Alman ve İtalyan birliği nedir? Onlar, daha önceki vak'aların, sayılar gibi sıraya dizilmiş vak'aların değişmez neticeleri idi ve nasıl dokuzlardan sonra onlar gelirse o vak'alardan sonra onlar gelecekti. Kutlu savaşın siyasî cephesi de ululuğu göz karartan yüce varlığınla doldu; diplomasî fezasında en büyük diplomatları söndürecek bir güneş şaşaasile parladın, en zorlu güçlükler içinde en birleştirilmez zihniyetler arasında, en aman vermez hasımlar karşısında Erzurumdan Sıvasa, Sıvastan Ankaraya geliş, Müdafaai Hukuk Cemiyetinden Büyük Millet Meclisi Hükûmetine ve ondan da Cumhuriyete yükseliş, Sakaryadan Dumlupınara ve oradan Ege kıyısına, İstanbul ufkuna ve Meriç boyuna o şanlı ilerleyişten daha az şanlı, daha az harikalı değildir.

İçtimaî cephen,... Burada gözler kamaşır, diller dolaşır; kalemler, fırçalar âciz ve manasız kalır. Budaların, Muhammetlerin, Petroların, Vaşingtonların millet doğuran dimağlarında senin yüksekliğini kıyas edecek irtifa yoktur. Türk milletine on yılda çiğnettiğin yol ancak senin bulunduğun şahikadan bir bakışta kavranabilir. Bu yol Türk milletinin çok uzun asırlarda çiğnemiş olduğu yolların hepsinden uzundu. İşte tarih! Türk, Totemcilikten Mecusîliğe geçti, Mecusîlikten Müslümanlığa geçti; önünde yeni yollar uzandı. Orta Asyadan doguya gitti, batıya geldi; başında ayni taassubun karanlık geceleri ile asırlarca yol yürüdü. Fakat bu kâfi değil, tekâmül yolunda hedef yalnız maddî değil daha ziyade içtimaî ve medenîdir. O çerçeveyi doldurmadan çoğrafya yollarından yabancı bayraklar sallanan beldelere doğru ilerleyiş, parlak zaferler kaydetse de, nihayet muazzam bir met dalgası olmaktan ileri geçmez.

Cumhuriyetin ise bu kadar kısa bir zamanda kazandığı medenî muvaffakıyetler uğraş meydanlarında dalgalanan muzaffer sancaklardan ziyade yurda ihtişam veriyor; evvelki hükûmet usulüne galebe, eski maarif sistemine galebe, eski sanayi tarzına galebe, eski ziraat vasıtalarına galebe . . . . . yeniliğe doğru edilen bu hamleler memlekette sükûn, sınır boylarında ise emniyet ister. Beşer her vakit acizden nefret ve kuvvete hürmet etmiştir. Yurdunun karasına, denizine ve havasına tam manasile hâkim olduğu içindir ki Türk milleti, ey Ulu Gazil senin elinde o sükûn ve emniyet muhitini buldu.

Türk milleti . . . O, her asrın en yenilmez askeridir; fakat ne yazık ki onbeş bin yıldanberi atını şahsî hırsların aykırı yollarında oynattı, kılıcını yabancı mabetlerin yıkık kapılarında parlattı ve temiz kanını medeniyet götürdüğü cemiyetlerin nankör topraklarına döktü. Evet, Türk askeri Türk medeniyetine yol açarak onu her hedefe yaymıştı; insanca yaşamasını Türkten öğrenen kavimlerse nankör ve kıskanç duygularla cihan tarihine karşı madalyanın tersini çevirerek "bastığım yerde ot bitmesin„ yalanını uydurmuşlardı. Ülkeleri dolaştıktan ve her yerde sarsılmaz kanaat hâsıl ettikten sonra öz yurdumuza girerek bize de inan veren bu öldürücü yalanın ağırlığını Türk askerinin sırtından koparıp atan sensin. Zehirli iftiranın tazyikından kurtulur kurtulmaz yay gibi doğrulup ak alnını gelecek asırların bekleyen ufuklarına çeviren o çelik kütleye bak, ey bütün harp ve hars ordularının en ulu kumandanı, gözlerinde ne gönülden bir minnetin binbir ifadeli tebessümü var. O senin arkandan nereye gitmez, emrinle hangi ateşe atılmaz ve çektiğin bayrağı hangı iklimlere götürmez ? O şimdi dünyanın yalnız en yenilmez değil, en medenî askeri olduğunu biliyor ve " ikinci hedefini „ bildirecek kutlu kumandayı bekliyor.

Cumhuriyet Türkiyesine bu gün onuncu bayramını müjdeleyen güneş, önce onun mavi semasında uçan kartalların ak aylı kanatlarını yaldızladı; sonra yeşil ovasında çatılmış silâhları gölgeliyen al sancağı selâmladı ve sonra lâcivert denizine heybet veren çelik kudretli seyyar bataryalara çarparak suyun durgun yüzünde mucizeli akisler yarattı. Yurdun ipek oyalı eteklerini öpen o deniz, kaç asırdanberidir ki Türk hakimiyetinin hasretini çekiyordu. O deniz Türk Okyanusundan doğmuştu ve Türk deniz ordusu onun isim babası idi - Ne kadar zaman Dondan Nile ve Beruttan Septeye kadar ufuklarında Türk narası gürledi; dağlarında Türk kılıcı çattı ve inzibatını bozanların kara yazılı başlarına Türk yıldırımı düştü. Bir gün geldi ki o ses sustu, o şimşek söndü, Türk suları başka bayrakların tahakkümlerine geçmiş göründü.. Kızgınlığı, azgınlığı bundandı. Yukarıya volkanlar püskürdü; aşağıya kıt'alar indirdi. Dumanlar, Santorinler, Vezular ve Etnalar hâlâ yenilmemiş öfkesinin alev sözlü şahitleridir.

Çevresinde nice saltanatlar kurulup devrildikten sonra yine bir gün geldi; Akdeniz eski sahibine kavuştu. Türk gençliği sel gibi denize akmağa, deniz gibi ufukları doldurmağa ve ufuk gibi varıldıkça genişliyen enginleri sarıp kuşatmağa başladı. O da tabiatin galip kuvvetlerinden biri idi; coşup taşıyordu; iklimler aşıyordu. Ve denizin onu o kadar sevmesi her milletten fazla kendine benzemesindendi. Yakın Şarkı bunaltan San Marko ve San Jorjiyo kaputajlarını bir kaç hamlede kırıp rotasını uzattı; ülkeye ülkeler kattı; sonra bir kolunu Atlas, bir kolunu Hint Okyanusuna attı. İzlandada ve Cavada, şimdiki savaş gemilerinin filikaları kadar teknelerle kurulan, o geniş hakimiyetin derin izleri hâlâ yaşıyor. Fakat padişahlar Türkiyesinde hükûmetle millet birbirinden ayrı idi; Denizin Türk hakimiyeti altında tükenmez servetler ve yıkılmaz kudretler vadeden sesini ne kubbe altı; ne de Babıâli işitti. Türkün denizcilik kabiliyeti israf edildi : Hükûmet tersanesi keyif ve arzuya çalıştı ve büyük uğraşların tabiye kazançları deniz tarihine parlak sahifeler yazmakla kalarak haricî politikaya istikamet veremedi. Kralların ve zengin kumpanyaların kalyonları, ambarlar dolusu altın ve elmastan başka yeni kolonilerin anahtarlarını getirirken, Septe, Mendep ve Hürmüz boğazlarından binlerce mil uzaklara giden Türk gemicisinin fedakârlığı ekseriya kıymetsiz bir ferman götürmeğe münhasır kalıyordu . . .

Gazi Türkiyesinde hakimiyet milletindir; Hükûmetle millet arasında ayrılık gayrılık yoktur. Hükûmet, millet ve memleketin mecmuu demek olan devlet, Cumhuriyet rejiminde ifadesini bulmuştur. Deniz ordusu tecerrütten kurtulmuştur. Kara, Deniz ve Hava kuvvetleri arasında temin edilen muvazeneden dolayıdır ki Türkiye Cumhuriyeti yakın şarkta sulhün en nüfuzlu âmili oldu. Millî ihtiyaçları tam vaktinde duyup şuur ve irfanla karşılayan Hükûmet, idarenin her yolunda olduğu gibi deniz işlerinde de muayyen bir program takip ediyor; askerlik sahasında Filo, iktisat sahasında devlet deniz yolları bunun en bariz delilidir. On yıl evvel Filo ne idi? bir Türk Filosu varmı idi? Manevra ne demekti? Donanmanın talii tutsak gibi zincirlere bağlanmak ve paslanmaktı.. Kutlu savaşın devamınca Türk Filosu Halife Hükûmeti tarafından yabancı süngülerin kontroluna düşürülmüş bir saç ve çelik yığınından ibaretti.

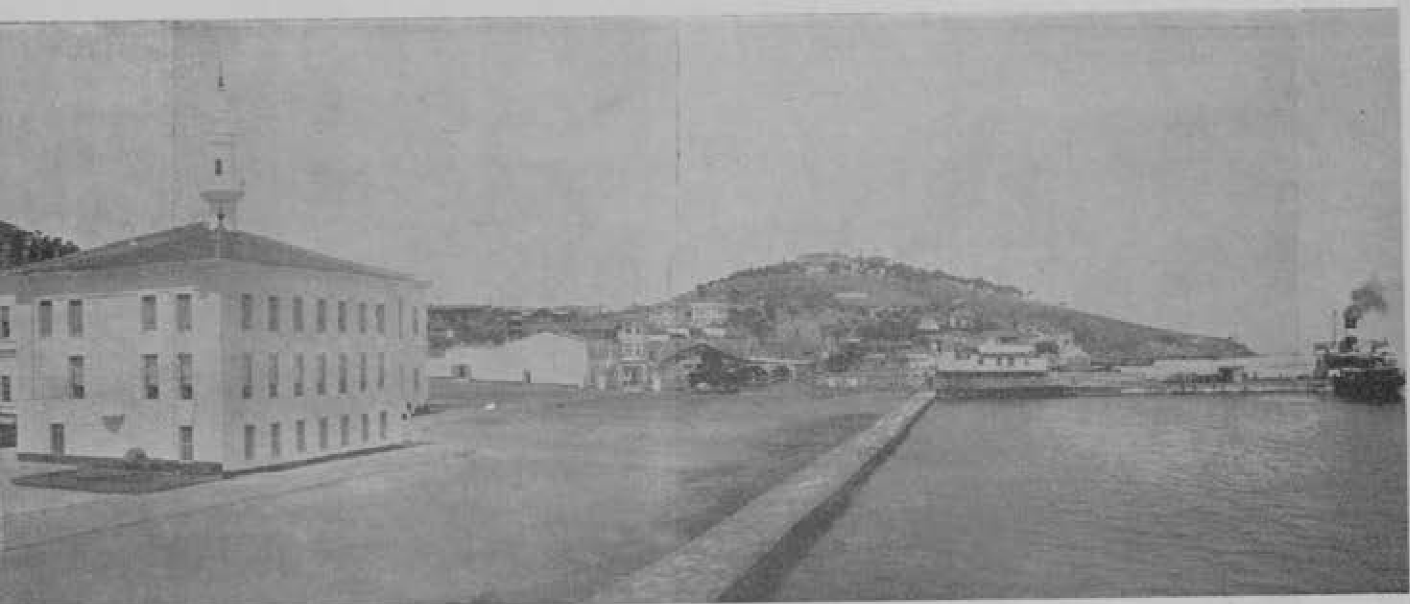
On yıllık Cumhuriyetin her sahada göz kamaştıran büyük muvaffakıyetleri arasında deniz ordusuna kazandırdığı kıymet, kıymet ifade eden söz ve sayı şekillerile izah edilemez. Harp kıymetinin ölçüsü harptir. Türkiye suları beklediği saadete bu devirde erdi. Akdenizin en yürük muharebe kruvazörü ile en yeni muhriplerinden teşekkül eden modern harp filosu, o sevimli sularda al sancaktan lâleler açarak gezerken, her türlü tecavüz emelleri sönüyor. Millî refah ticaretten doğar ve ticaret, Harp Filosunun dümen suyunda yürür. Türk yurdu, Türk milleti, Türk ordusu gibi o ordunun canlı bir uzvu olan Türk deniz kuvveti de harikalar tarihine doğmasını sana borçludur; Yüce Reis, senin yüksek irşadınla on yılda asırlık yol alan o genç ve çevik kuvvet, şerefli itimadına günden güne daha fazla hak kazanmak için geceyi gündüze katmış, görülmedik bir heyecanla çalışmaktadır. Şükran sana Ulu Gazi.

Deniz lisesinin

Deniz Lisesinin bir kısmının iç bahçeden görünüşü

...numî görünüşü

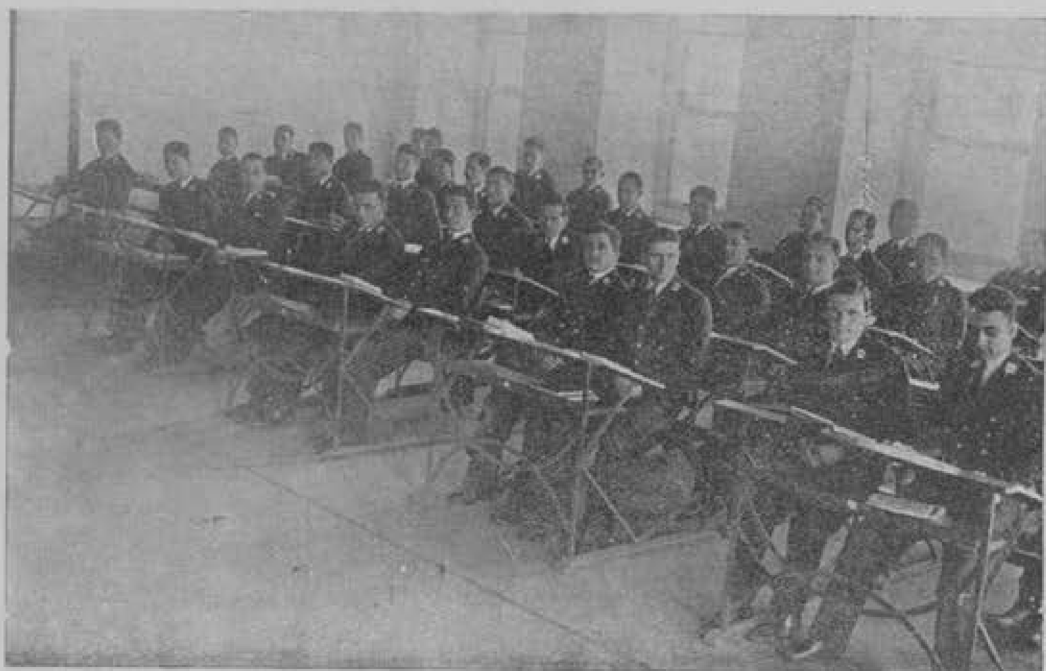
Deniz Lisesinin bir Kısmının Denizden görünüşü

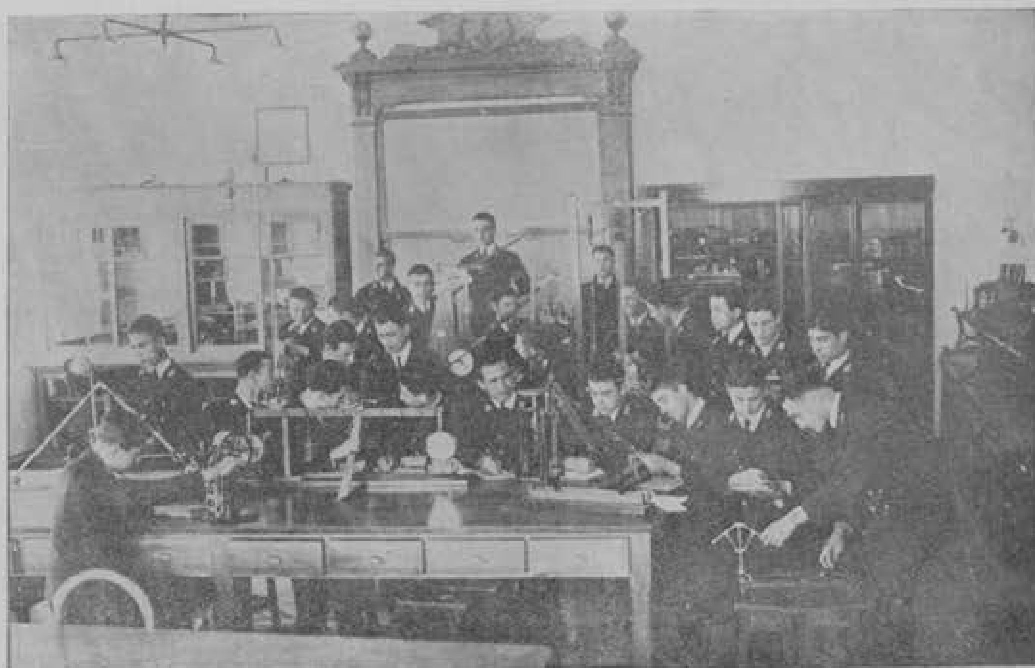
Deniz Lisesinin bir kısmının iç bahçeden görünüşü

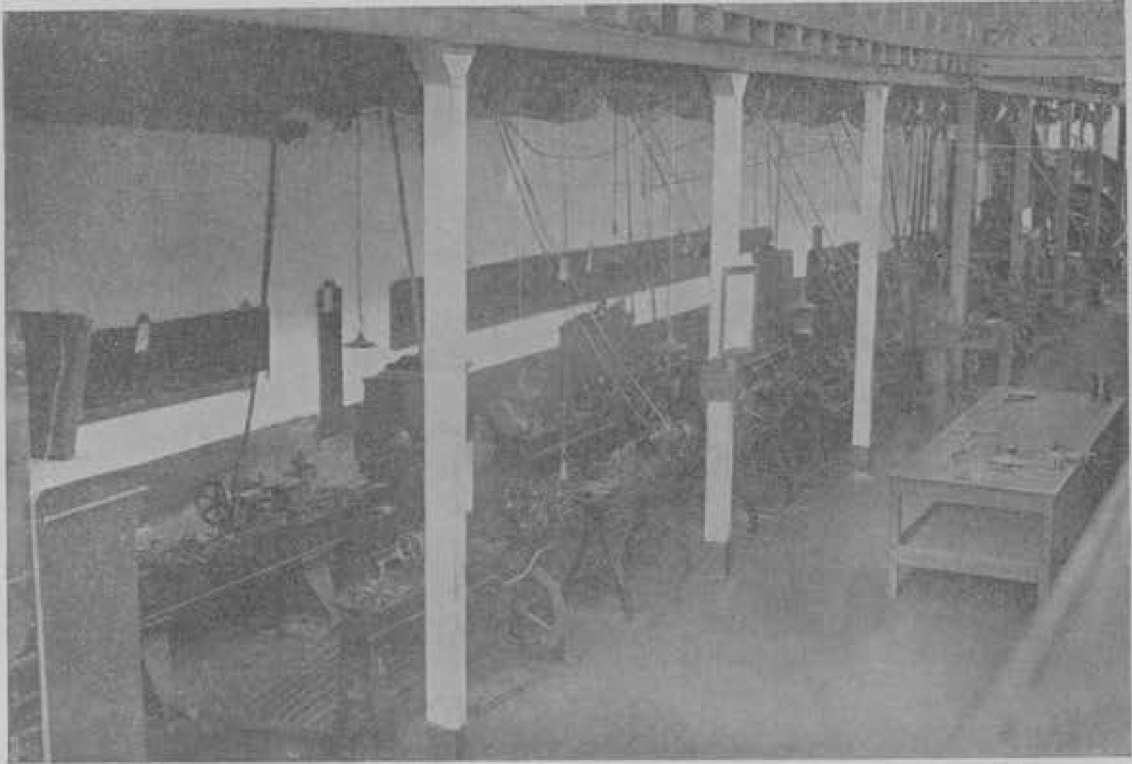
Deniz Lisesinin dış kapısı

Talebe dersanede

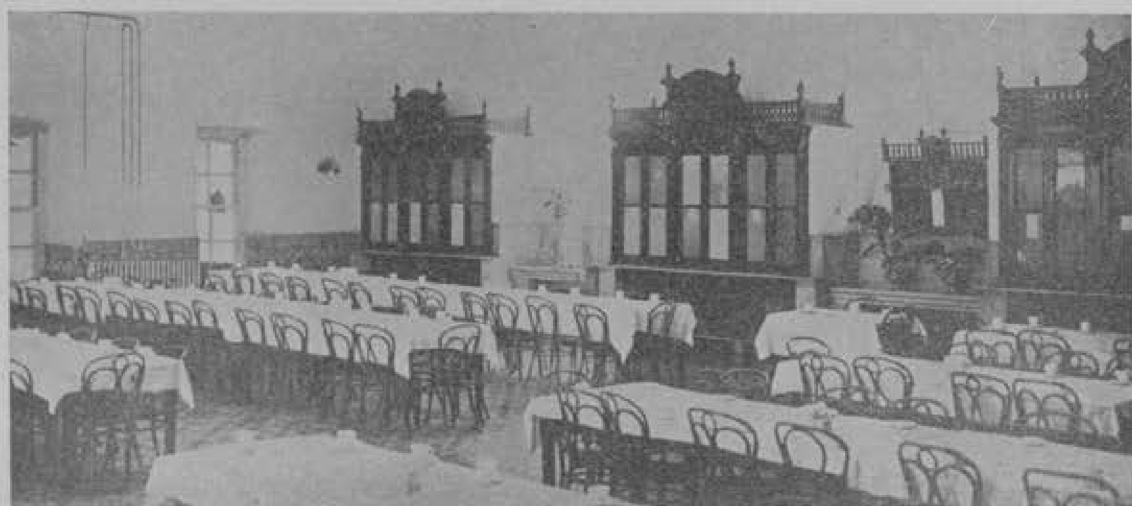
Talebe lâboratuvarda

Mektebin tatbikat Fabrikasından bir kısım

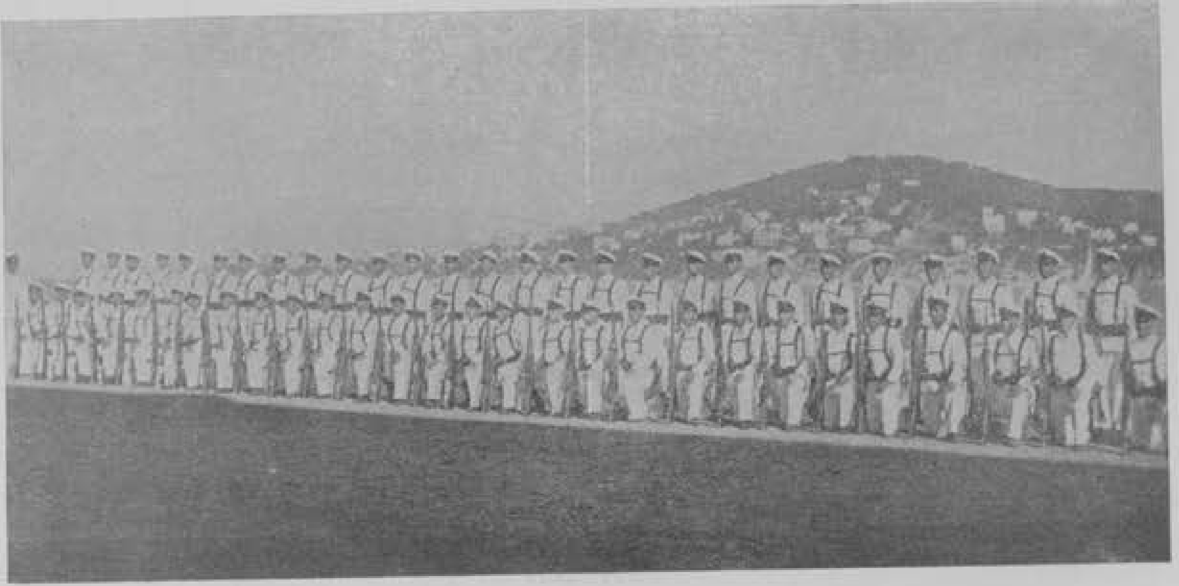
Teneffüsane

Yemekhane

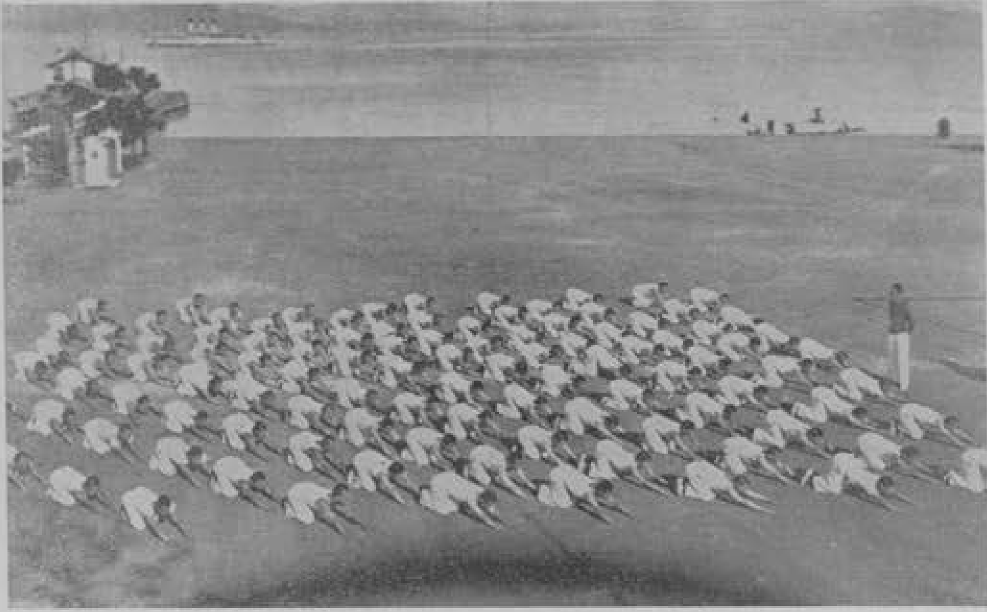
Yatakhane

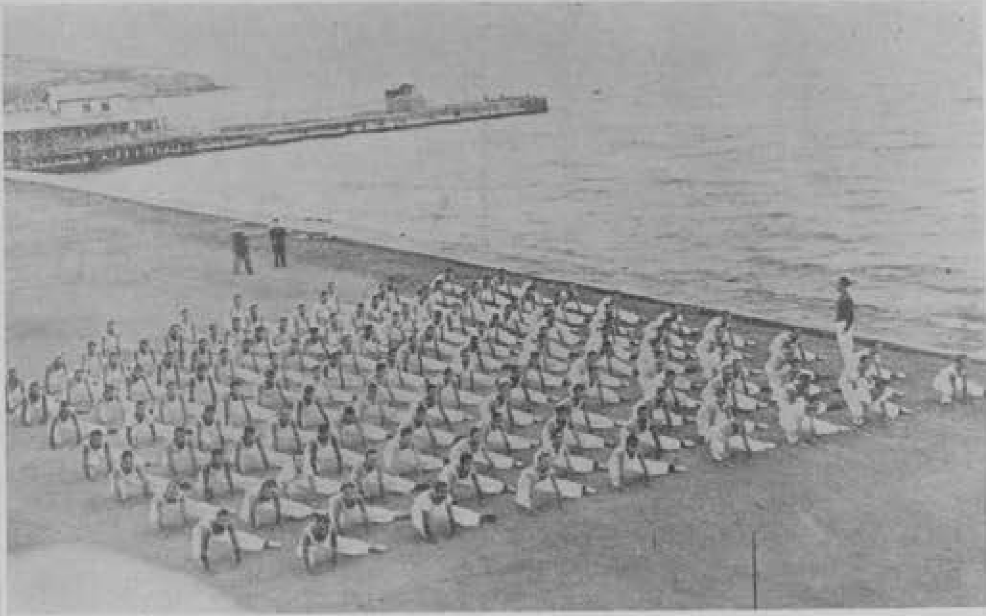
Talebe tüfek taliminde

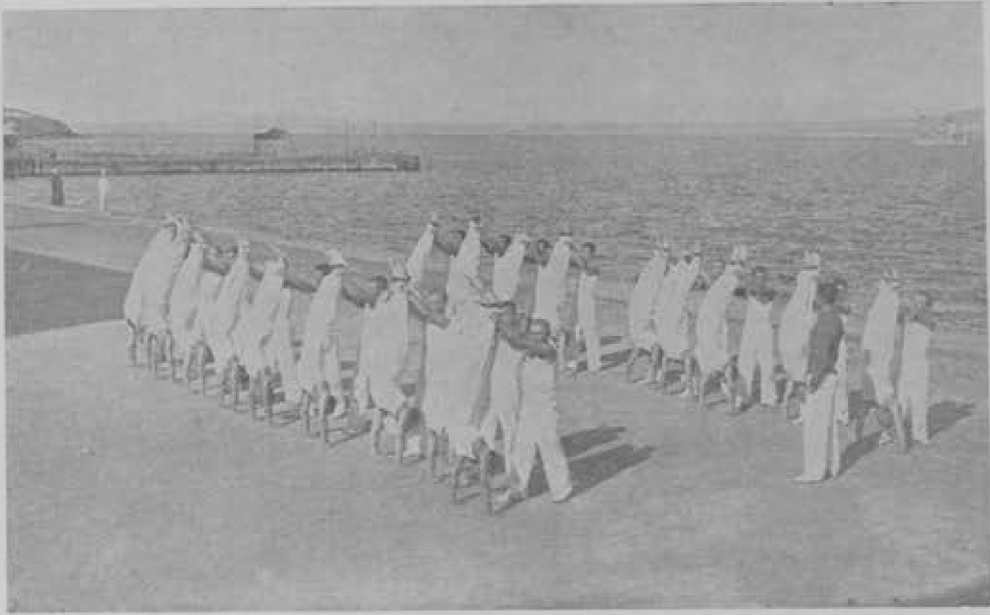
Talebe Cumhuriyet bayramı merasiminde

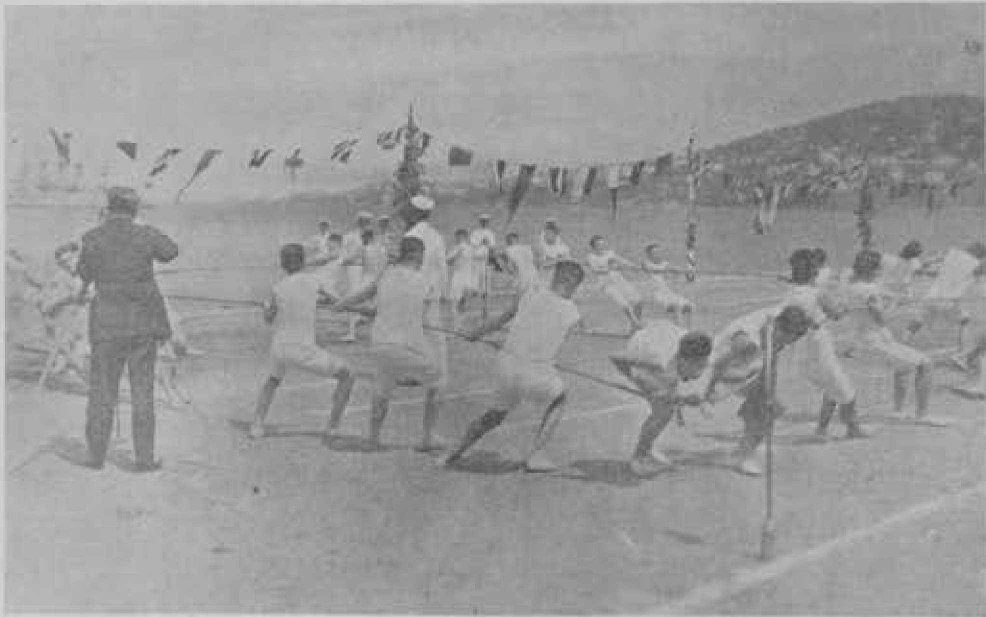
Talebe beden terbiyesinde

Talebe beden terbiyesinde

Talebe beden terbiyesinde

Halat çekme

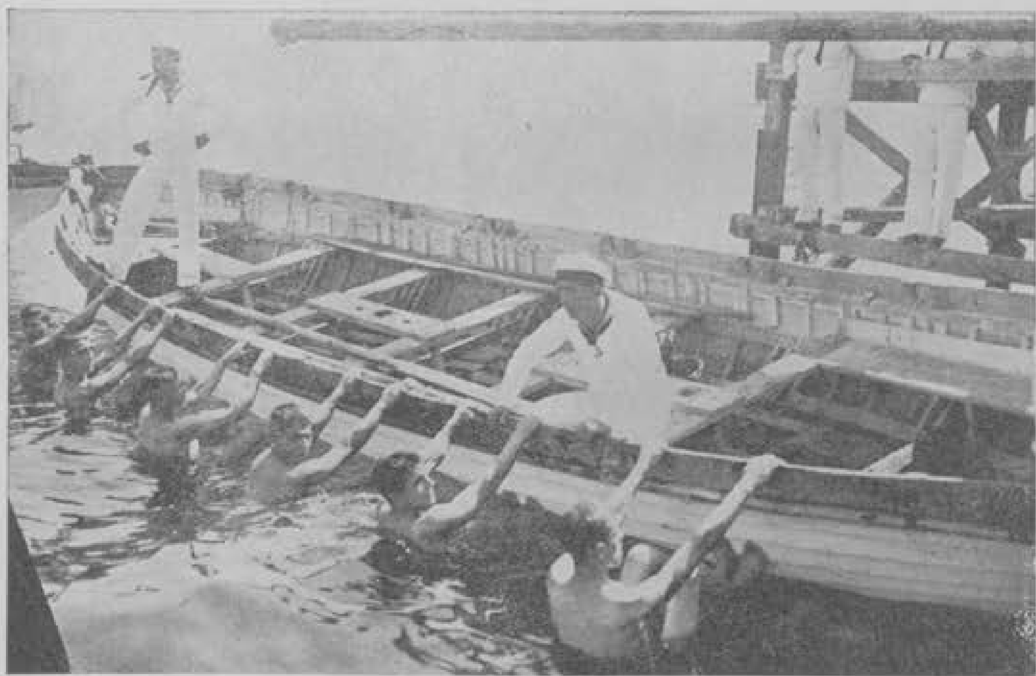
Yüksek atlama

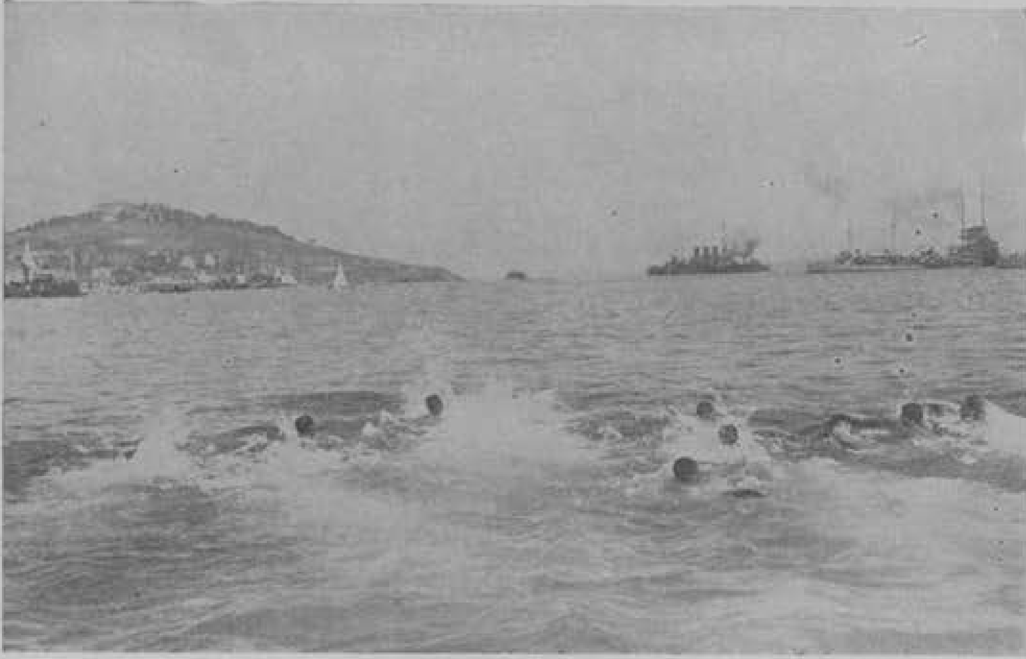
Cimnastik için hazırlanan bir grup

Padıl botlar yarıştan evvel

Talebe yüzme öğrenirken

Talebenin yüzme yarışı

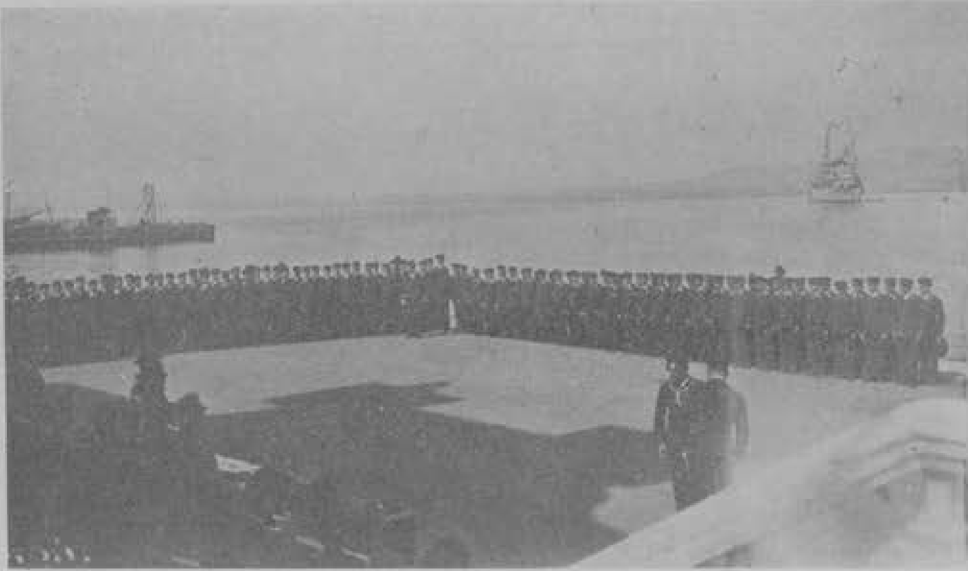
Talebe balıklama atlarken

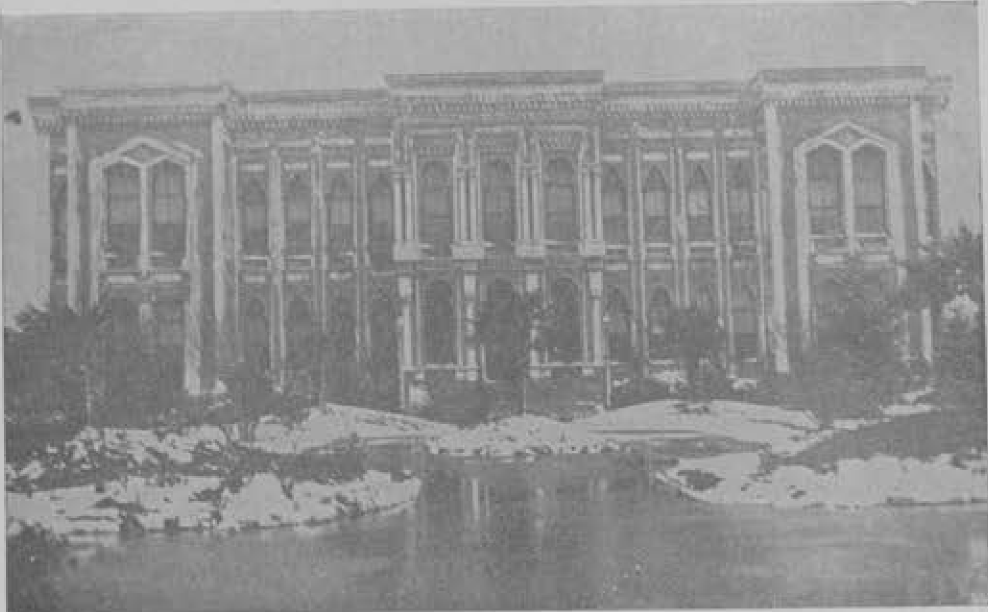
Lise talebesinden bir sınıf

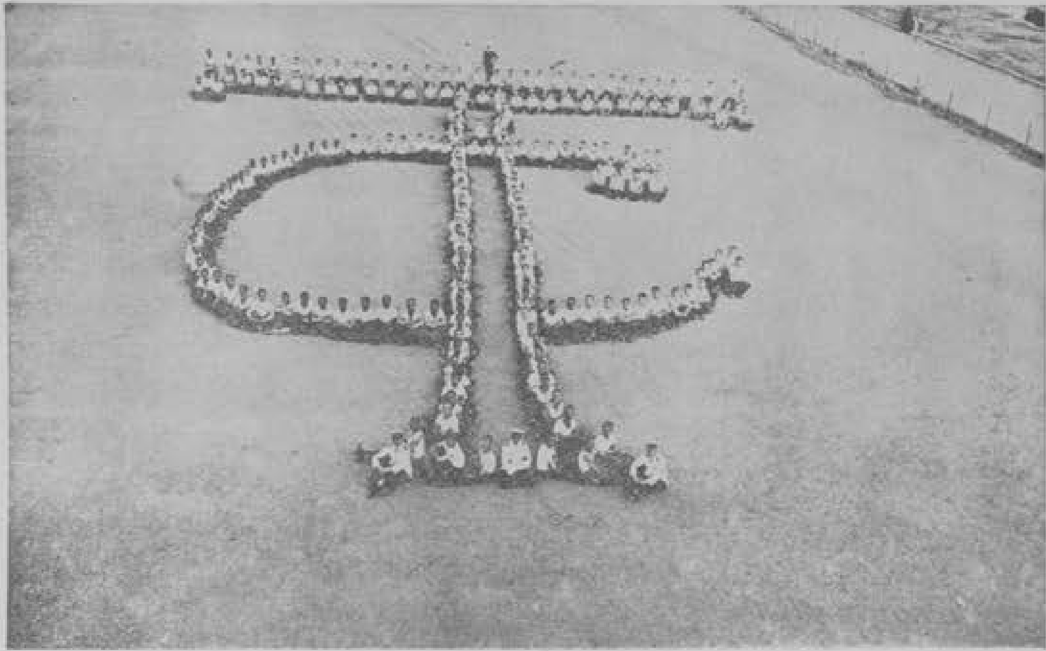
Talebe musikî dersinde

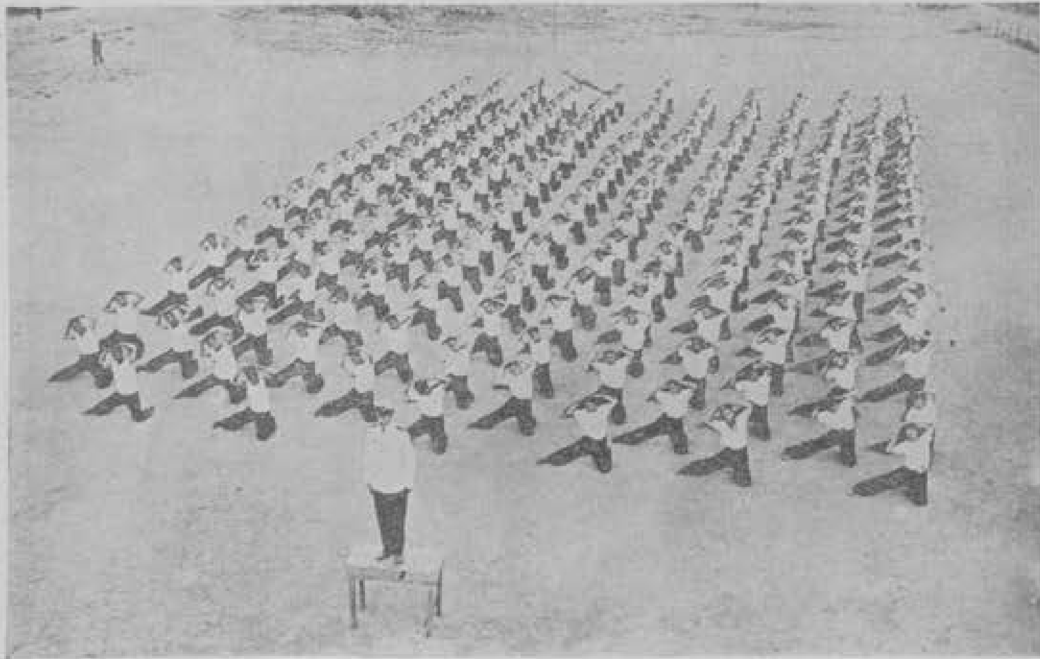
1933 senesinde Liseyi bitiren talebenin Meç kuşanma merasimi

Deniz gedikli küçük zabit hazırlama mektebi

Talebeden mürekkep T. C. arması

Talebe beden terbiyesi yaparken

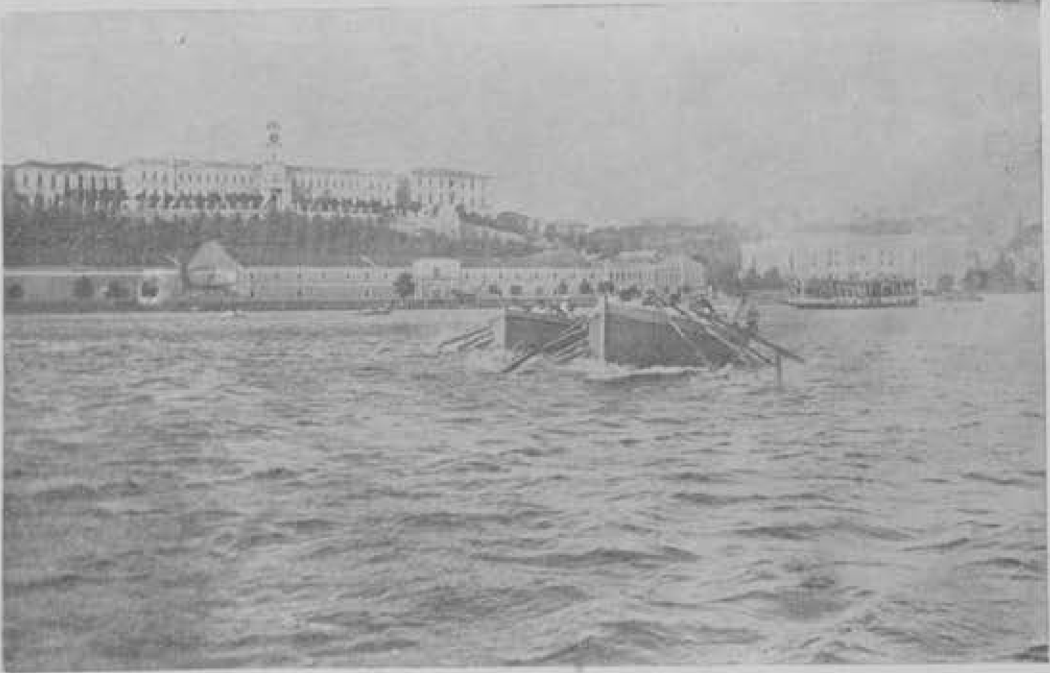
Talebeden mızıka grupu

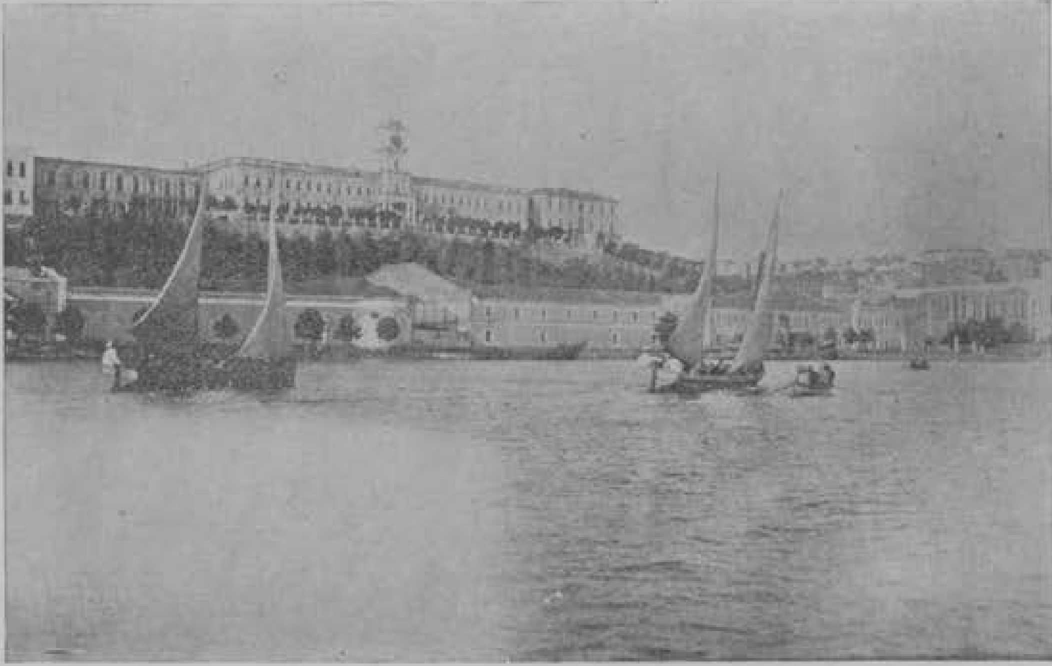
Talebeden borazan grupu

Talebe acemi kürek taliminde

Talebe kürek yarışında

Talebe yelken taliminde

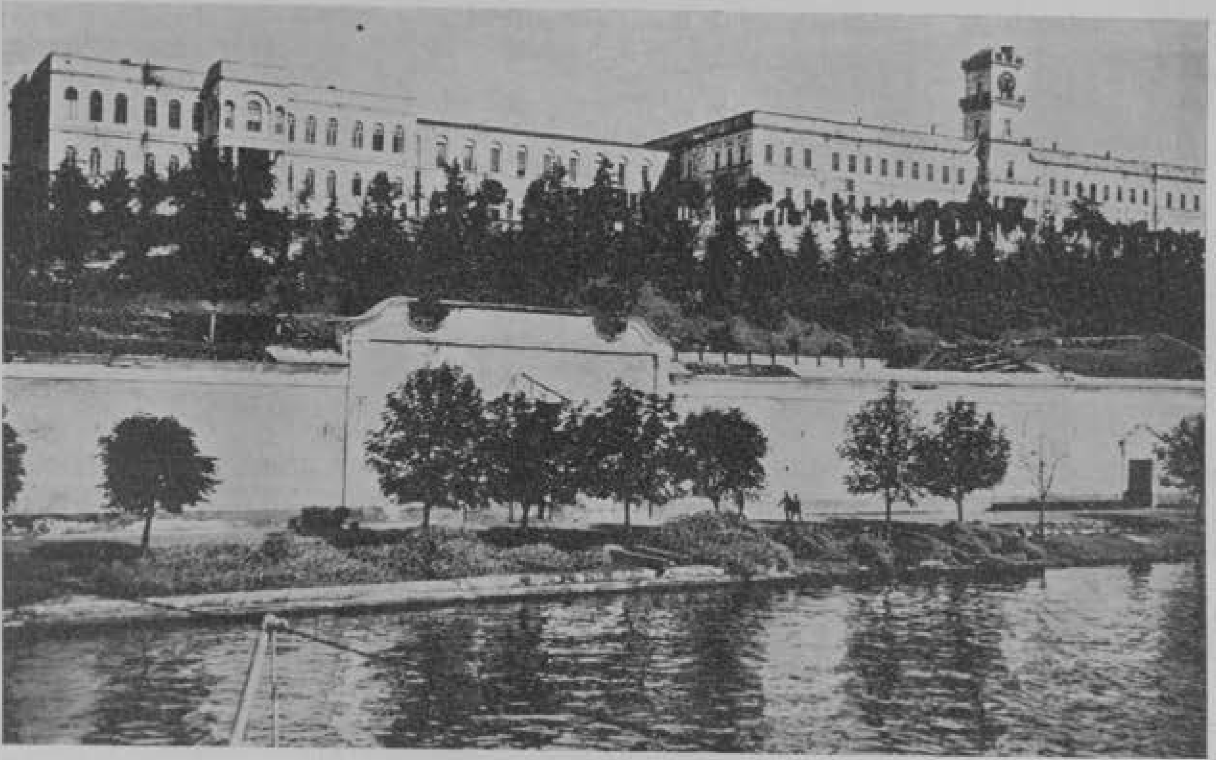
Gedikli Küçük Zabit Hazırlama Mektebinden bir sınıf

Deniz Harp Akademisi

Deniz Levazım Mektebi

Deniz Telsiz telgraf mektebi

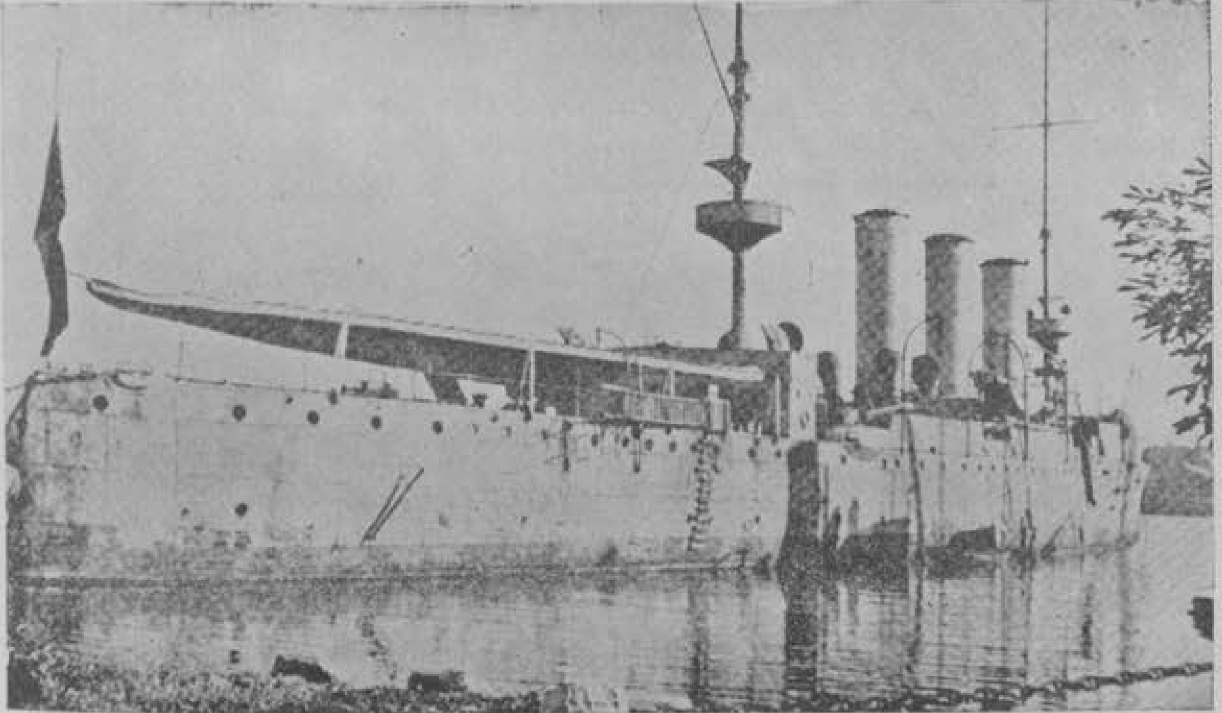

Deniz Yeni efrat Alay kumandanlığı

10 Cumhuriyet senesinde donanmamıza 30000 Türk genci girmiş.. Hepsi okur yazar ve 6000 i denizci ve san'atkâr olarak çıkmış, memleketin en ziyade muhtaç olduğu meslek ve san'at hayatına katılmışlardır.

Donanmamız matemli işgal senelerinde zincire vurul - muş, toplarının kamaları alınmıştı...

İşgal senelerinde Turgutreis zırhlısının Halıçteki acıklı hali (arkada Hamidiye kruvazörü)

İşgal senelerinde Hamidiye kruvazörünün Halıçteki acıklı hali

Millî mücadele esnasında denizciler...

Milletin kurtuluş ve istiklâl savaşına koşan deniz zabitlerimiz mücadelenin Karadeniz ve Akdeniz kıyılarımızda ihtiyaç gösterdiği deniz kuruluşunu yapmış, pek az zaman içersinde ve büyük fedakârlıklar mukabilinde Karadenizde küçük bir filo yaratmıştı.

Bu mütevazı kuruluş istiklâl savaşında kendisinden beklenen şu işleri canla başla başarmıştır:

1 — Komşu devletlerden ve İstanbuldan tedarik edilen levazım, teçhizat ve silâhların denizden nakli.

2 — İstanbuldaki deniz kuvvetlerimizden çıkarılan ve Anadoluya kaçırılan silâhların, mühimmatın ve gemilerin harbe hazır bir hale getirilerek kısmen kıyılarımıza tabiyesi ve kısmen de içerlere nakli, parça halinde getirilen deniz tayyarelerinin Amasrada kurulması ve faaliyete geçirilmesi.

3 — Merkez ordusu tarafından pontosculara karşı yapılan harekâta deniz gruplarımızın ve bilhassa Samsun deniz müfrezelerinin canlı olarak iştiraki ve pontosculların denizden tazyik edilmesi.

4 — Trabzon, Samsun ve Amasranın ve Akdenizde Fethiyenin birer küçük müstahkem mevki haline konularak müdafaası.

5 — Karadenizde yabancı limanlar arasında işliyen düşman gemilerinin baskın ve akın yapılarak zaptedilmeleri ve düşman münakalâtının men ve tehdit edilmesi.

Denizcilerin bu büyük ve mukaddes vazifeleri yine kendileri kurdukları o küçük teşkilât ve kuvvetle nasıl başardıklarını Ulu Gazi Hazretleri de Büyük Millet Meclisi kürsüsünde takdirkâr sözlerile ifade buyurmuşlardır.

Trabzon üssübahrîsinde Millî deniz kuvvetlerimizin bir kısmı

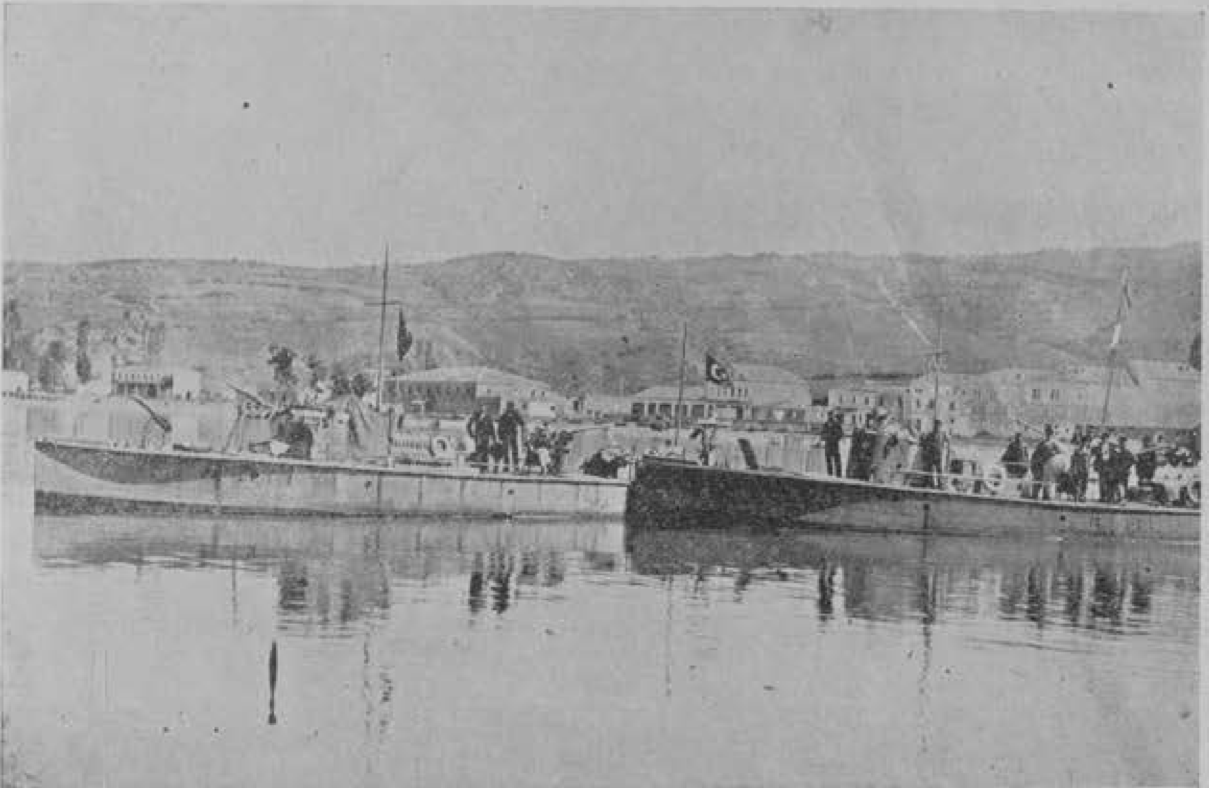
Trabzon üssübahrîsinde küçük gemiler ve nakliye vasıtalarından bir kısım

Trabzon üssübahrîsindeki deniz vasıtalarımızdan bir kısım

Trabzon üssübahrîsindeki deniz kuvvetimizin bir kısmı

Şahin vapurile getirilen deniz tayyarelerimiz (Trabzon limanında)

Enüsis gemisi ve emsalini Karadenizde yakalayıp zapteden ve torpito muhribi yerinde kullanılan millî motorlarımız

Trabzonda Deniz Nakliyat kumandanlığı tamirat atelyesi

Atelyenin diğer bir kısmı

Reisicumhur Hazretlerinin 1340 senesinde Hamidiye gemisile seyahatleri esnasında geminin hatıra defterine yazmış oldukları

Kıymetli sözler...

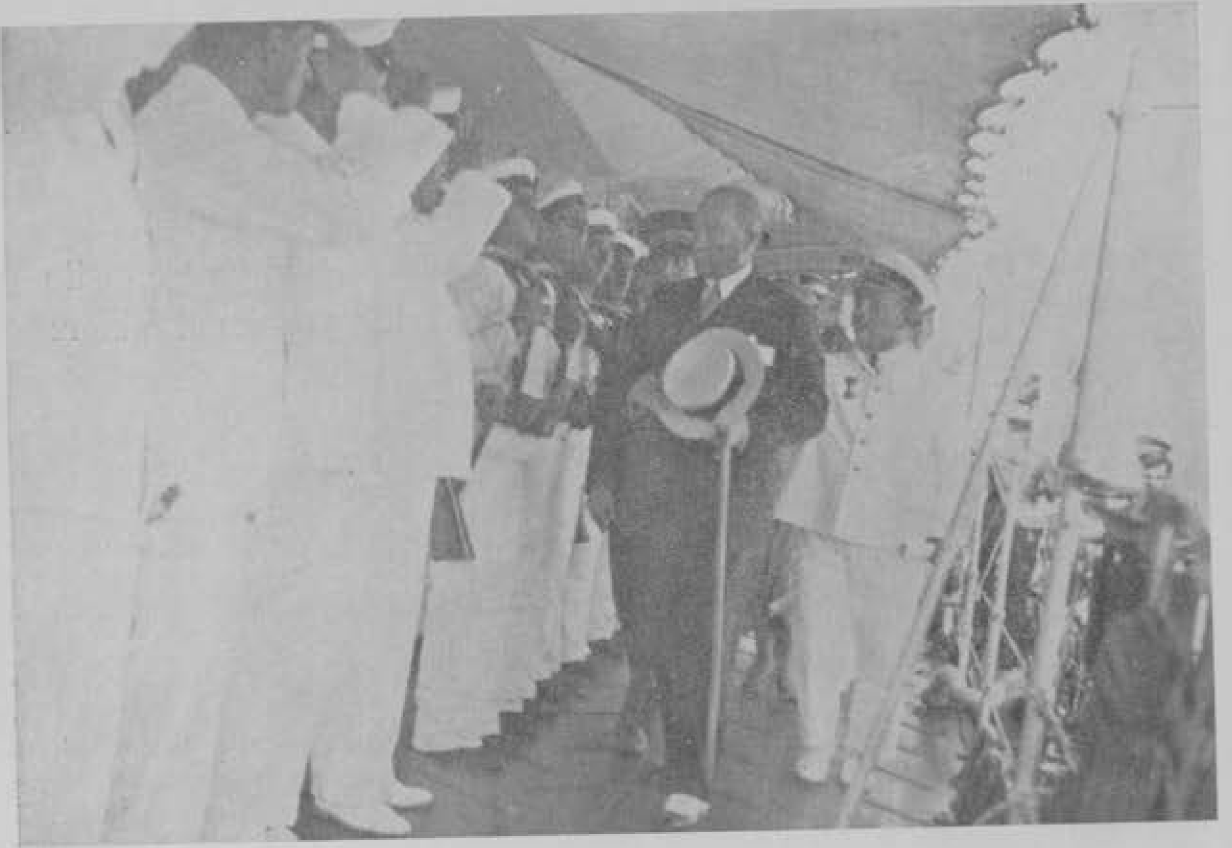
20 / Eylûl / 1340

Hamidiye kruvazörü, maziden yadigâr kalan, donanma aksamı içinde, Türk Cumhuriyetinin, denizlerde faaliyete geçen ilk gemisi oldu. Beş senedenberi mütehassiri olduğum deniz hayatını bana yaşatan bu gemi oldu. Türk donanmasında kumanda ve zabitan heyetini bu gemide ve buna refakat eden Peykişevket torpito kruvazöründe tanıdım.

Temas ettiğim, ruhu genç, mefkûresi genç bu istikbal kumandan ve zabitleri bende bahriyemiz için kuvvetli ümitler hâsıl etti. Bu kıymetli, şedit arzulu heyeti yadiğârı mazi olan bu gemi içinde bırakmakla iktifa olunamaz. Onları, müstait ve müstahak oldukları kadar inkişafa mazhar edebilmek için bu günün icabatına kavuşturmak lâzımdır. Hudutlarının mühim ve büyük aksamı deniz olan Türk devletinin donanması da mühim ve büyük olmak gerektir. O zaman, Türk Cumhuriyeti daha müsterih ve emin olacaktır. Mükemmel ve kadir bir Türk donanmasına malik olmak gayedir. Bunun ilk azimet noktası harp gemileri tedarikinden evvel onları muvaffakıyete sevk ve idareye muktedir kumandanlara, zabitlere, mütahassıslara malikiyettir. Hamidiyede ve Peykişevkette tanıdığım arkadaşlar, gayeye yürüyebileceğimizin canlı ve kıymetli delilleridir.

Bugün için bu güzide heyet büyük alâka ile muhafaza olunacaktır. Mevcut büyük, küçük gemilermizden yalnız kabili istifade olanlar tefrik ve ihya edilebilir. Donanmamız heyeti umumiyesinde, faal ve nafi unsurlardan mütevazı bir bahrî cüzütam vücude getirmek imkânına kani oldum. Bunun için Hükûmeti Cumhuriyenin, tedbir ve teşebbüslerile şahsan alâkadar olacağım. Esaslı ve kıymetli bir noktai azimeti bulduktan sonra ondan muazzam gayeye yürümek ve ona vâsıl olmak elbette müyesser olacaktır.

Gazi M. Kemal

Ulu Gazimiz Adatepe gemisinde

27 - 7 - 1933

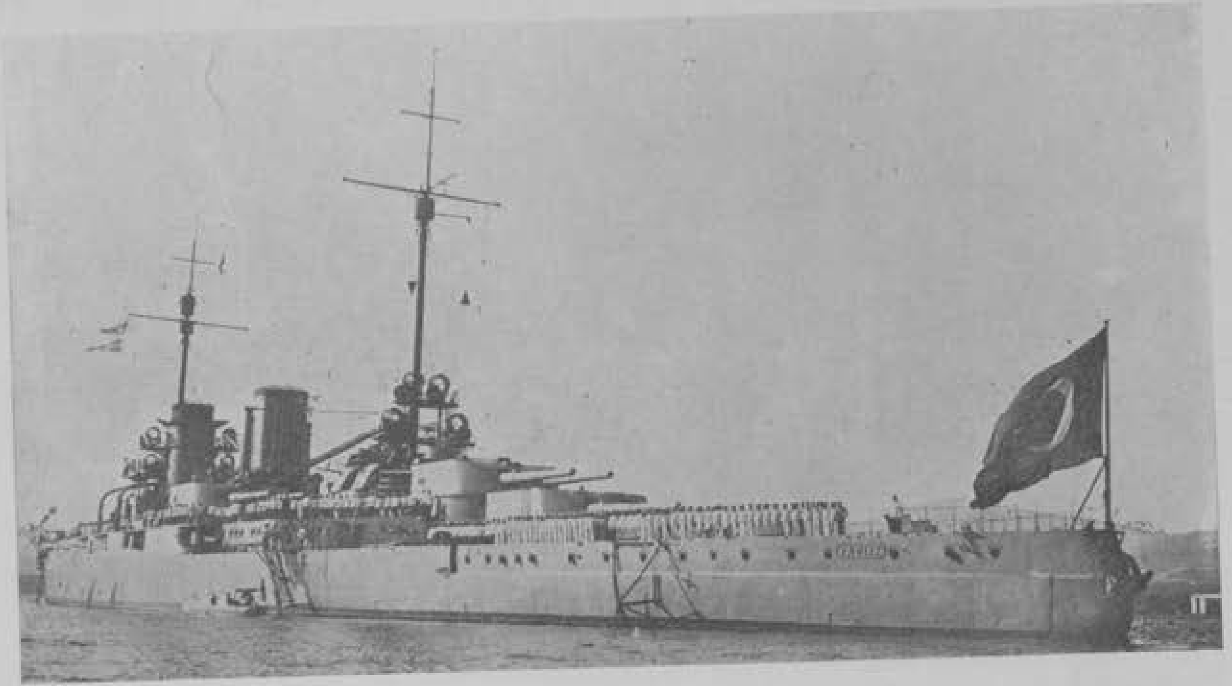
Adatepe ile yaptığım kısa yolculuğun değerli hatırasını unutmıyacağım. Yakından tanımak fırsatına malik olduğum seçme deniz kumandanlarımız, genç zabitlerimiz ve denizcilerimizle iftihar ettim.

Gazi M. Kemal

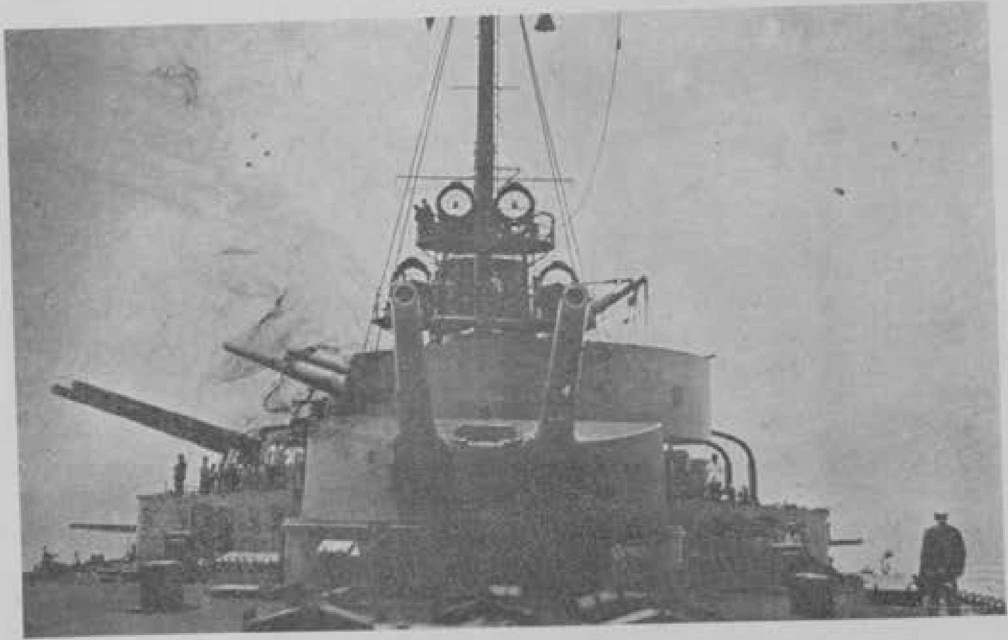

Ulu Gazimiz Adatepe gemisinde

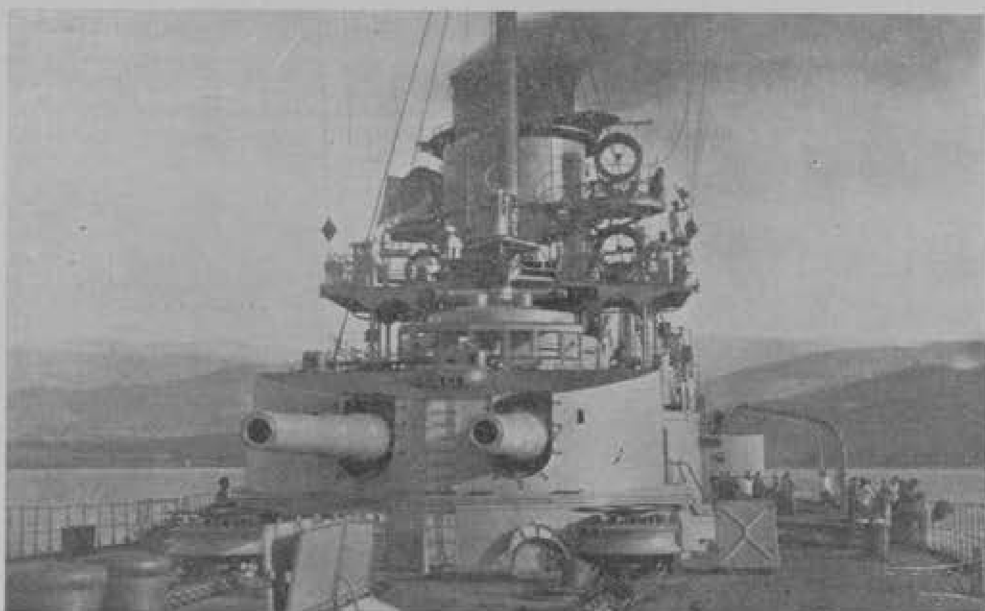
Ulu Gazimiz Adatepe gemisinde

Yavuz tamirden sonra

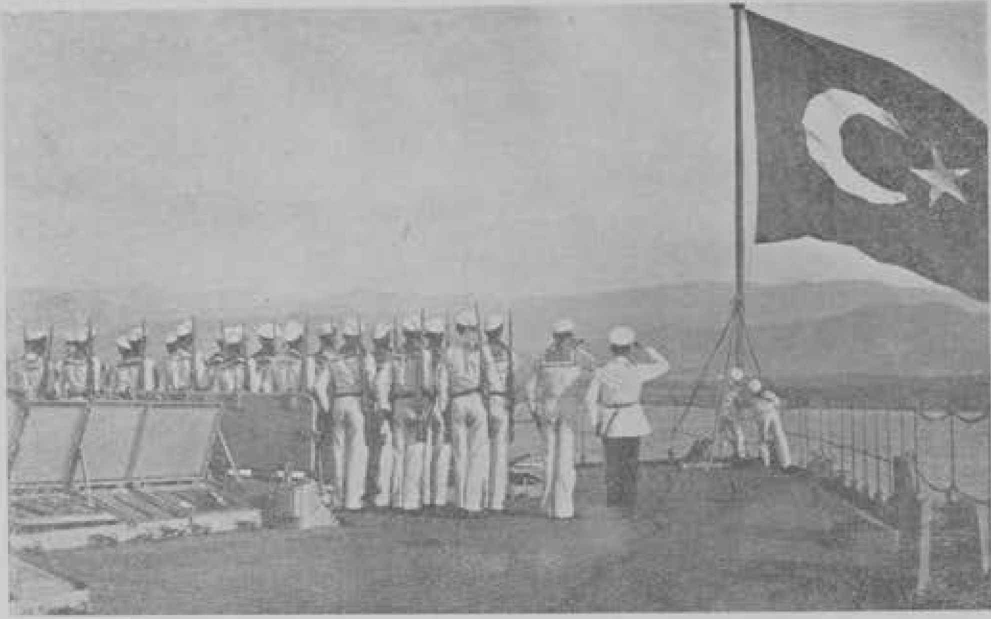
Yavuzun kıçtan görünüşü

Yavuzun baştan görünüşü

Yavuz Üssübahrîden çıkıyor

Yavuzda her sabah sancak çekilirken

Yavuz top atışına çıkarken

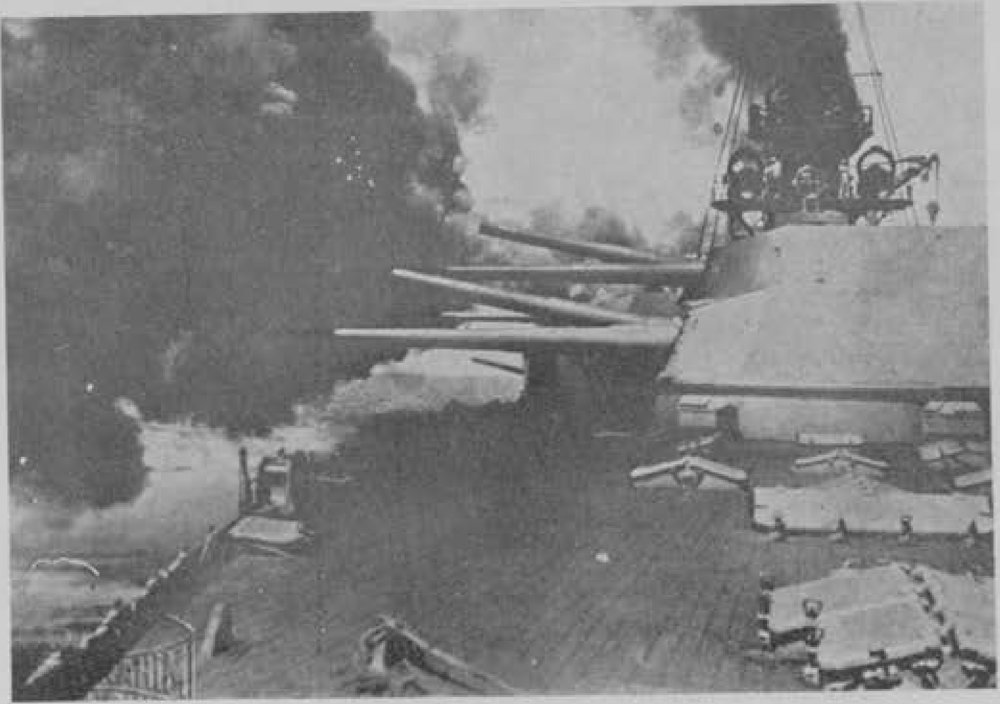
Yavuz top atışlarından biraz evvel

Yavuz ikinci bataryası iskele 15 s/m liklerle atış yaparken

Yavuz ağır topları ile atış yaparken

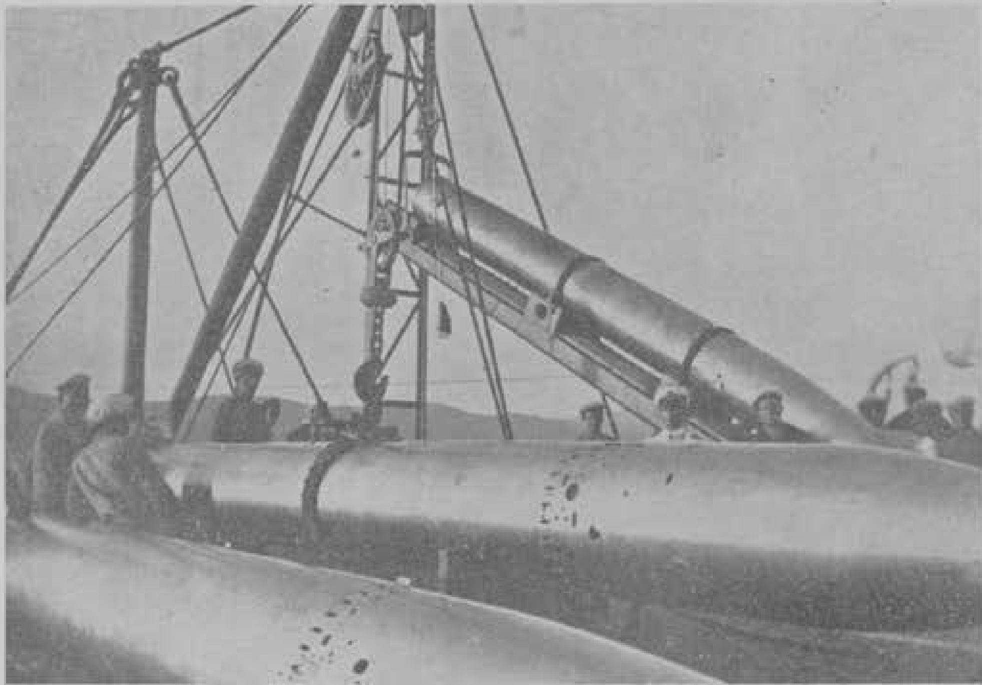
Yavuz taretlerinin birer topile salvo (yaylım) atışı yaparken

Yavuz devir yapıyor

Millî Müdafaa Vekili Yavuzda

Yavuz torpitolarını alıyor

Yavuz torpillerinden birini güverte altına alıyor

Yeni torpito muhriplerimiz Haliçte tesellüm edilirken - 1932

Yeni muhriplerimizden birine ilk defa Sancağımız çekilirken

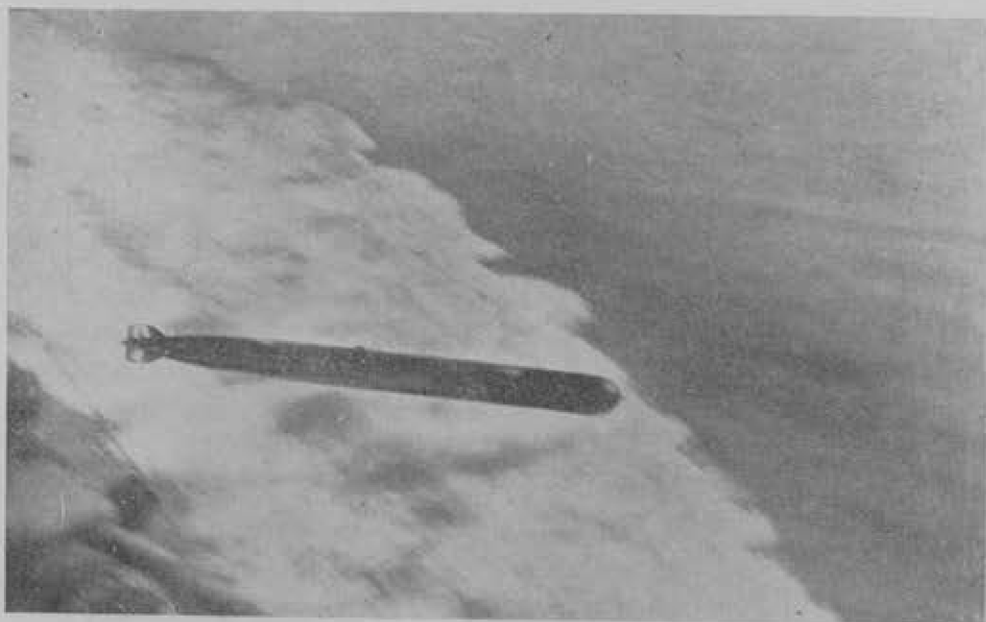
Yeni muhriplerimizden biri top atışında

Yeni muhriplerimizden biri torpito atışında

Yeni muhriplerimizden biri torpito atışında

Yeni muhriplerimizden biri tam yolla seyrederken başomuzluğa atılan bir torpito

Fırtınalı havada muhriplerimizden biri

Fırtınalı havada muhriplerimizden biri

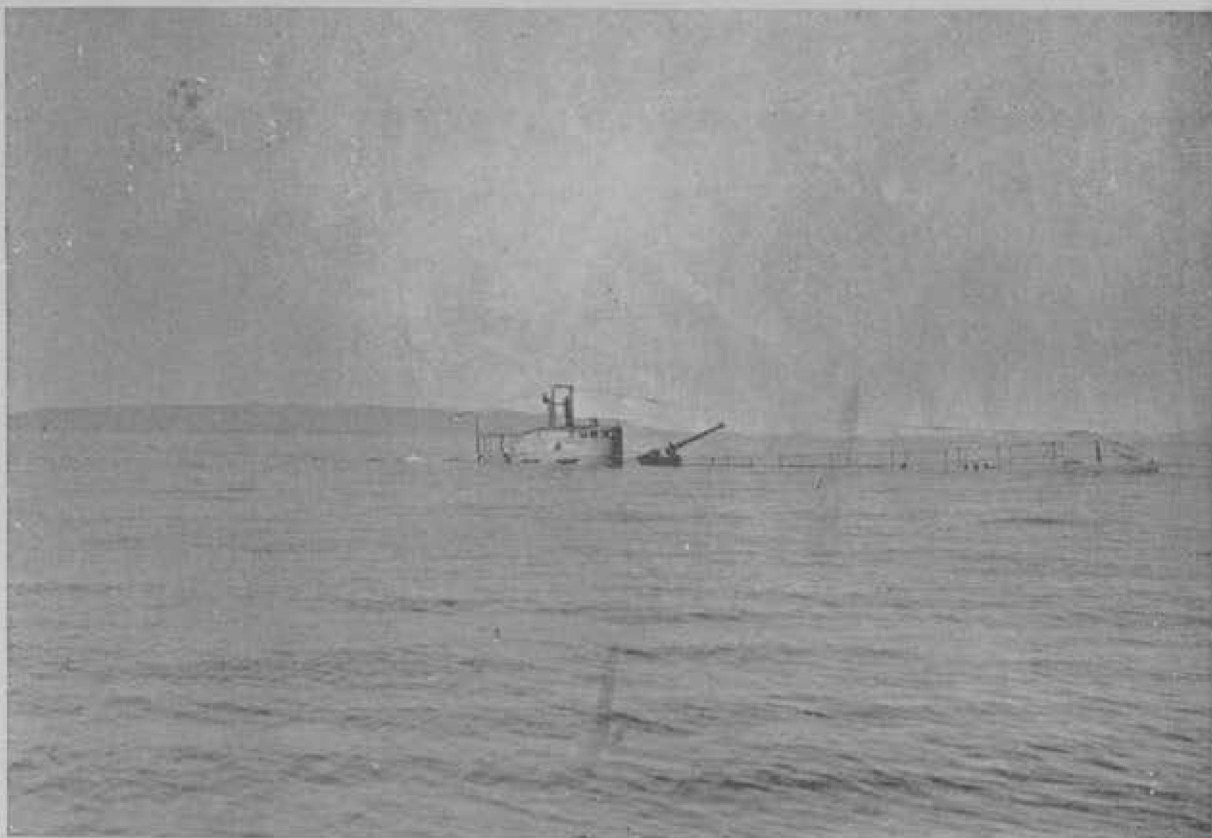
Yeni filotilâmız talim seyrinde

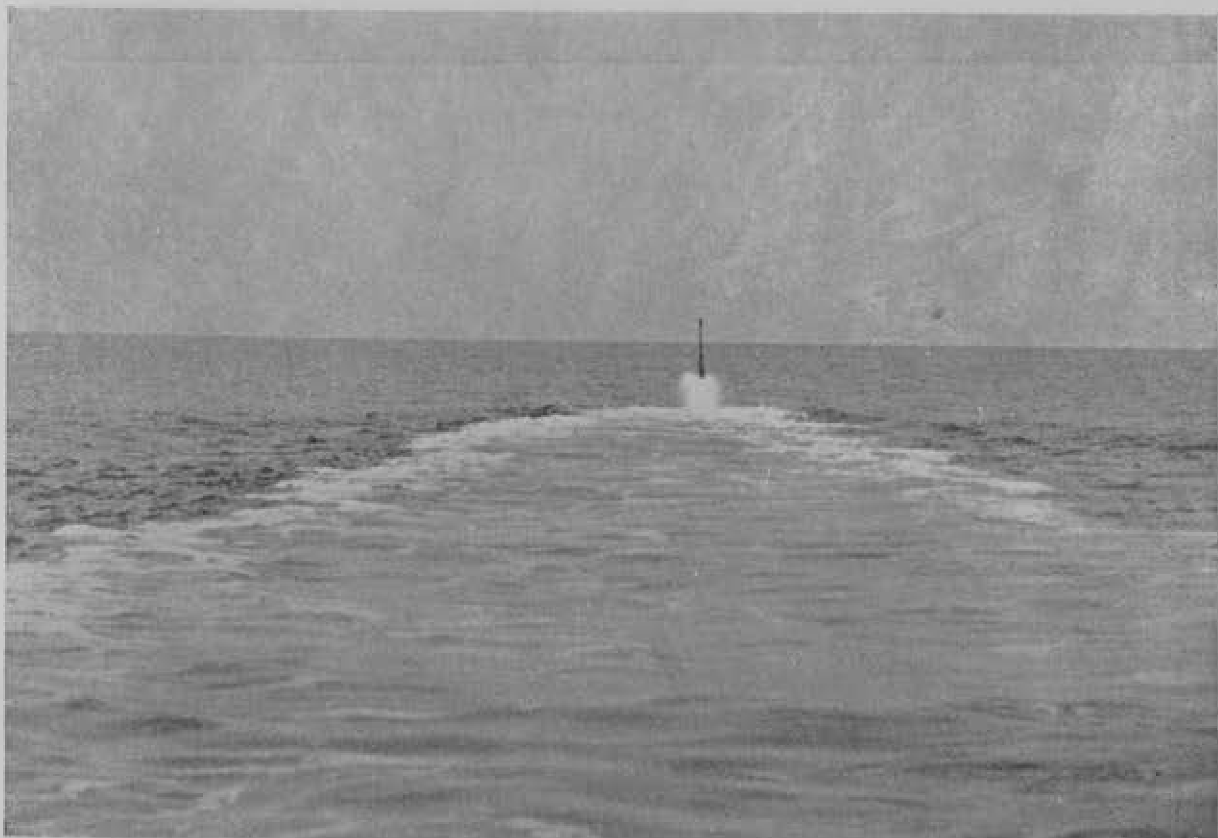
Yeni muhriplerimizden ikisi Yavuzu emniyete alıyor

Yeni muhriplerimizden birisi denizli havada demir alıyor

Denizaltı gemilerimizden birisi dalıyor

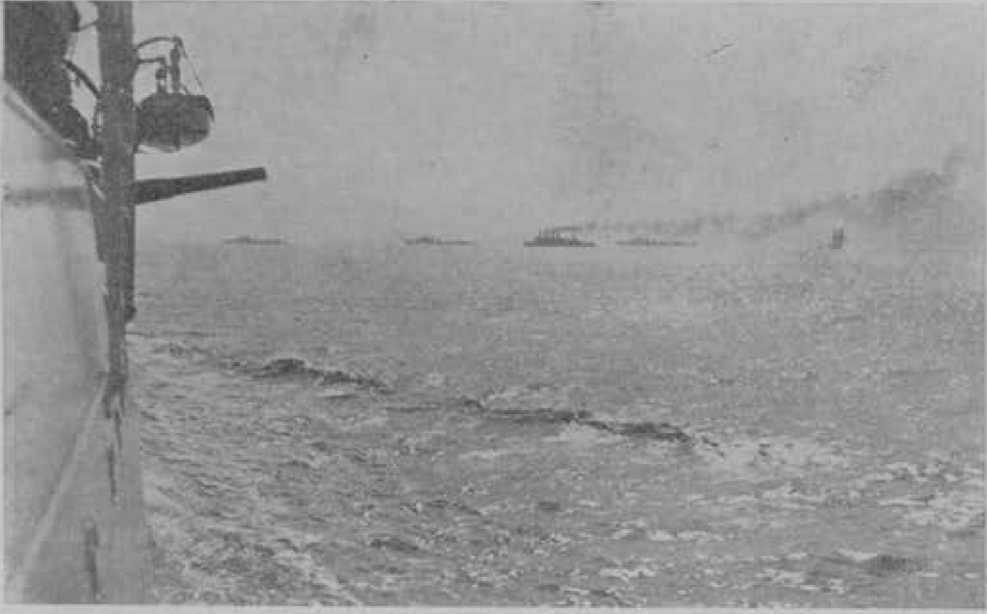

Denizaltı gemilerimizden birisi derine inerken

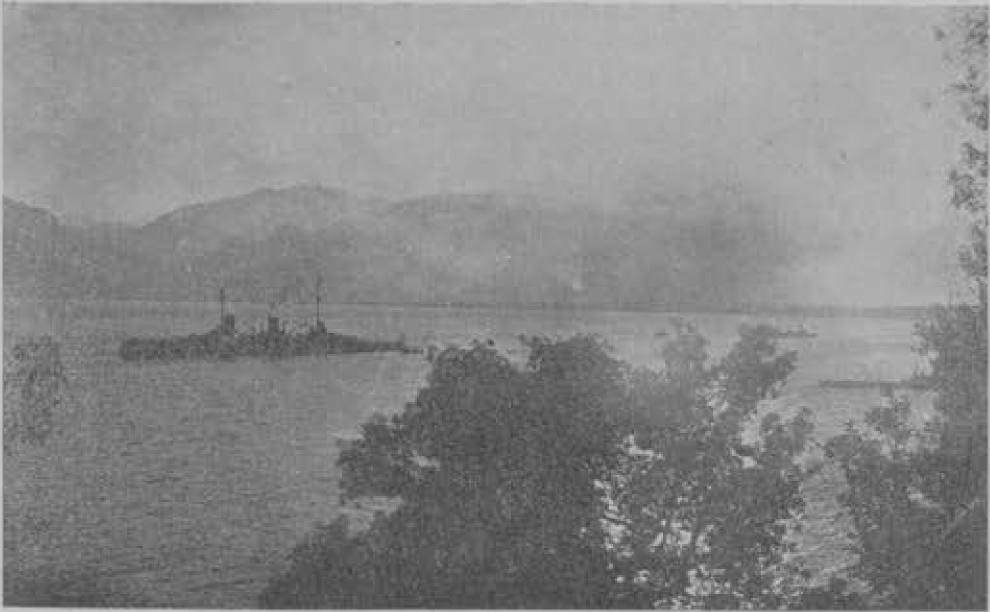
Denizaltı gemilerimizden üçü ana gemisi yanında

Yeni filotilâmız Yavuzla bir arada

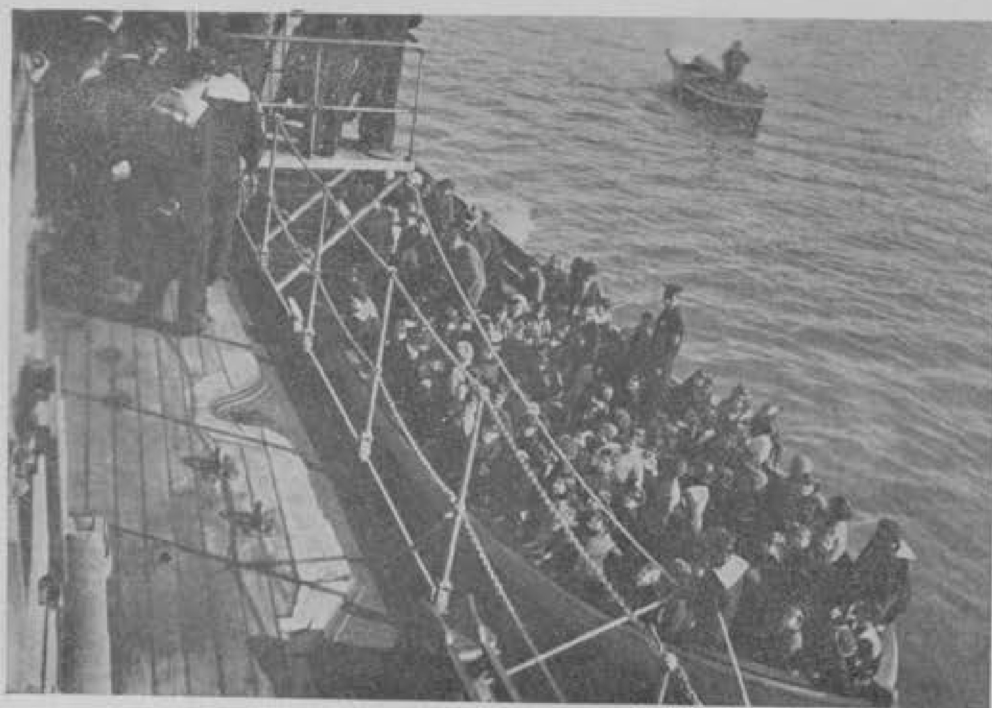
Yeni filotilâmız kruvazörlerle bir arada

Filomuz Antalyada

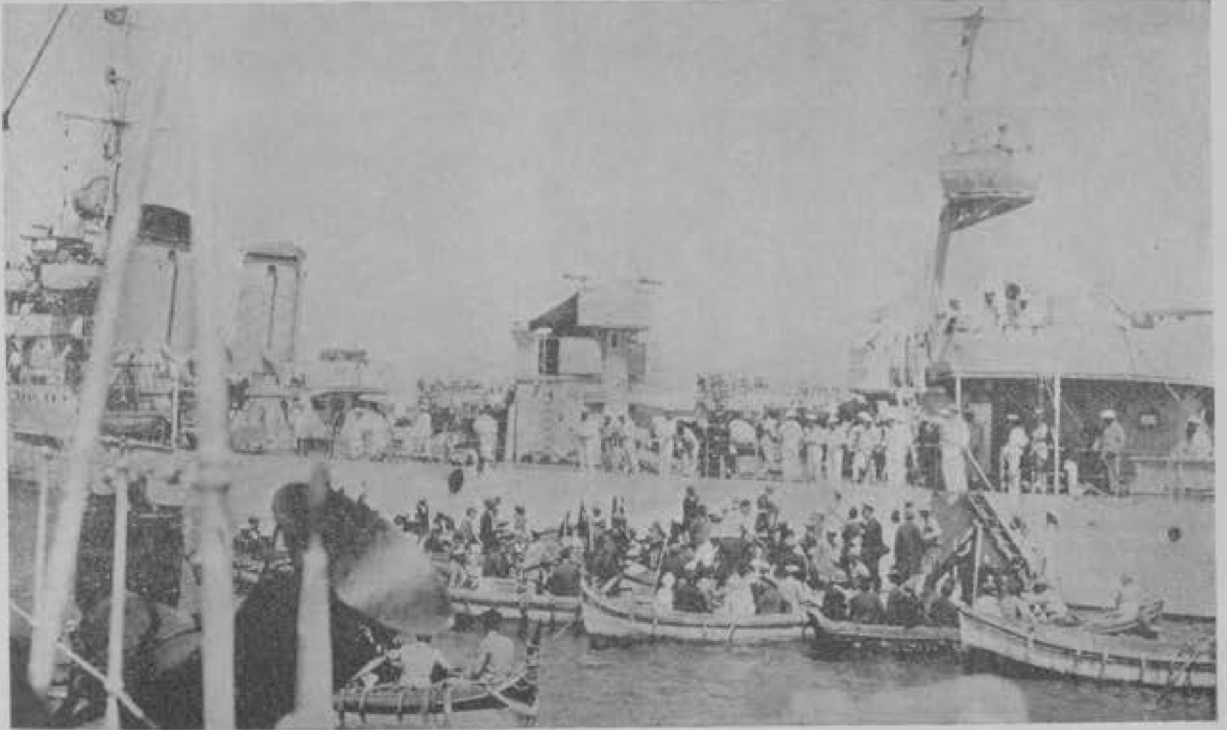
Filomuz Fethiyede

Gemlikliler filomuzu ağırlıyorlar — 1933

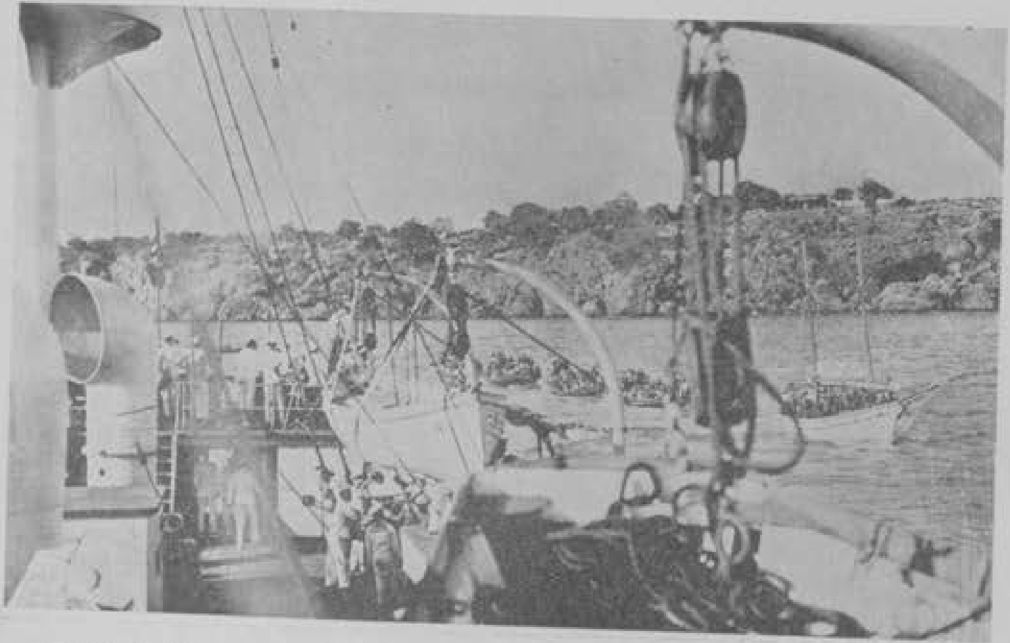
Donanma İzmirde... Deniz merasim kıt'amız — 1933

İzmirde filomuzu sevinç yaşlarile ziyarete koşan halkımız

Donanmamız İzmirde

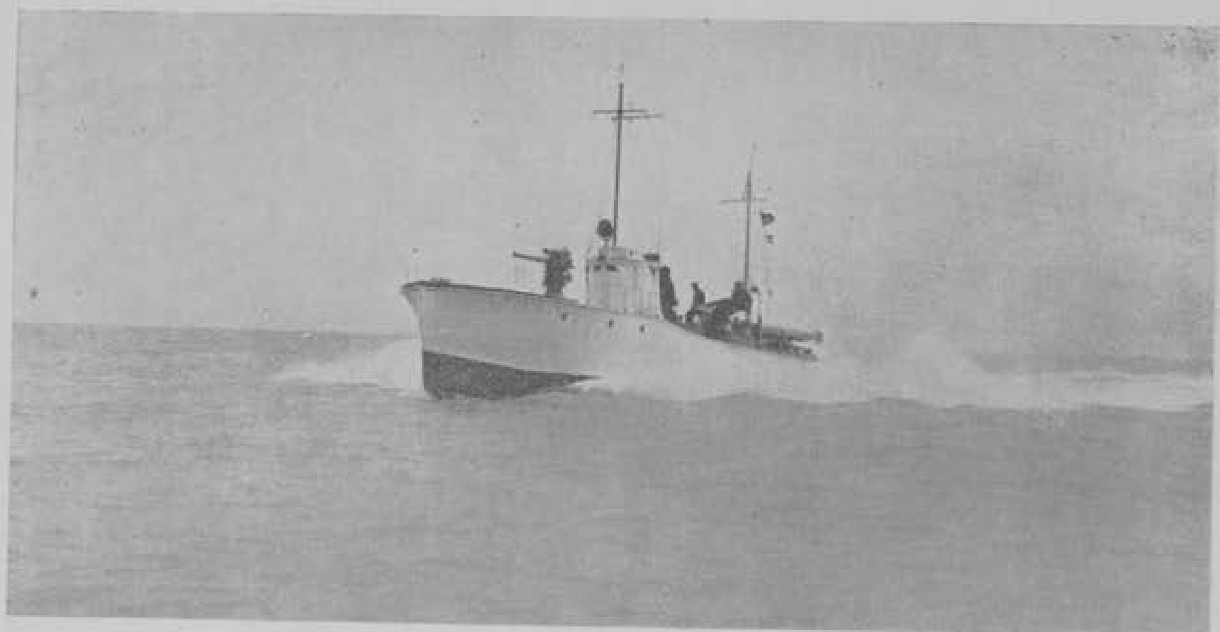
Antalyada filomuzu açıklarda bekliyerek yürekten ağırlıyan halk — 1933

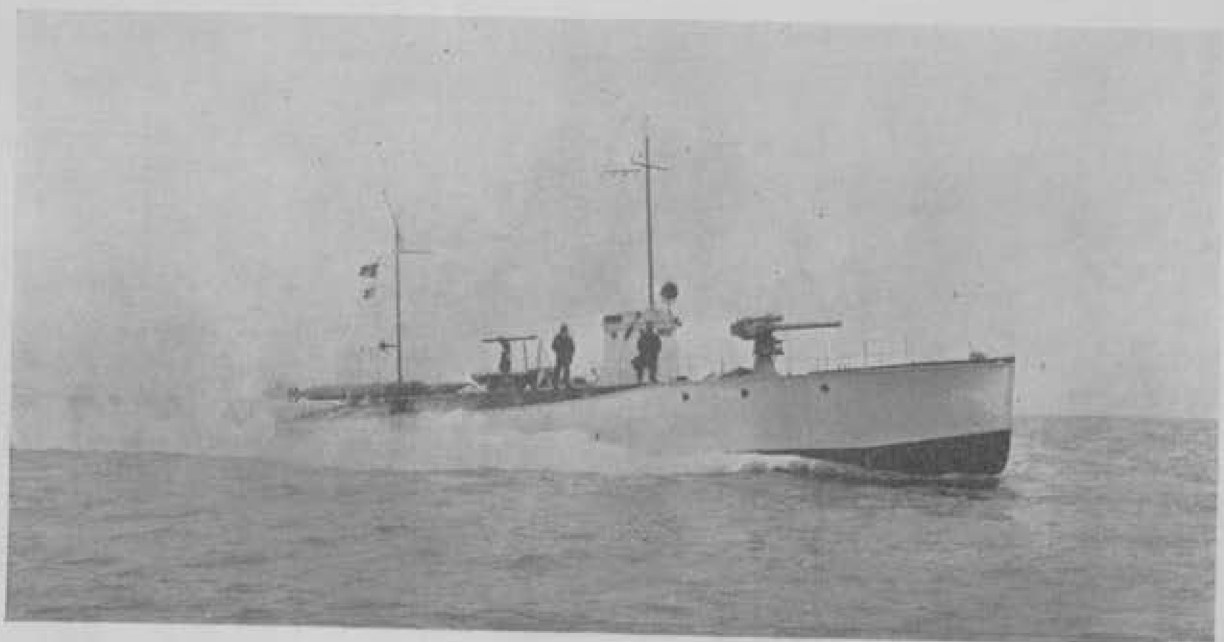
Halkımız Hamidiyede

Tirebolulular filomuzu candan ziyaret ediyorlar

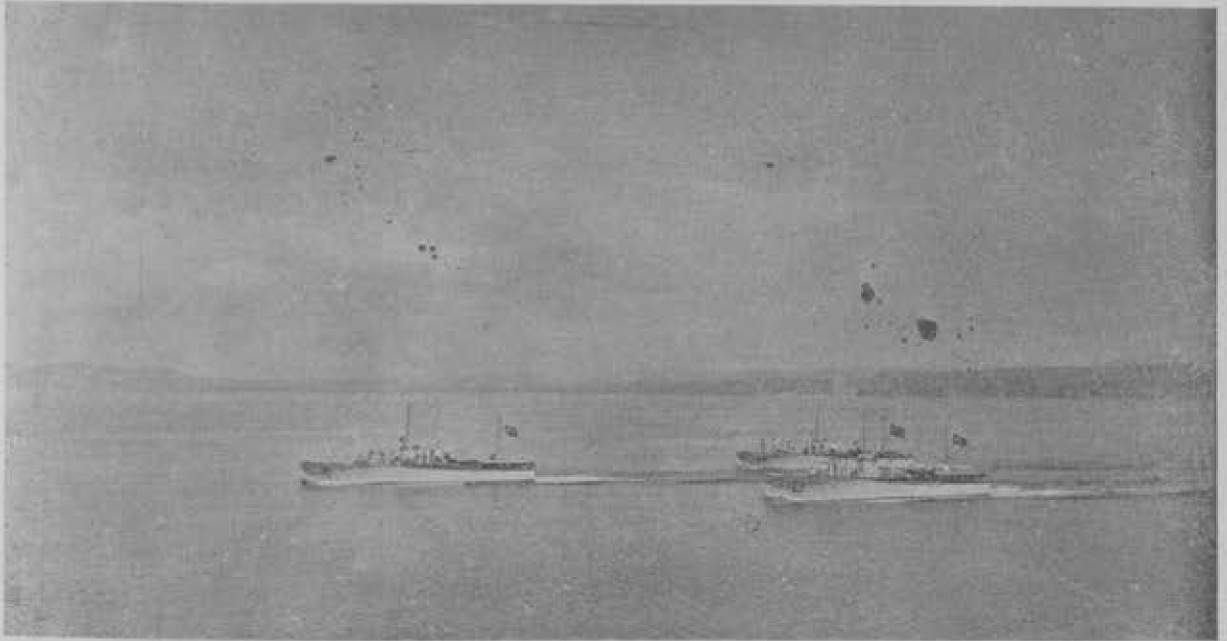
Avcı botları sürat tecrübelerinde

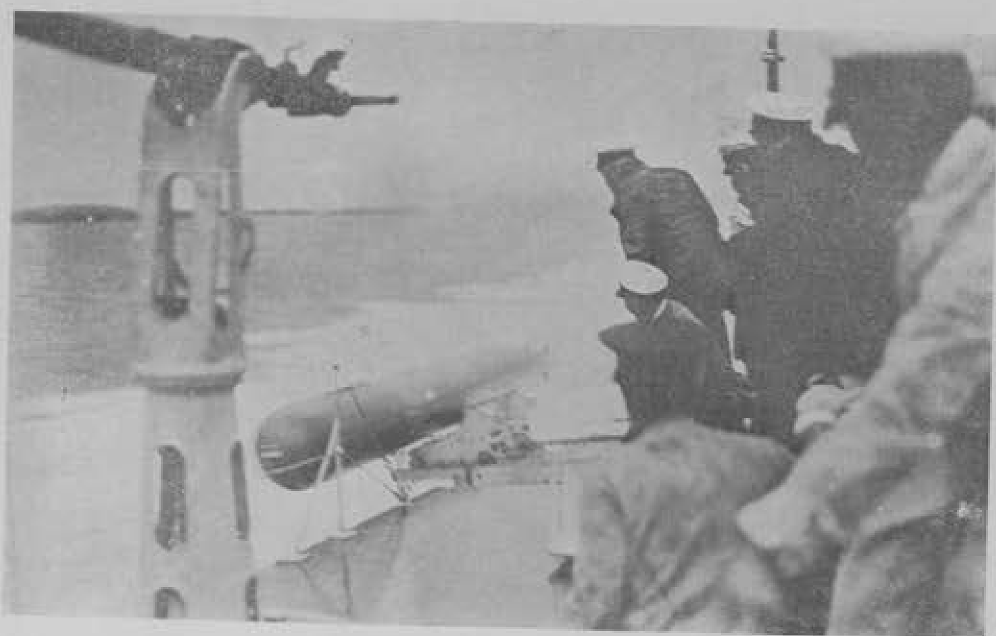
Avcı botları sürat tecrübelerinde

Avcı botlardan biri talime çıkarken

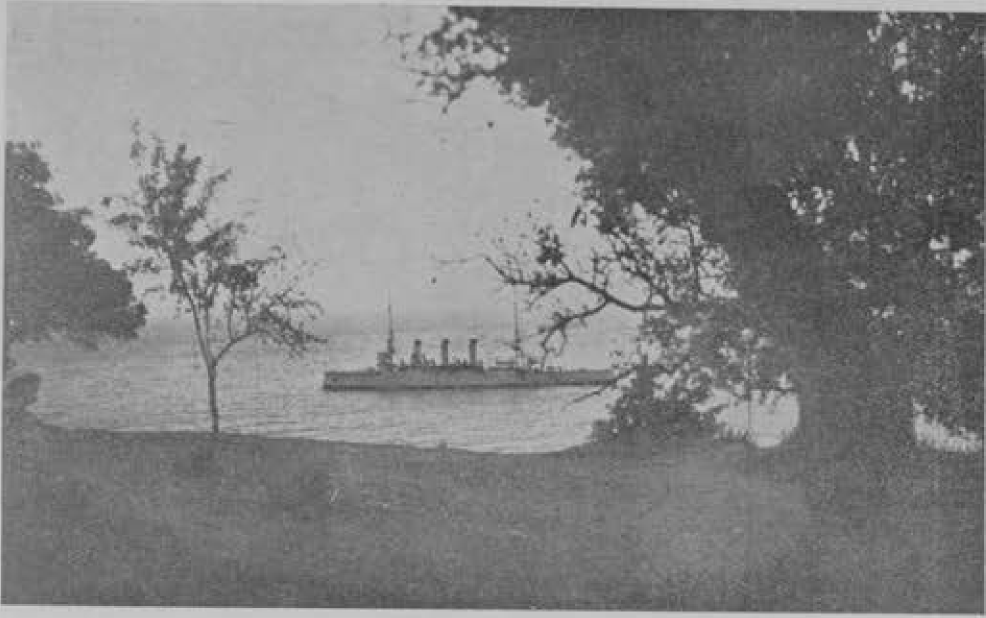
Avcı botları takım halinde talim ederlerken

Avcı botlardan biri torpito atıyor

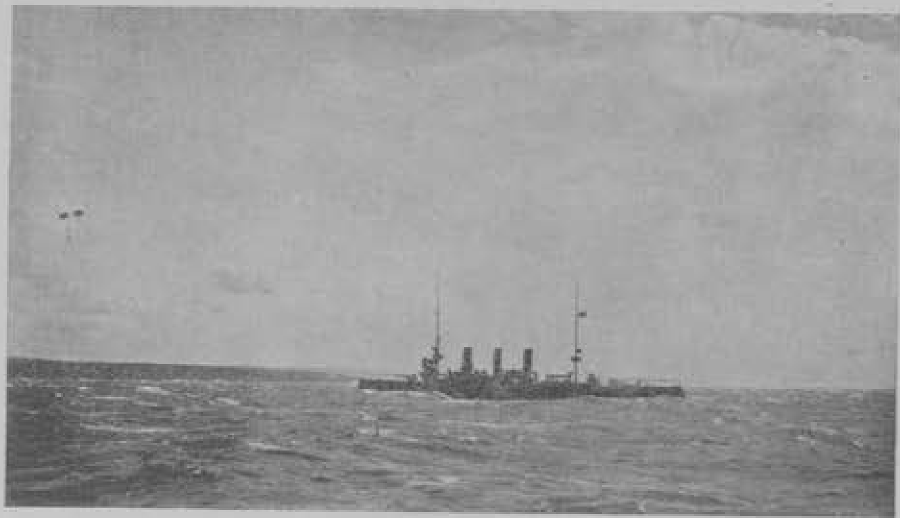
Avcı botlardan biri torpito atıyor

Hamidiye Antalyada

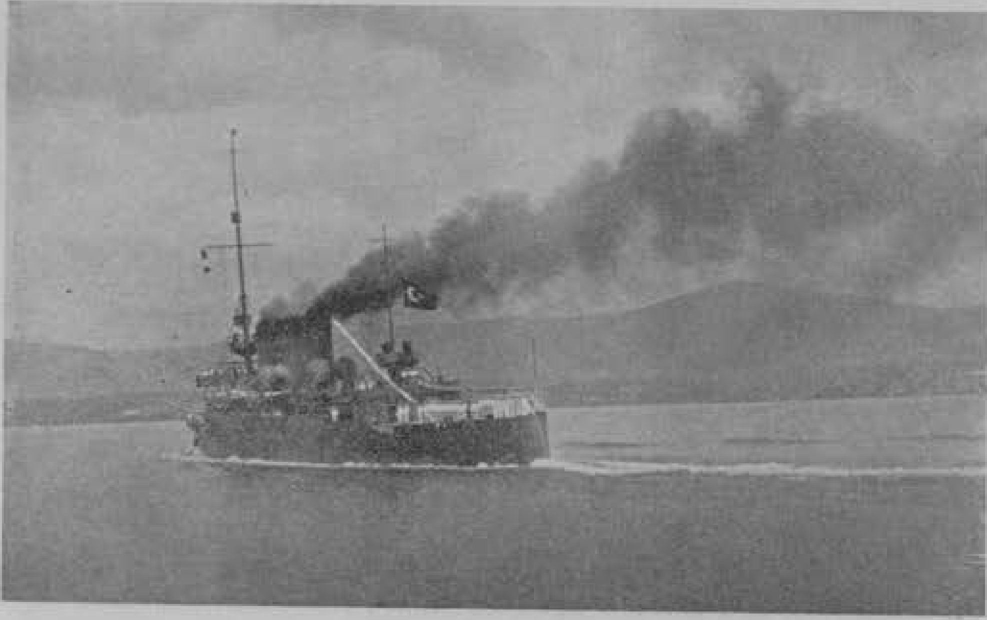
Fethiye limanında Mecidiye ve Hamidiye

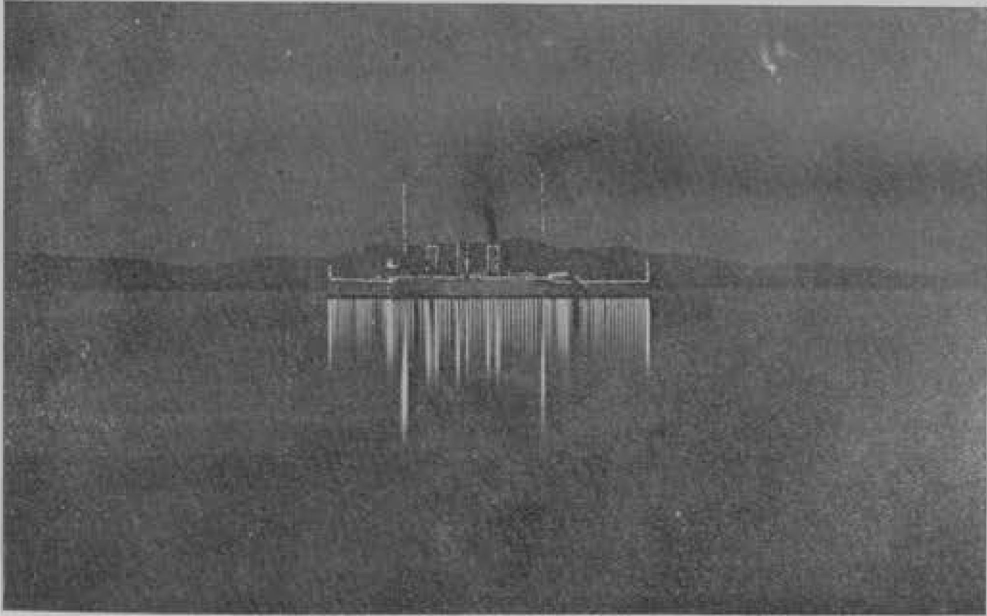
Hamidiye Karadenizde

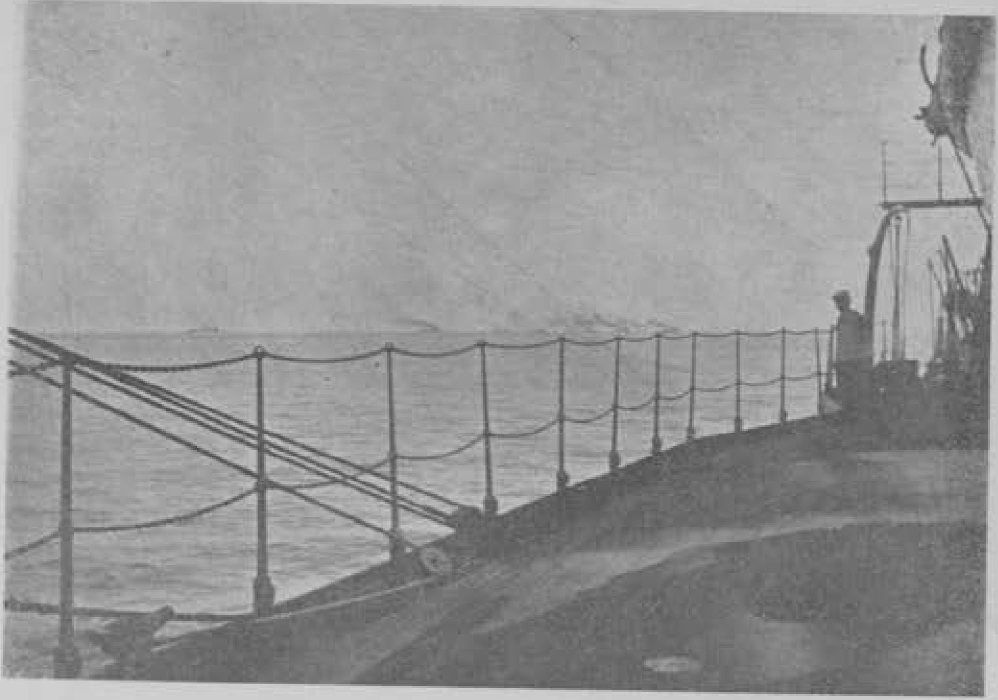
Hamidiye ve Mecidiye ağır denizde seyrederken

Mecidiye limana inerken

Cumhuriyet bayramı gecesinde Mecidiye

Manevrede filotilâ ve kruvazörlerin Yavuzdan görünüşü

Filo topçu atışlarına hedef hazırlanırken

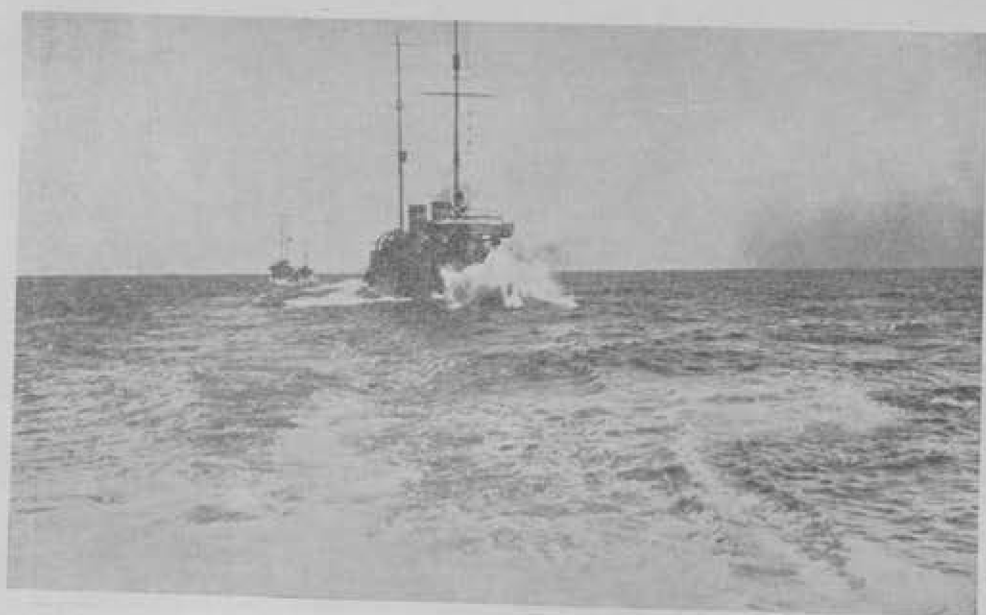

Berk ve Taşoz sınıfı seyir talimlerinde

Berk ve Taşoz sınıfı talimde

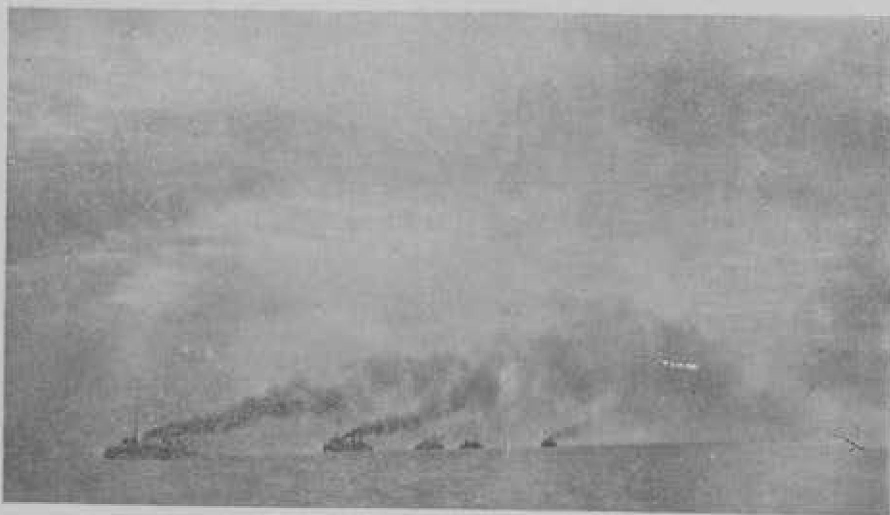
Taşoz Karadenizde

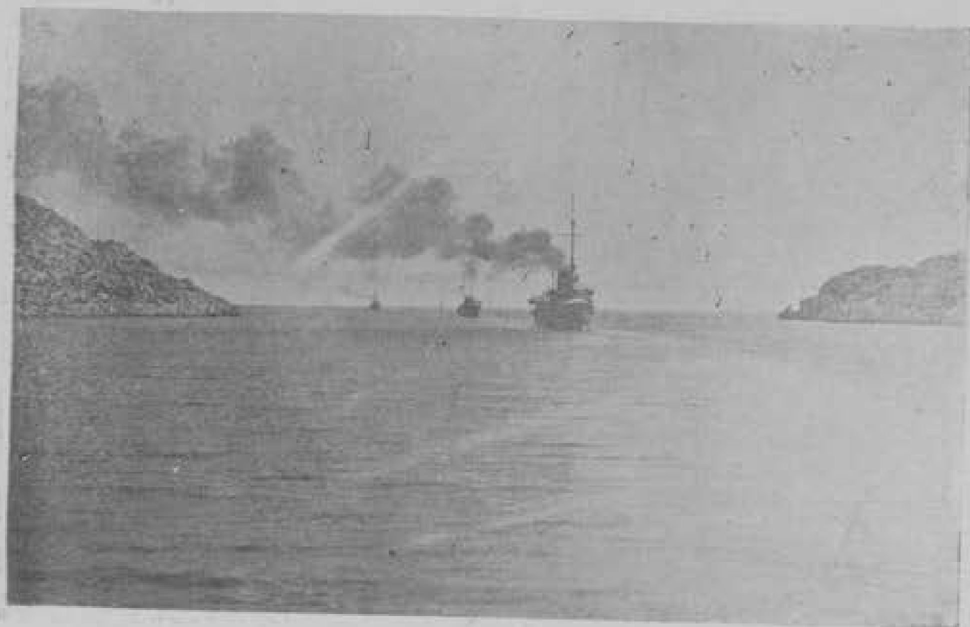
Berk ve Taşoz sınıfı seyir talimlerinde

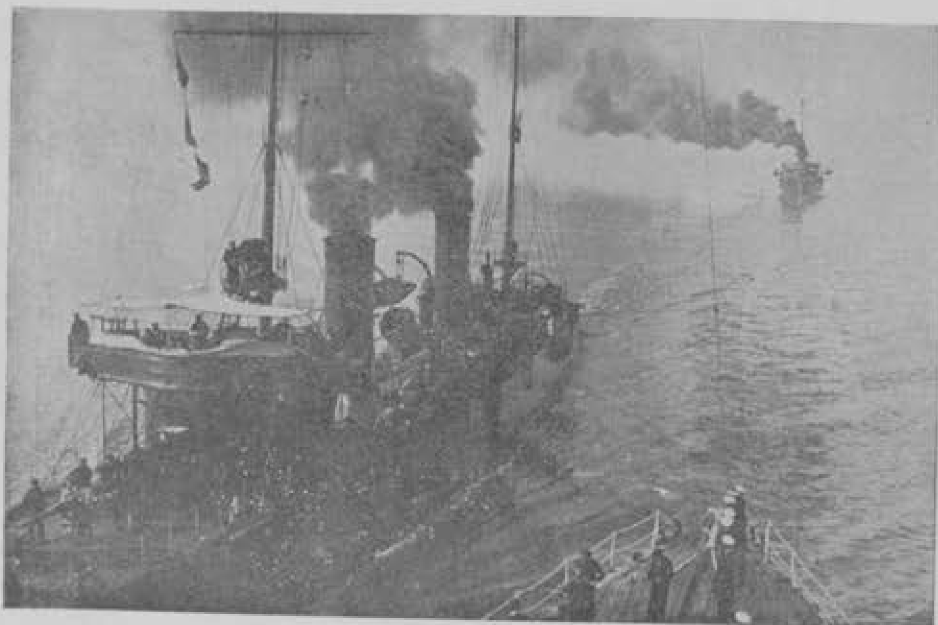
Filomuz Kakavadan geçiyor

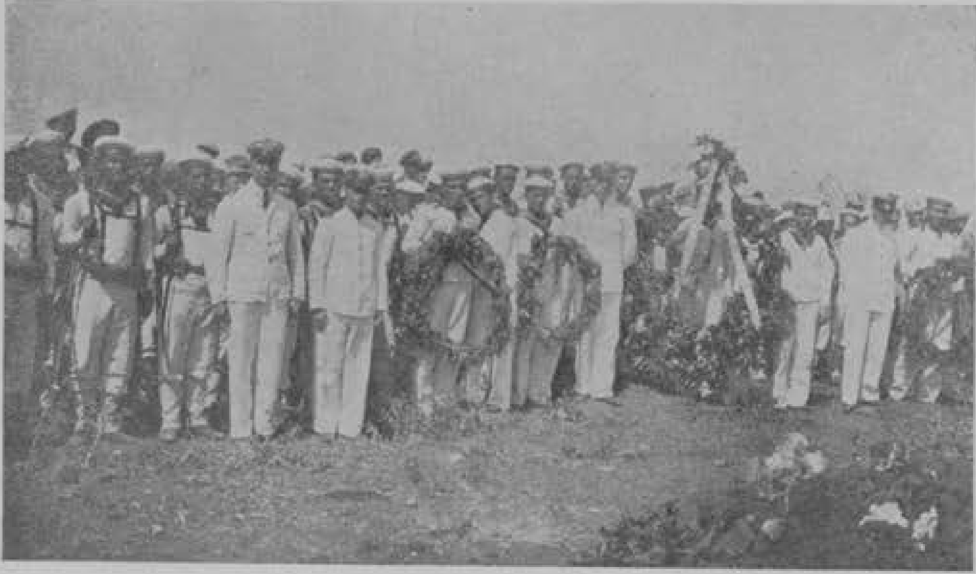
Berk ve Taşoz sınıfı seyir talimlerinde

Filomuzdan bir kısmı Marmarise giriyor

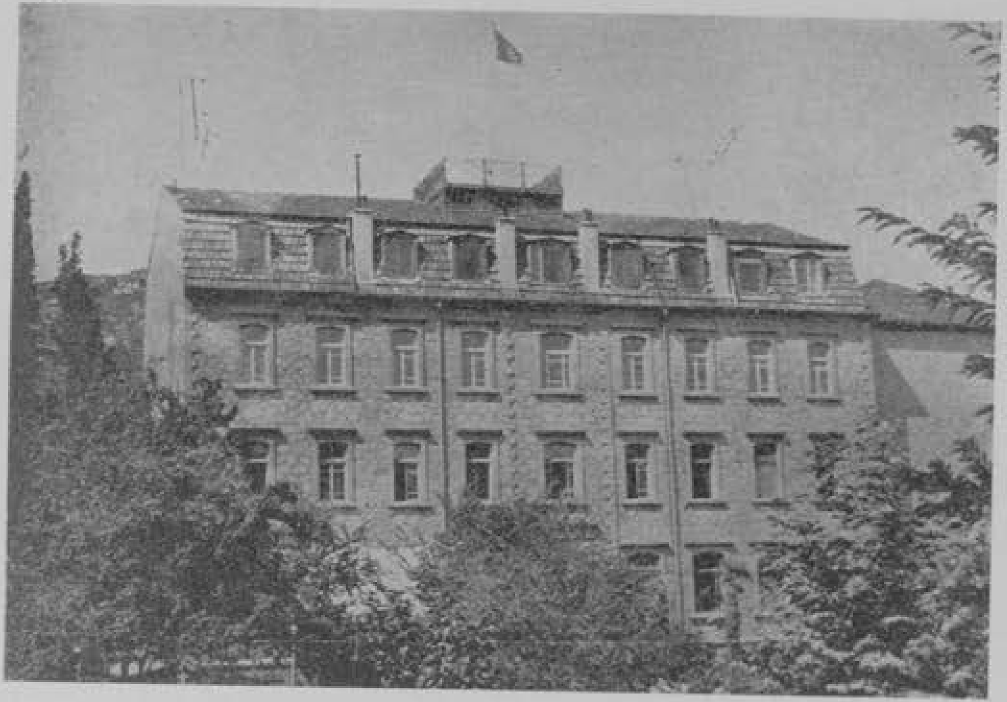
Bir gemiden diğerine seyir esnasında posta çantası verilirken

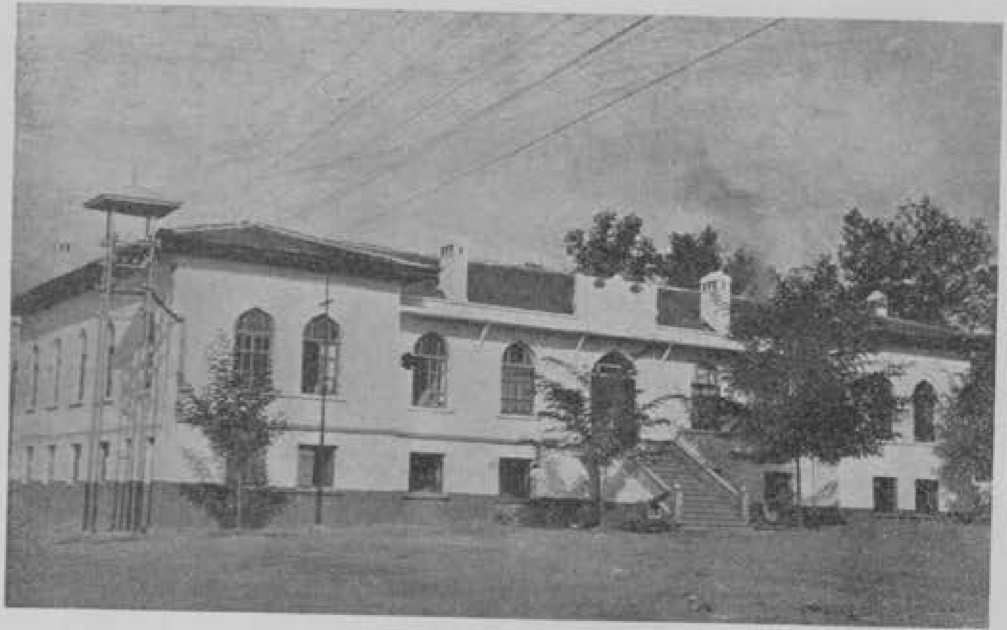
Filo, Şehitlerini taziz ediyor

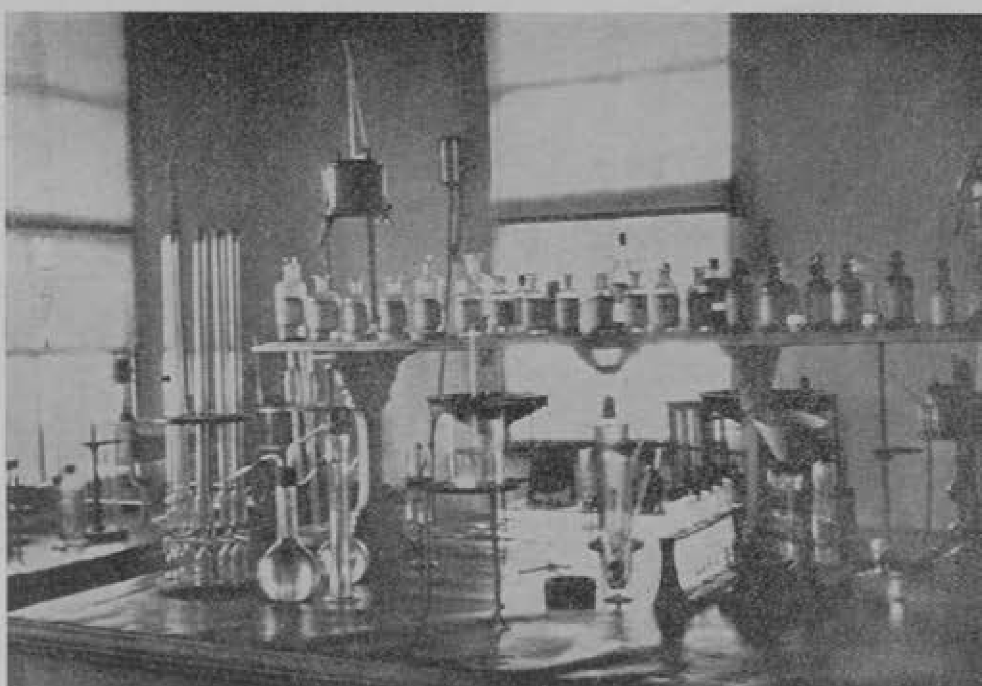
Filo, Şehitlerini taziz ediyor

İzmitte Üssübahrî ve Müstahkem mevki Kumandanlık karargâhı

Üssübahrî efrat kışlası

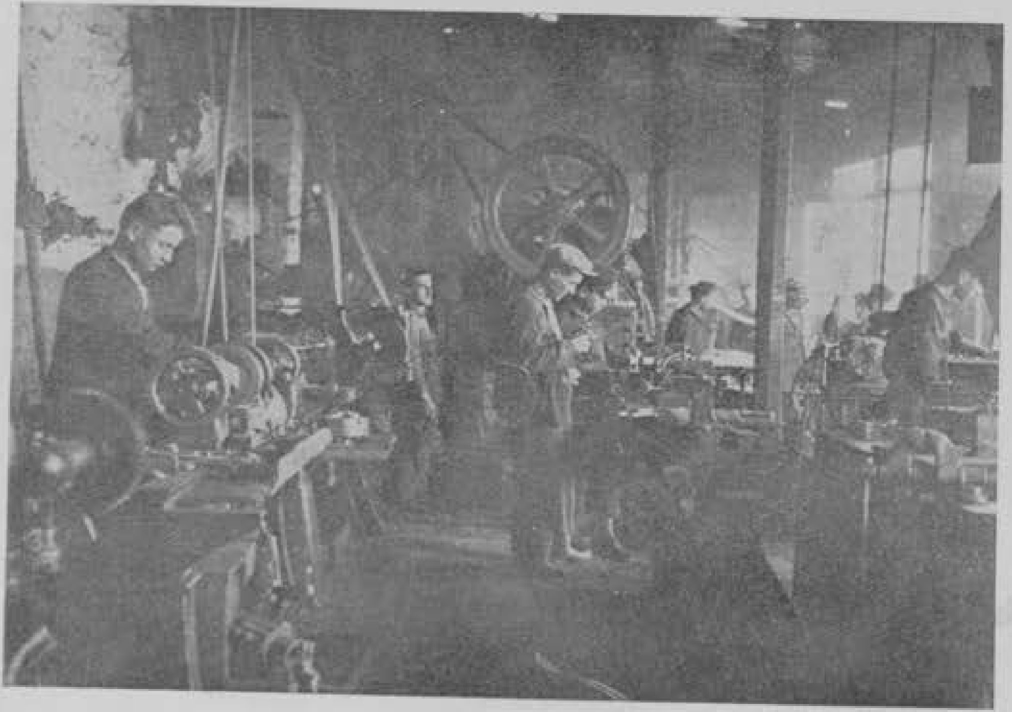
Üssübahrî kimyahanesi

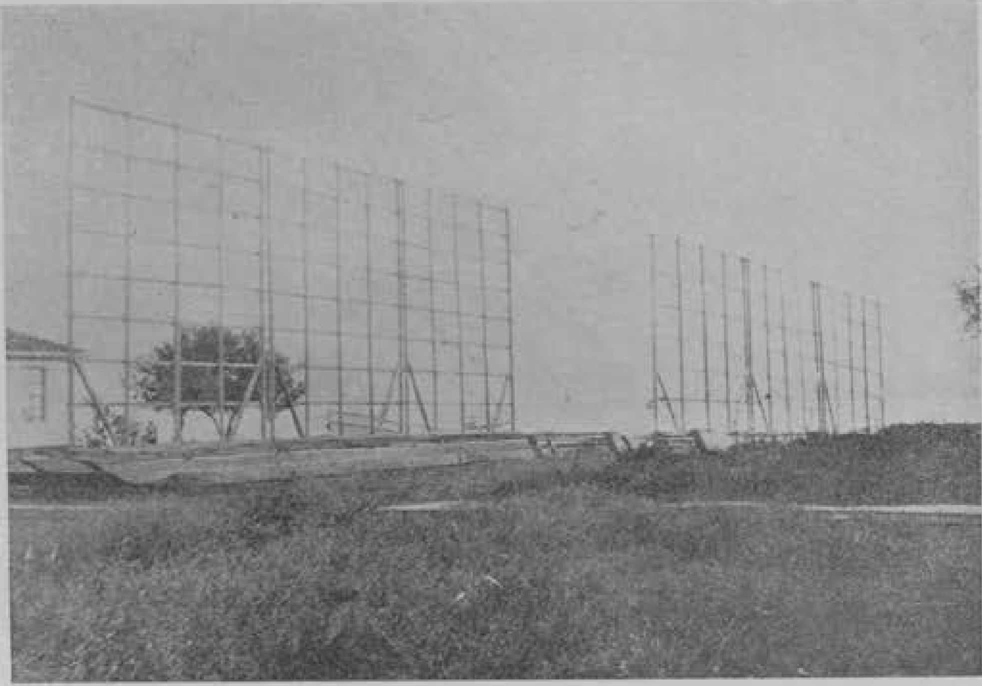
Üssübahrî fennî aletler deposu

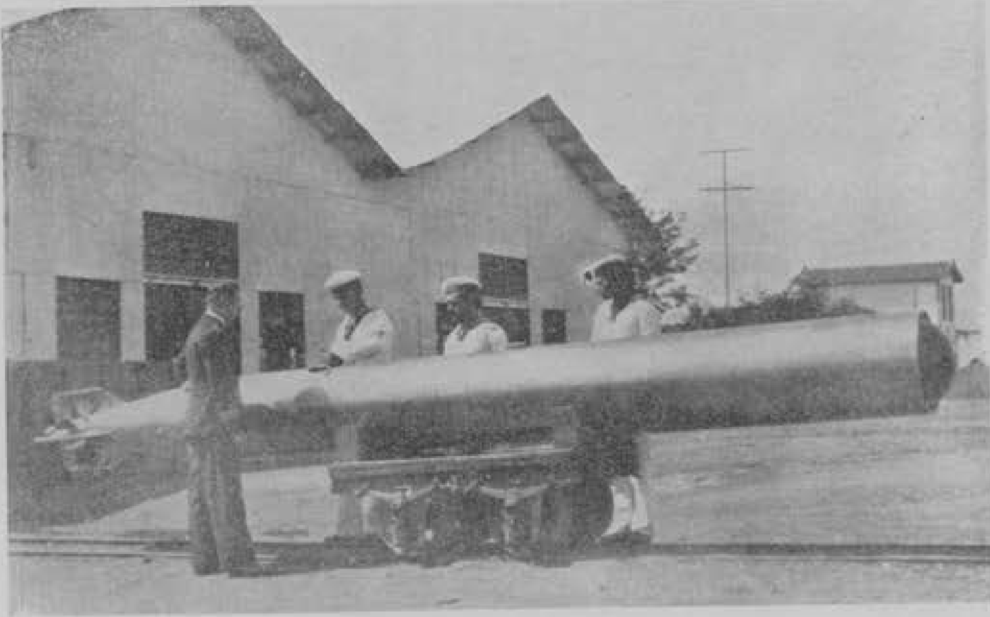
Üssübahrî atelyelerinden bir kısım

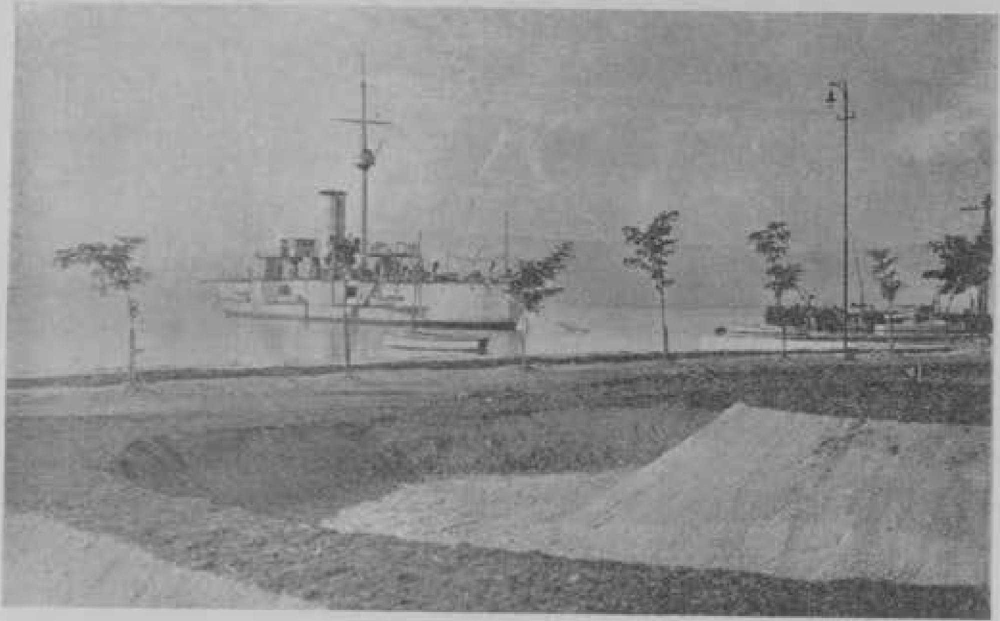
Üssübahrî atelyelerinden bir kısım

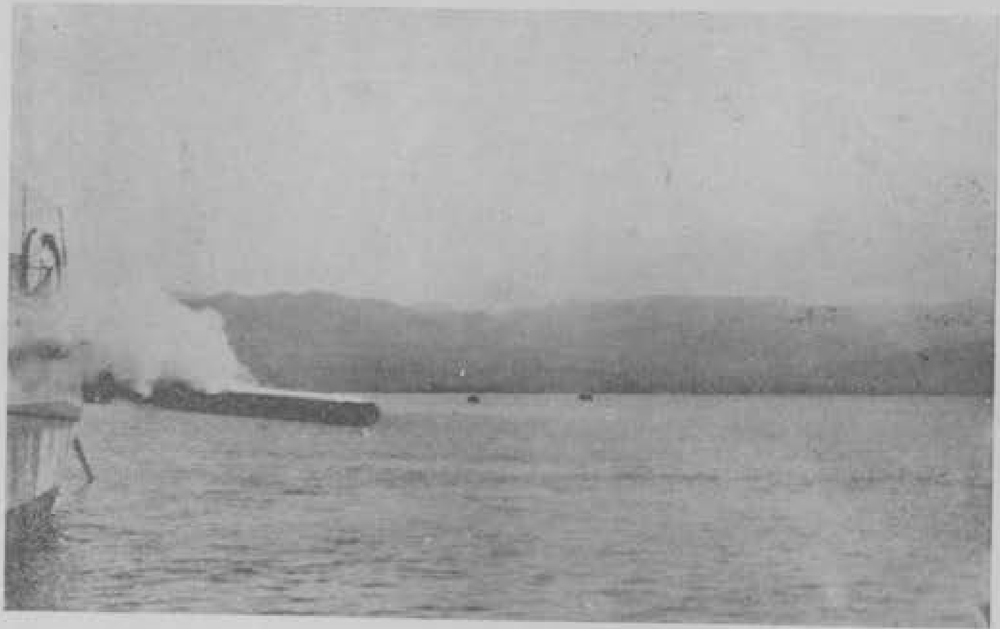
Donanmanın topçu hedefleri Üssübahrîde çekek yerinde

Üssübahrîde bir torpitonun nakli

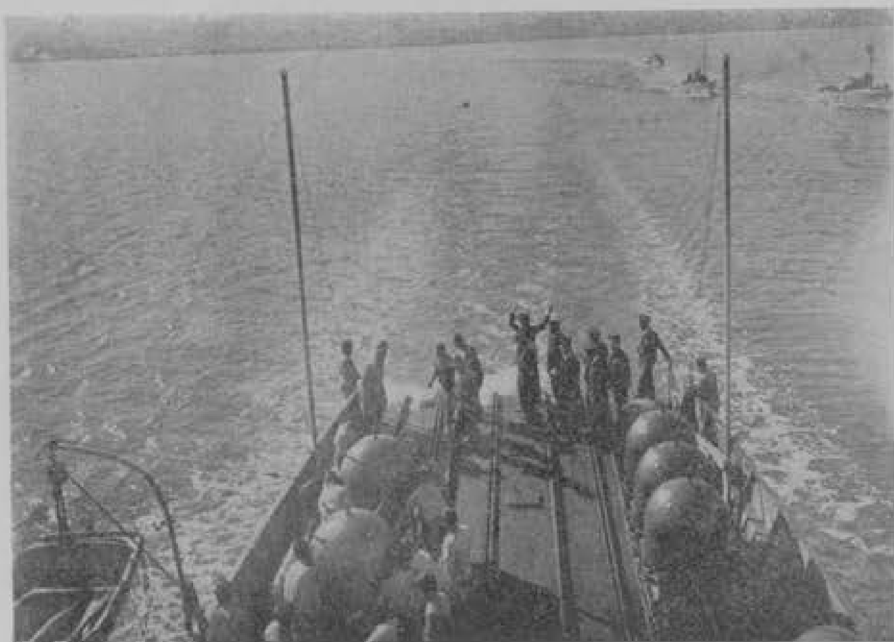
Üssübahride Muinizafer torpito atış gemisi

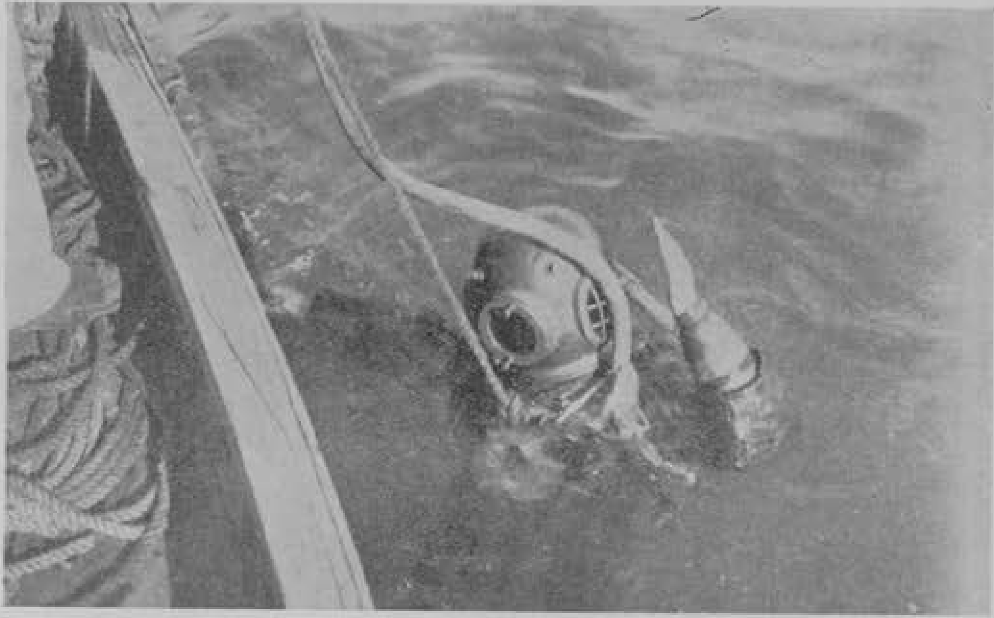
Muinizafer atış gemisinde atılan bir torpito

Üssübahrîde mayn kursları tatbikatı

Üssübahrîde mayn kursları tatbikatı

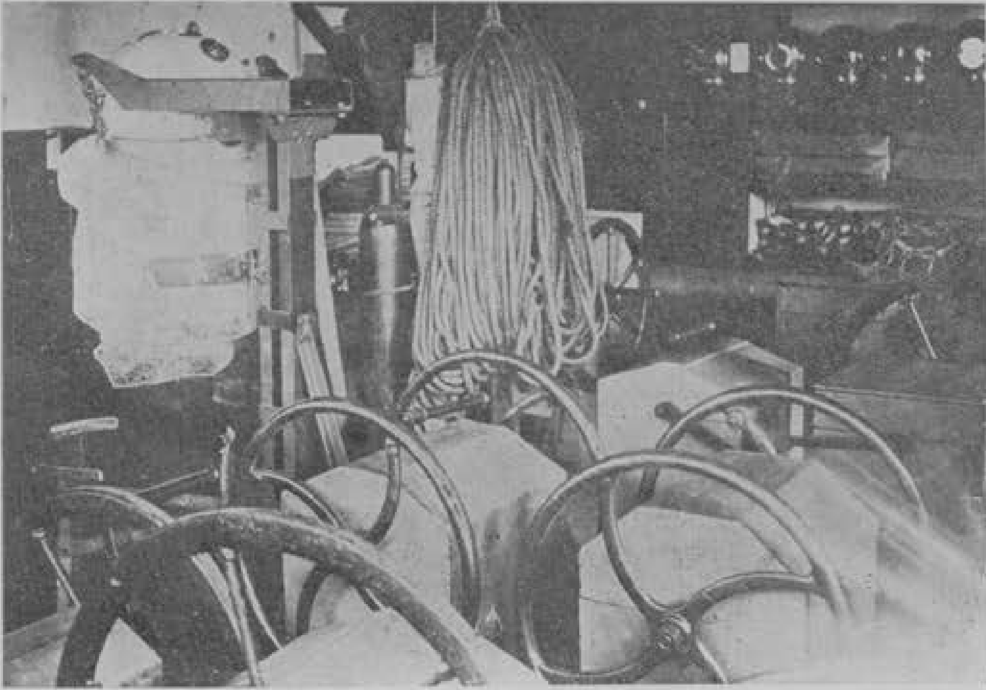
Eski tipte dalgıçlarımız

Yeni tipte derin su dalgıç cihazlarımız

Yeni dalgıç gurupu

Yeni dalgıç alet deposu

Ankarada Millî Müdafaa Vekâleti binası

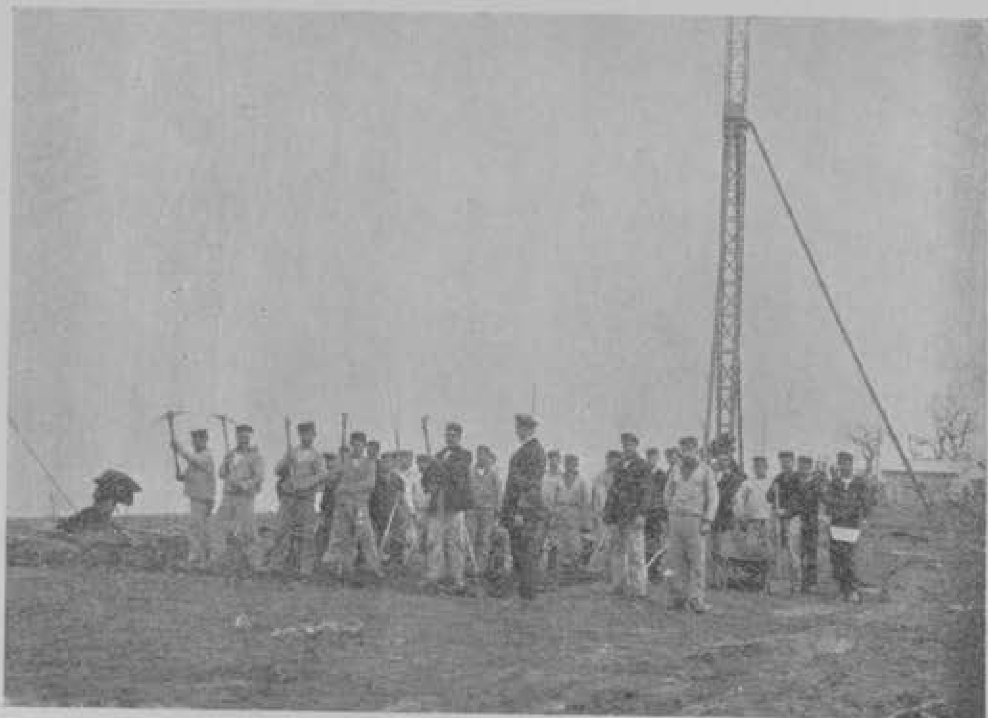
Ankarada Büyük Erkânıharbiye binası

Ankarada ordu evi (zabitlere mahsus yurt)

Yeni tersanemiz...

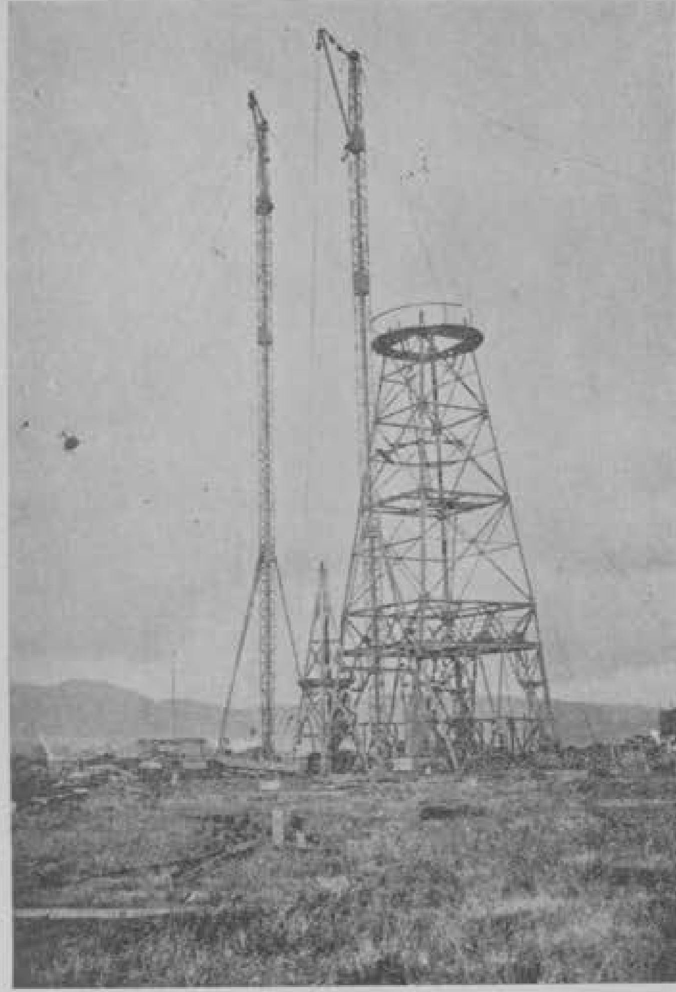
Kendi gemilerimizi yine kendi güç ve kendi özümüzle yapabilmemizin en hayırlı ve semereli bir yol olduğunu gören Cumhuriyet hükûmetimiz geçmişi bu derece canlı ve örnekli olan Türk deniz inşaatcılığının da gayesini çizmiş, İzmit körfezinde yeni tersanemizin temelini atmış, bu maksat için de büyük bir para ayırmış, geniş ve asrî Cumhuriyet tersanemizi yaratmağa başlamıştır. Bu doğuşun tamamını da önümüzdeki bir kaç yıl içinde bütün varlığı ve büyüklüğü ile göreceğiz...

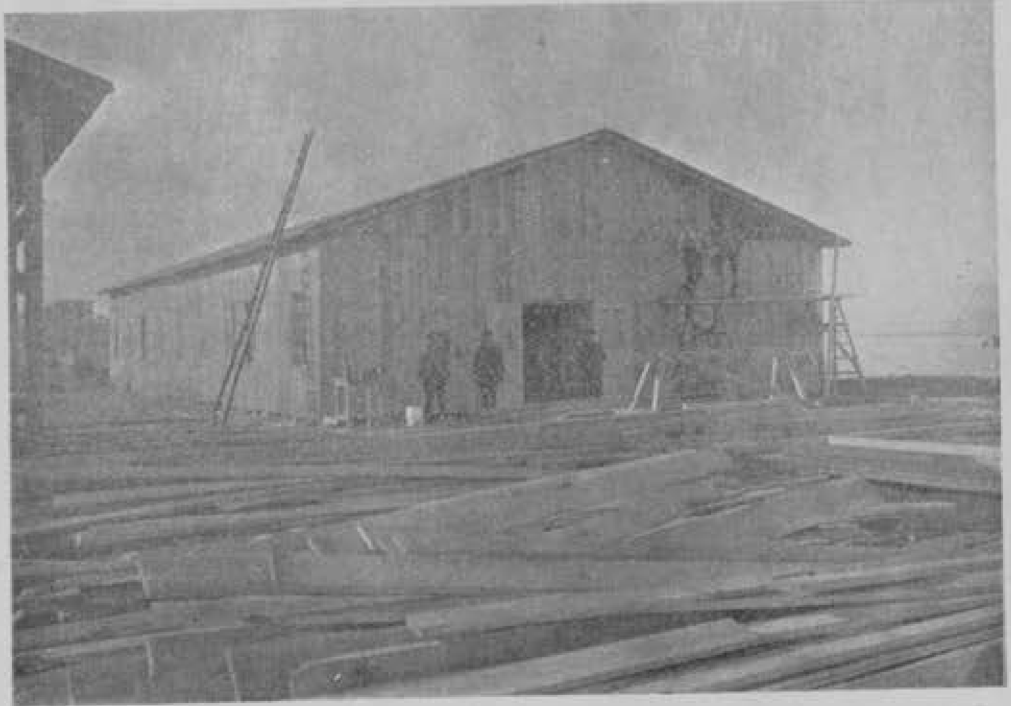
İzmit körfezinde yeni tersanemizin temelleri atılırken

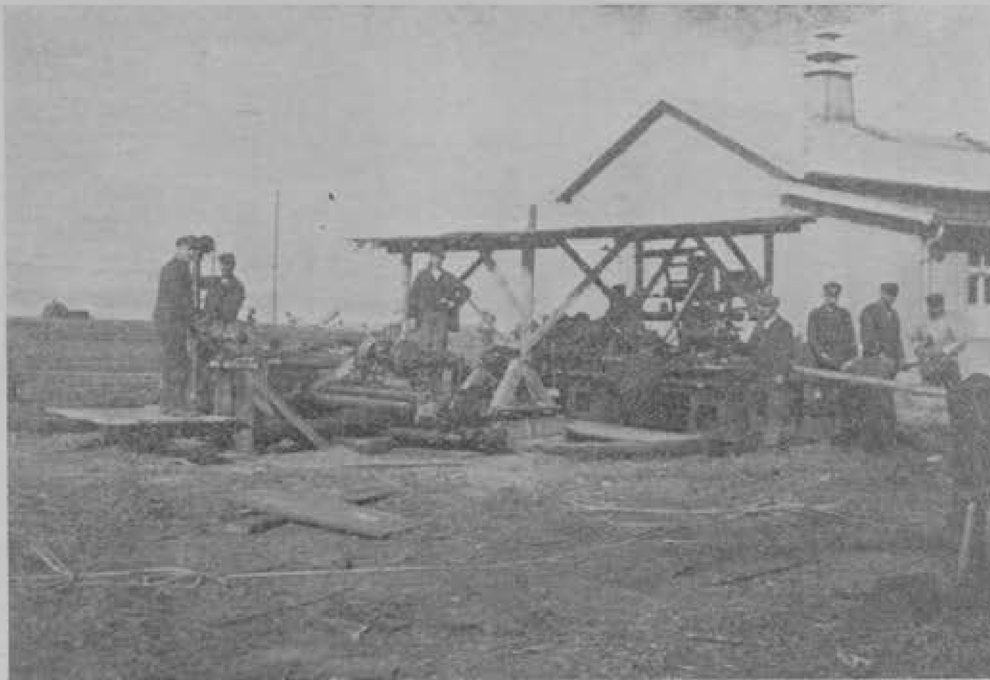
İzmit körfezinde yeni tersanemizin kurulması

Yeni tersanemizin kurulması

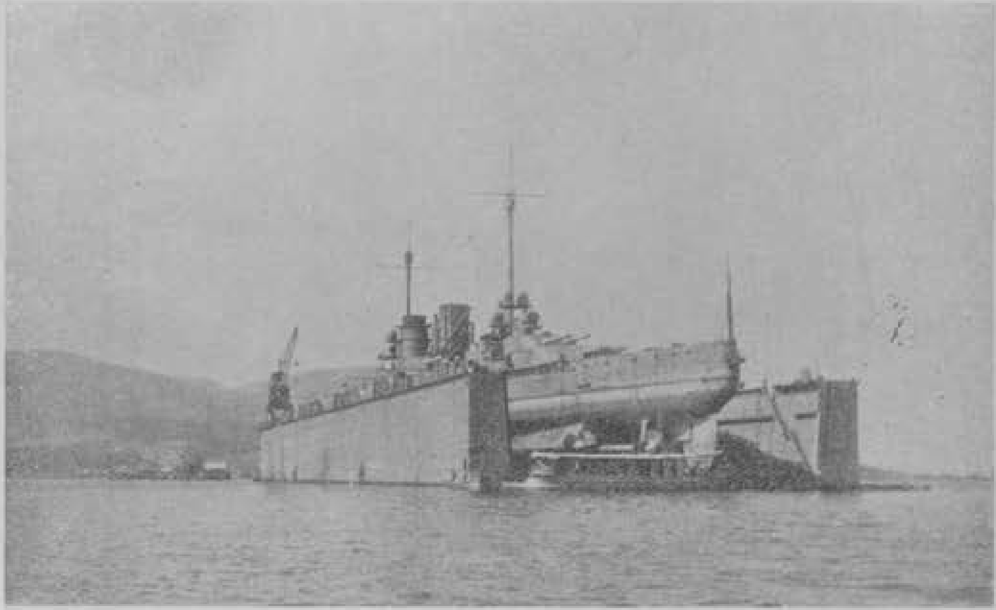
Yeni tersanemizin kurulması

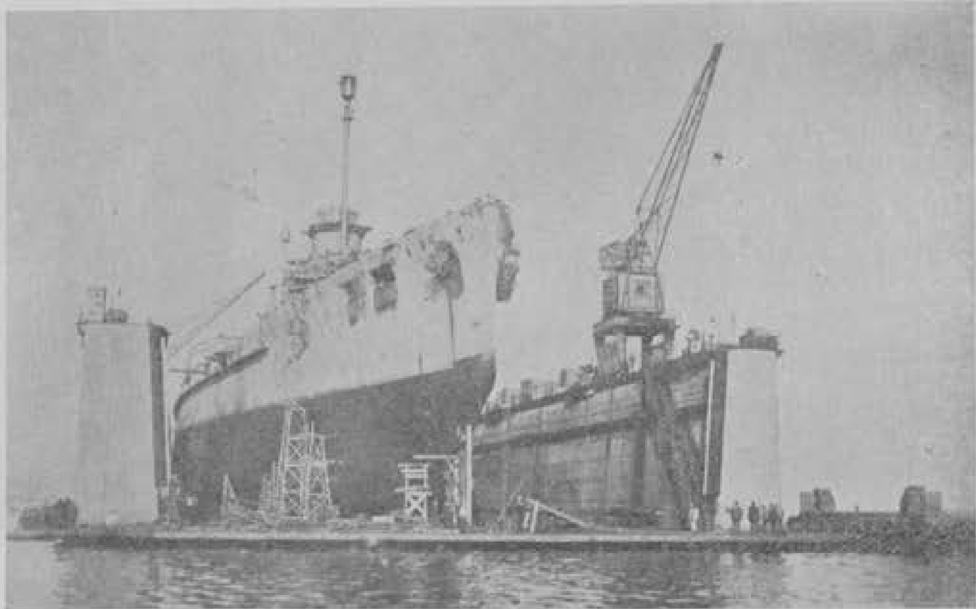
Yeni tersanemizin kurulması

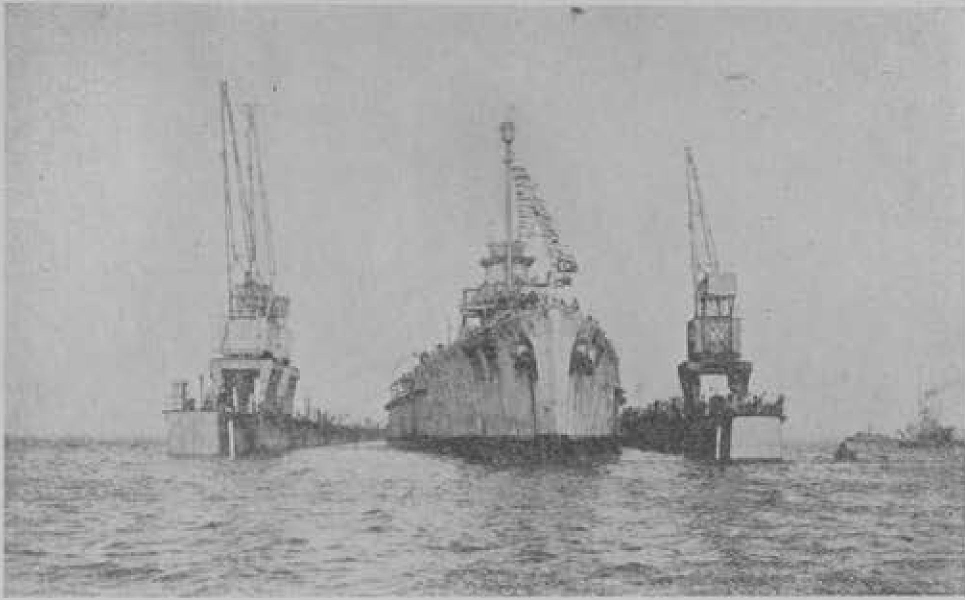
Yeni tersanemizin kurulması

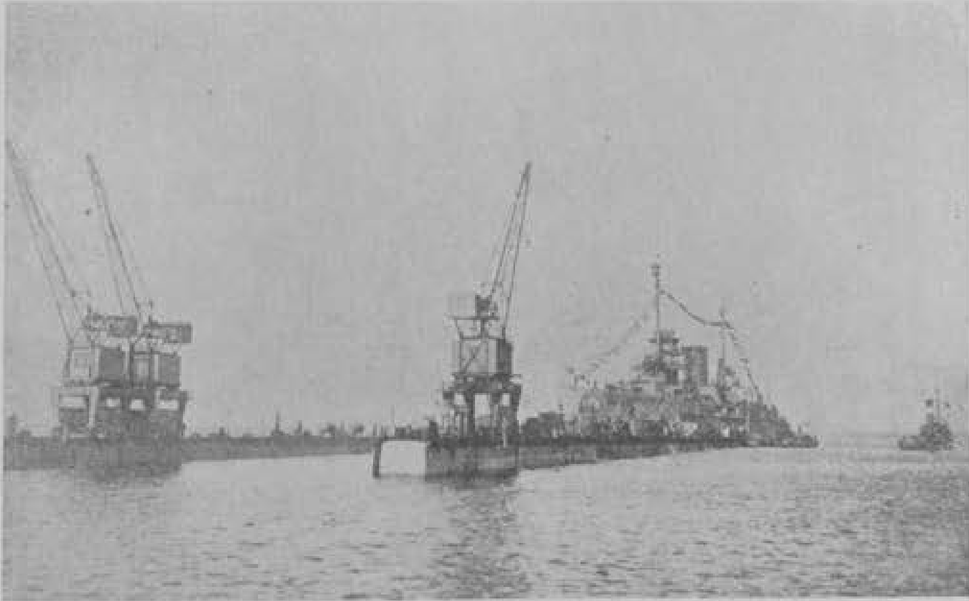
Yavuz, sureti mahsusada yapılan sabih havuzda tamirde

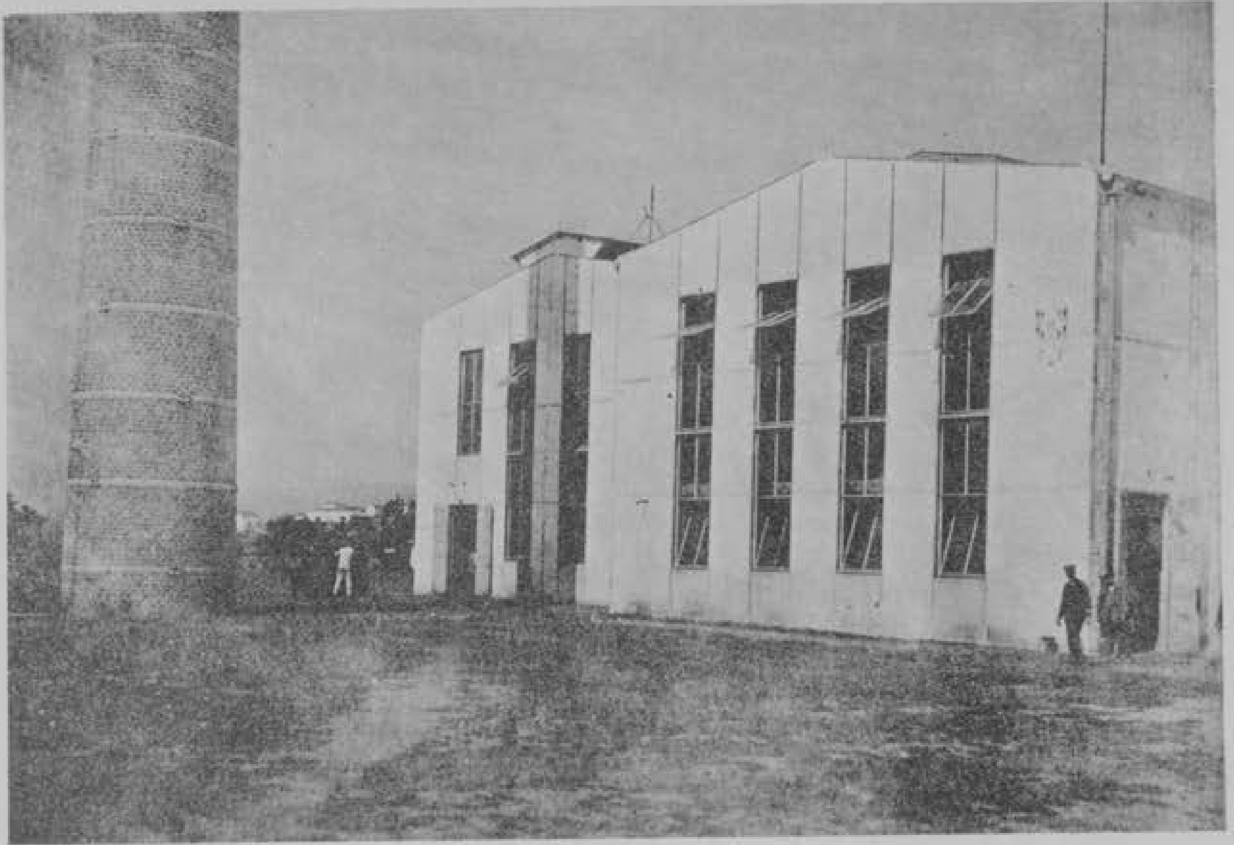
Yavuz havuzda tamirde

Yavuz, yaraları kapatıldıktan ve yepyeni bir hale geldikten sonra havuzdan çıkarken

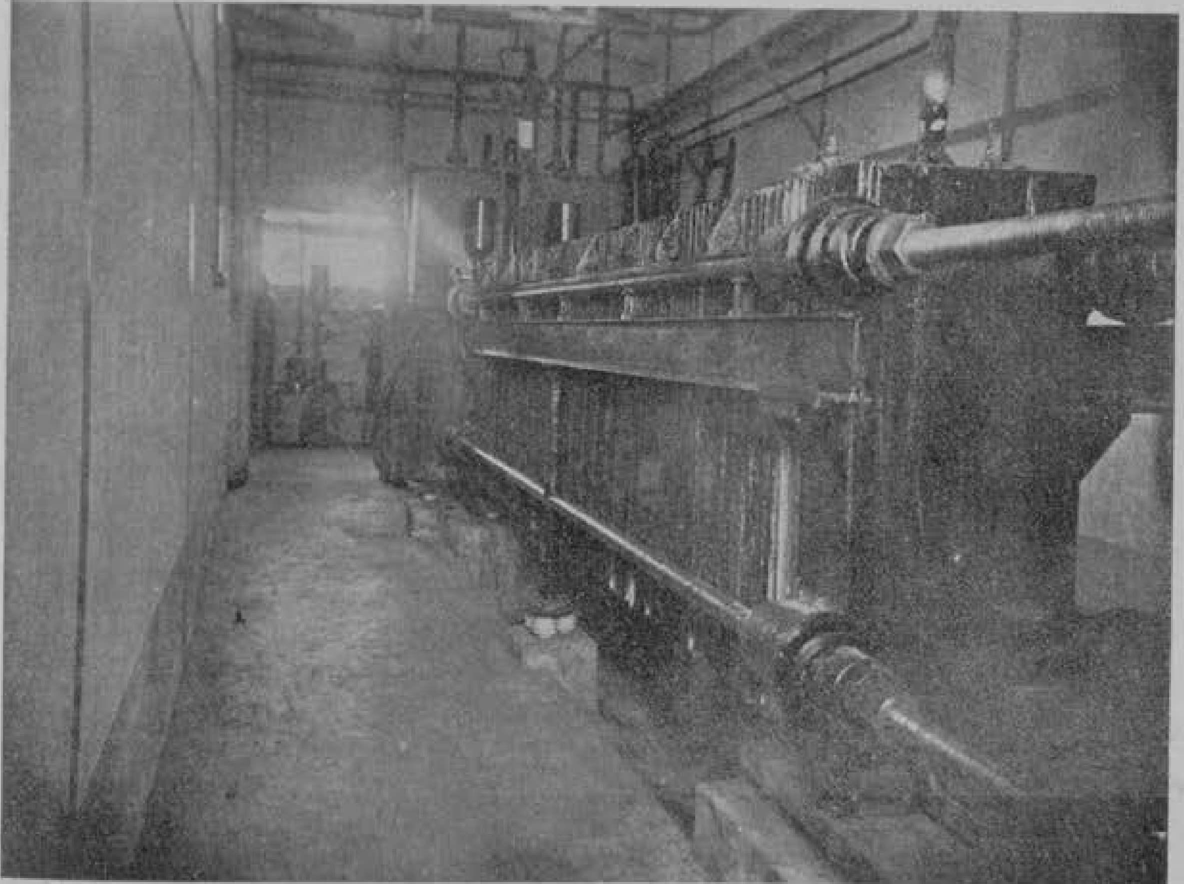
Yavuz havuzdan çıkıyor

Yeni tersanemizde buhar kuvvet santralı

Buhar kuvvet santralının içi

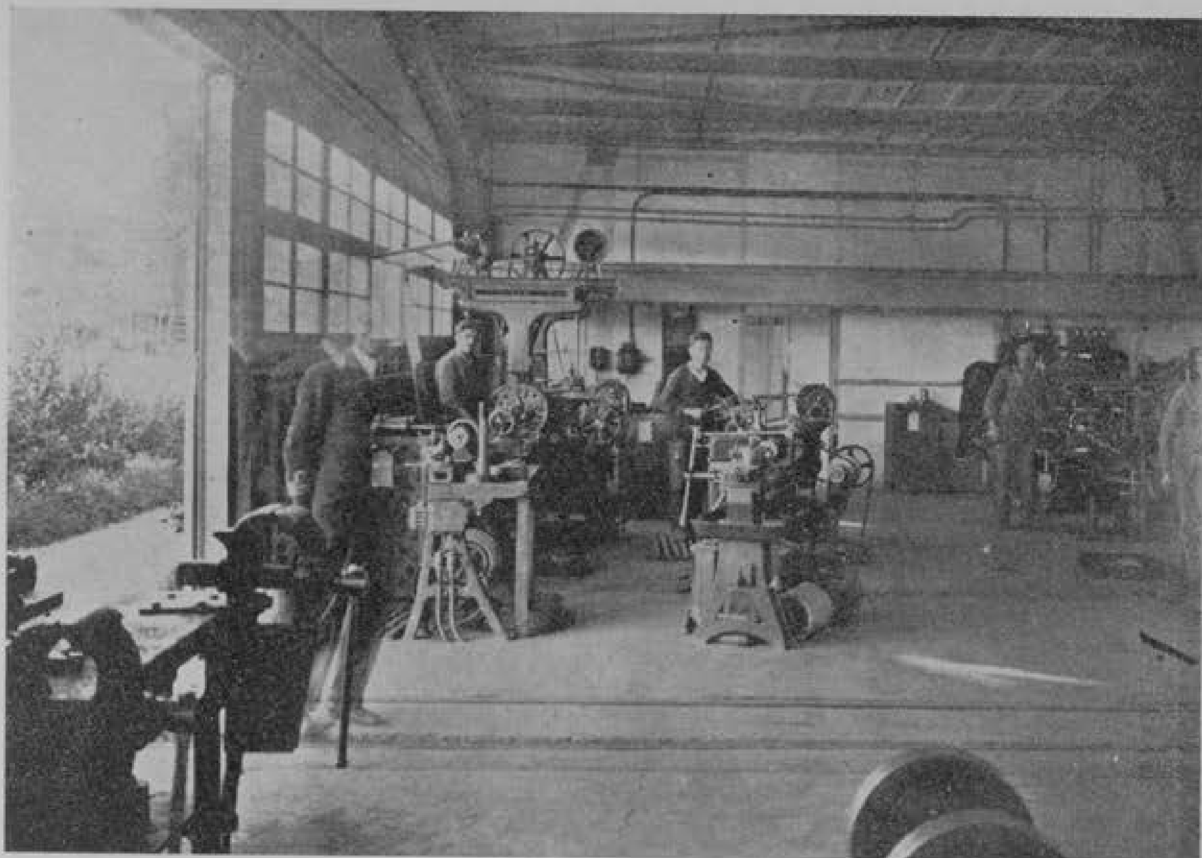
Yeni tersanemizde akümülâtör fabrikasından bir kısım

Akümülâtör fabrikasından diğer bir kısım

Akümülâtör fabrikasından bir kısım

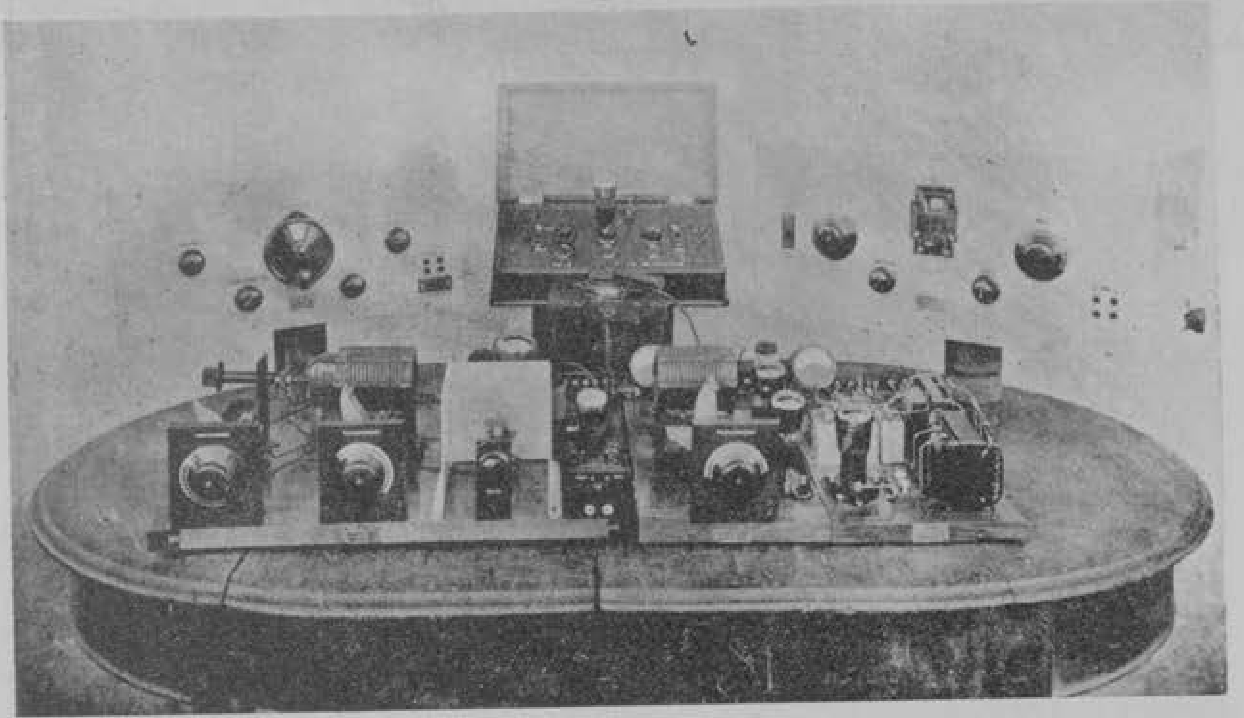
Yeni tersanemizde torpito fabrikası

Torpito fabrikasından bir kısım

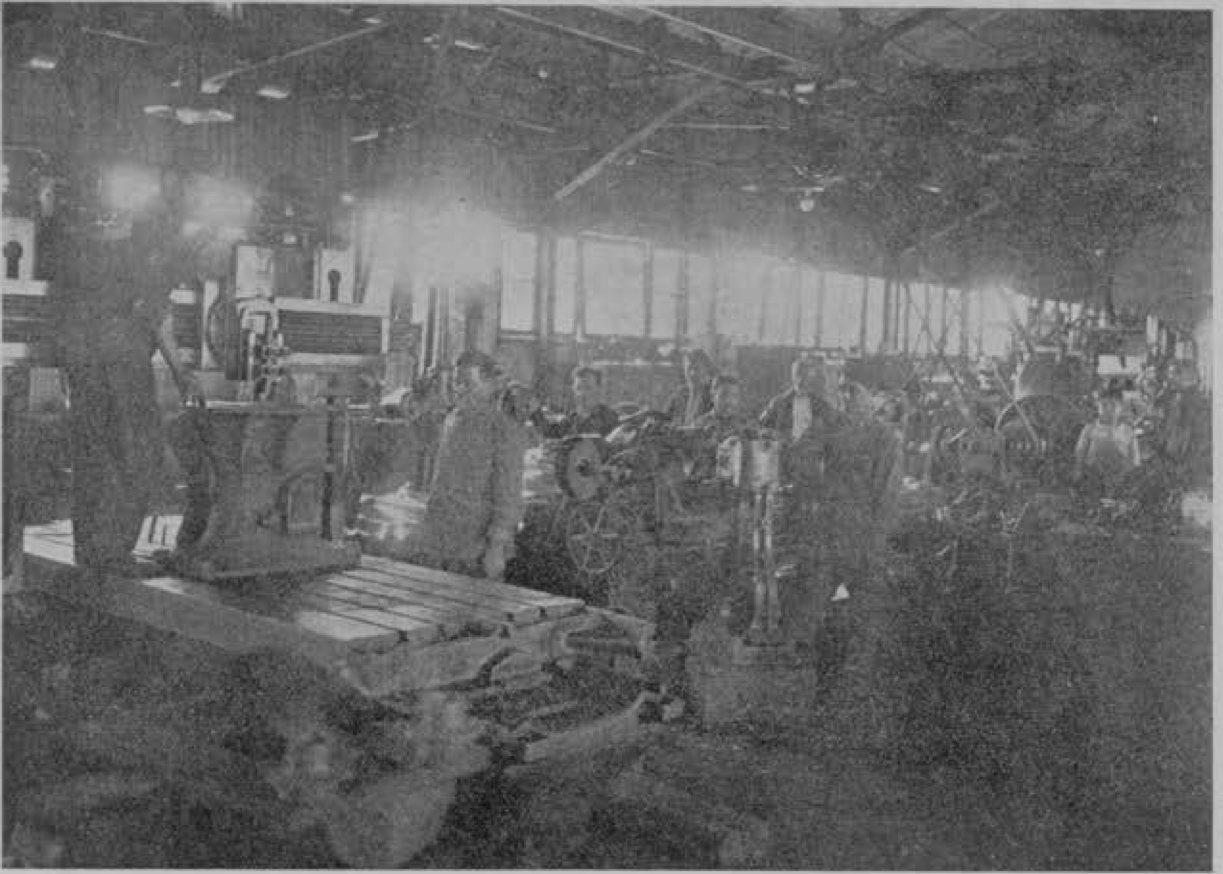

Elektrik fabrikasından bir kısım

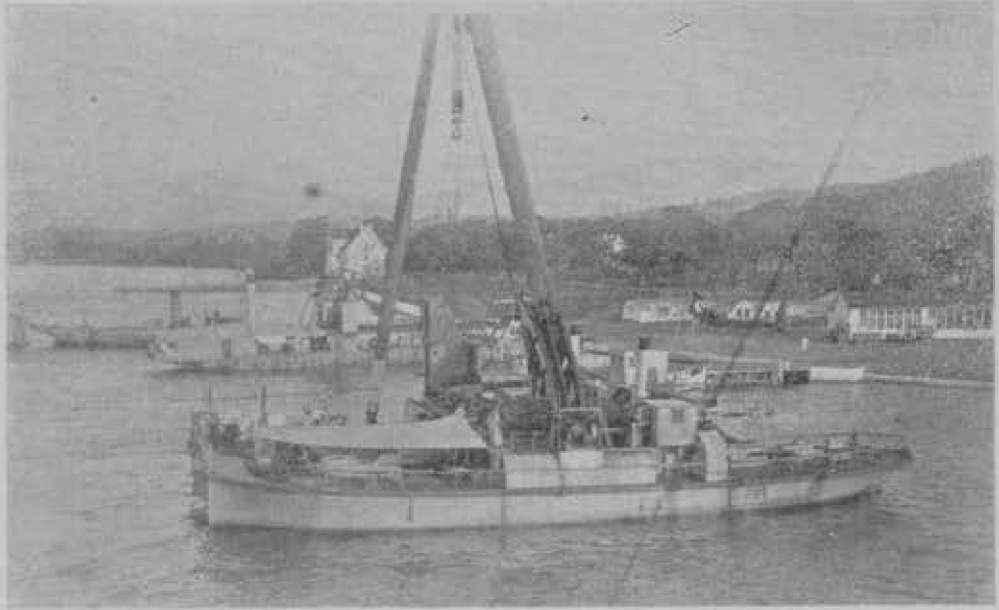
Telsiz fabrikasında yapılan telsiz ahize ve mürsilelerinden bir kısmı

Yeni tersanemizde makine inşa fabrikasının bir kısmı

Makine inşa fabrikasının bir kısmı

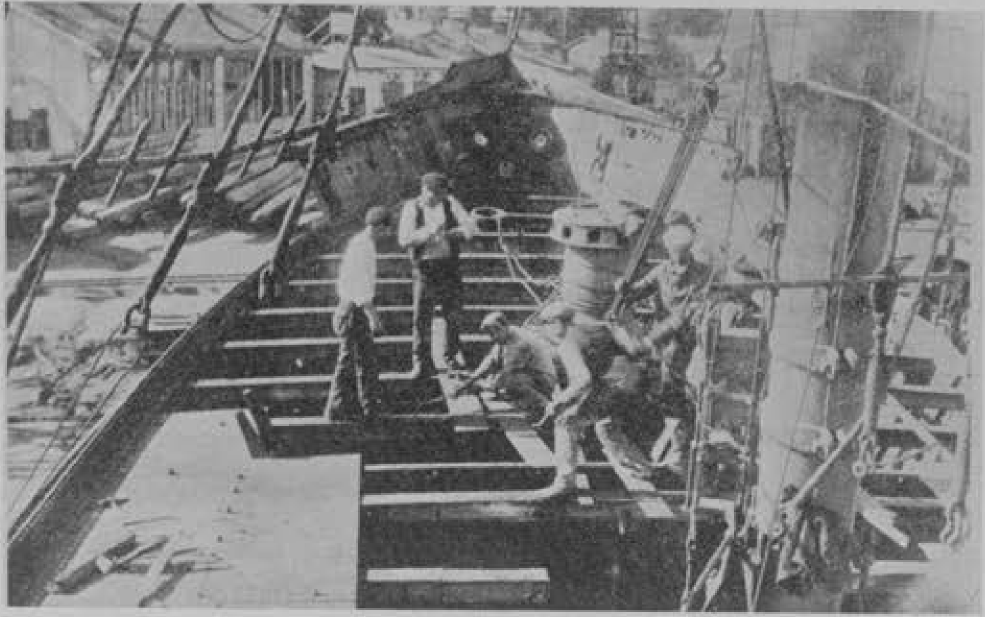
Dökümhaneden bir kısım

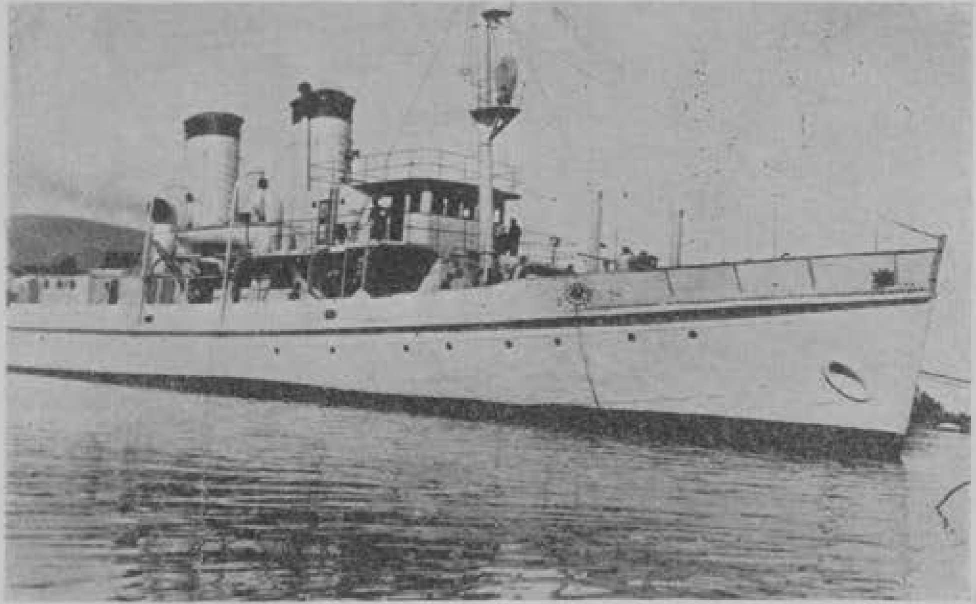
Yeni tersanemizde deniz kaldırma ve tarama vasıtaları

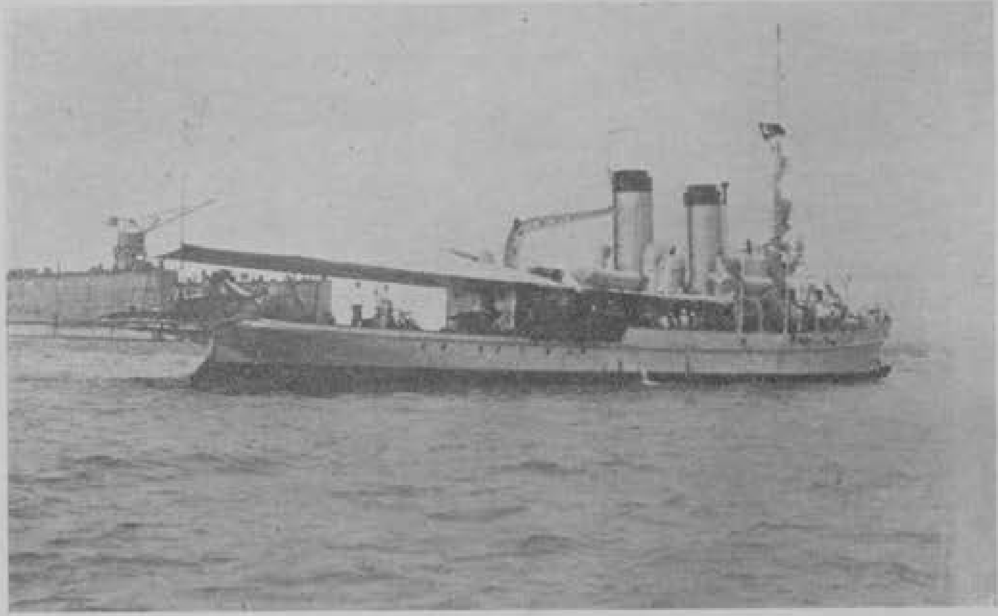
Uyanık mayn gemisi yeni tersanemizde tamirde

Uyanık mayn gemisi tamirde

Uyanık mayn gemisi tamirin bitmesinden az evvel

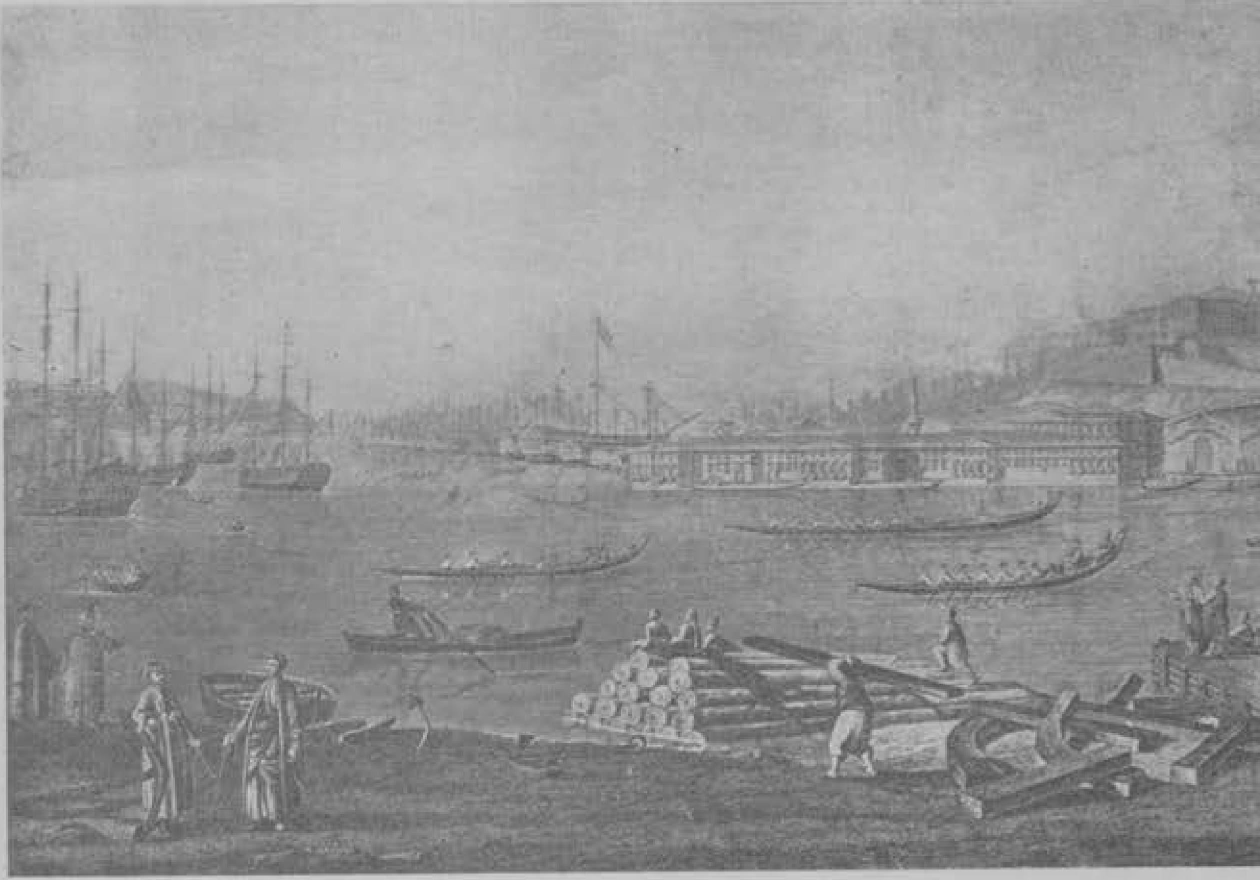
Yeni denecek bir hale gelen Uyanık mayn gemisi tamirden sonra

Yeni tersanemizde zabitan yurdu

Zabit yurdu salonundan bir köşe

Yeni tersanemizin hastanesi

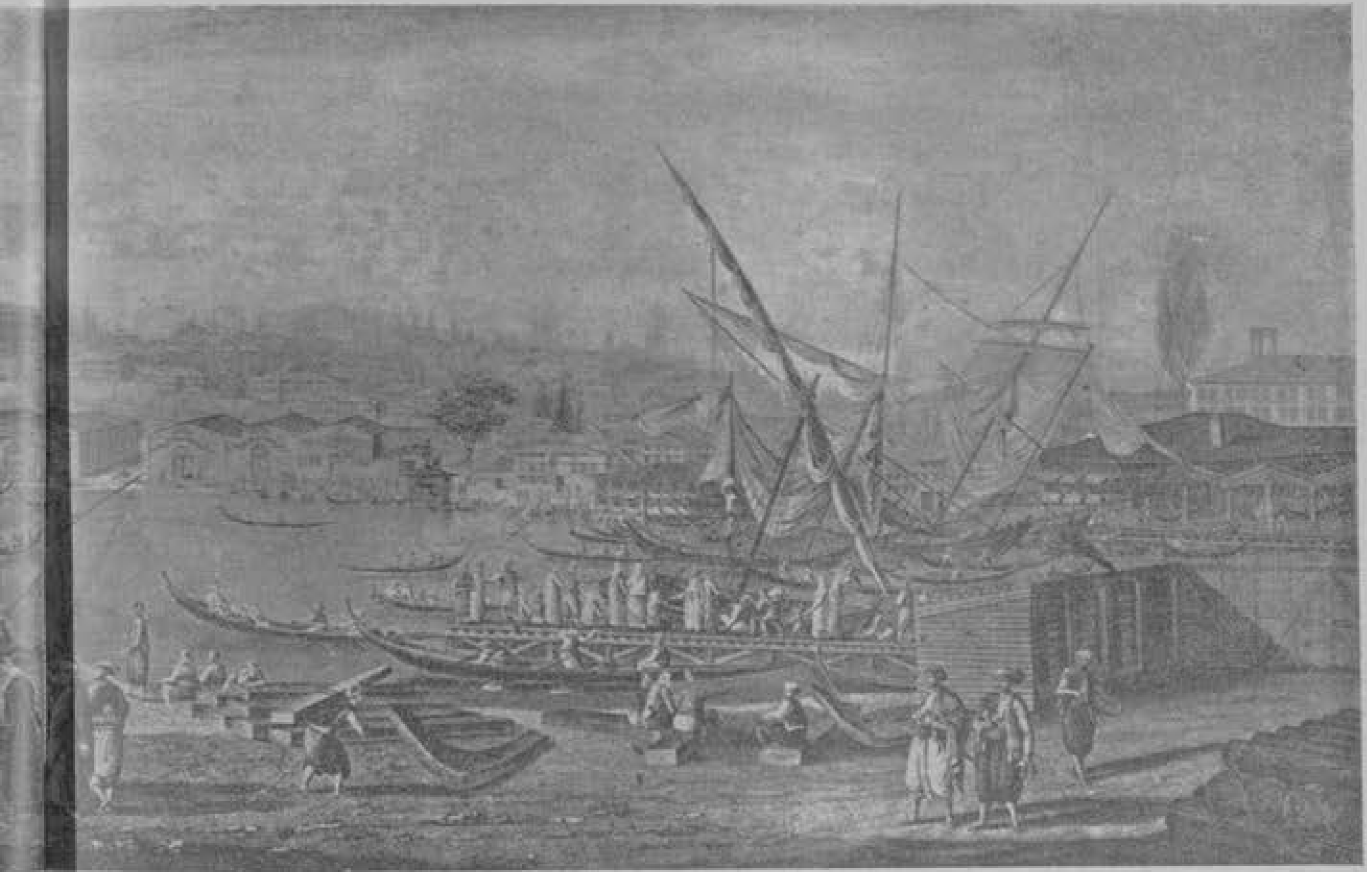
Kalyon dev

Eski tersane...

İstanbul fethedildiği zaman Haliç tersanesinin bulunduğu yerde küçük bir Ceneviz tersanesi vardı. Bu tersane Kasımpaşa merhumun zamanında büyümeğe başlamış, Karadenizde, Sinop ve Trabzon; Marmarada Gelibolu, Gemlik, İzmit; Akdenizde İzmir, Foça, Marmaris, İskenderon, İskenderiye, Trabulus, Tunus, Cezayir; Umman denizinde Basra tersanelerini doğurmuştur. İmparatorluğun uzun kıyılarına dağılmış olan bu büyük küçük tersanelerde Türk kendi kabiliyeti ve kendi malzemesile zamanın ahşap ve yelkenli donanmasını başka milletlerin filoları kadar mükemmel olarak hazırlayabilmiştir.

Kadirga ve ahşap Kalyon devirlerinde savaş gemilerimize lüzumu olan kereste tersanelerin civarındaki ormanlardan kesilir, su ile dönen tezgâhlarla biçilir ve tersanelere indirilerek ambarlara depo edilirdi. Sinop civarında ve Ece ovasında bulunan Kendir sahalarının mahsulü ile halat yapılır ve yelken dokonurdu. Haliç tersanesinde (Riştehane) denilen bir halat imalâthanesi vardı. Hapse mahkûm Kalyoncular burada çalıştırılır, donanmanın halat, üstübü malzmesi buradan temin olunurdu. Bu imalâthane o derece ileri gitmişti ki yabancı deniz hükûmetleri bu işleri öğrenmek için ayırdıkları mahkûmları tersanemize gönderirlerdi. Nebatî boyanın en iyisi ve dayanıklısı tersanemizde yapılırdı. Bundan başka Kumandan Kadirga ve Kalyonlarının iç ve dışları pek san'atkârane nakışlar, sedef kakmalar ve oymalarla bezendirilirdi. Müzemizde muhafaza edilmekte olan Kadirgalar bu Türk san'atının canlı örnekleridir.

Vize taraflarındaki demir madenleri tersane tarafından işletilir, çıkarılan madenlerle donanmanın zincir, demir ve telhalât, çivi, mıh ve demir kısımları yapılırdı.

rin Haliç tersanesi

Savaş gemilermizde kullanılan büyük, küçük her türlü silâh ve cepane kendi tersanemizde yapılırdı.

Ahşap gemi devrinde tersanemizin yaptığı en son gemiler 1861 / 1277 senesinde yapılan Kosva Kalyonu, Ertuğrul ve Hüdavendiğâr Firkateyinleri olup bunların ikisi Haliçte ve Hüdavendiğâr İzmit tersanesinde yapılmıştır. Bu üç gemi 1864 / 1280 senesinde İngiltereye gönderilerek buhar makineleri ile teçhiz edilmek suretile tadil edilmişlerdir.

Türk deniz inşaatçılığı ve makineciliği ahşaptan demir devrine garp milletleri ile beraber veya pek az farkla girmiştir.

Türk denizcilerinin Avrupadan aldıkları ilk makineli harp gemisi 1826 / 1242 senesine tesadüf eder ve yandan çarklı bir ganbottur.

İnşa modeli deniz müzemizde bulunan " Seragı Bahrî „ ismindeki buhar makineli bir kalyon bu esnada (1825 / 1241) Sinop tersanemizde yapılmıştır. Bundan sonra tersanemizde yapılan buhar makinalı kalyonların en büyüğü 1842/1258 senesinde inşa edilen 5443 tonluk Niri Şevket kalyonudur. Buhar devrinde tersanemizde yapılan diğer savaş gemileri Eseri Hayır, Birinci Taif, Feyzibahrî, Utarit sınıfı 5 kurvet, Ziveriderya sınıfı 4 ganbot, Sinop baskınından kurtulan İkinci Taif ganbotu, Heybetnüma sınıfı iki kruvet, 1308 de Şahiniderya torpito geçeri ile Mecidiye torpitosu, Kilidülbahir, Zuhaf ve Sayyadıderya ganbotları, Barıkaizafer sınıfı 5 ganbot, müteaddit zırhlı monitorlar ve muavin vapurlardır.

Türk tersanesi, Mukaddemei Hayır ismindeki 2806 tonluk ve 13 mil süratli ilk zırhlı gemisini 1873 / 1289 senesinde inşa etmiştir. Tersanemizde ikinci zırhlı hattıharp gemisi 1885 / 1301 senesinde inşa edilen 6700 tonluk ve 14,5 mil süratli Hamidiye firkateynidir.

Keyfî idarenin Meşrutiyete devrettiği enkaz, kısmen tersanemizin mamulâtı, kısmen Avrupadan getirilmiş ve zincirde dura dura pas tutarak çürümüş olan bu donanma Halici bir başından öte başına kadar doldurmuştu. Bu enkaz, 10 zırhlı, 20 torpito, 2 denizaltı gemisi, 50 ganbot ve nakliye gemilerinden ibaretti.

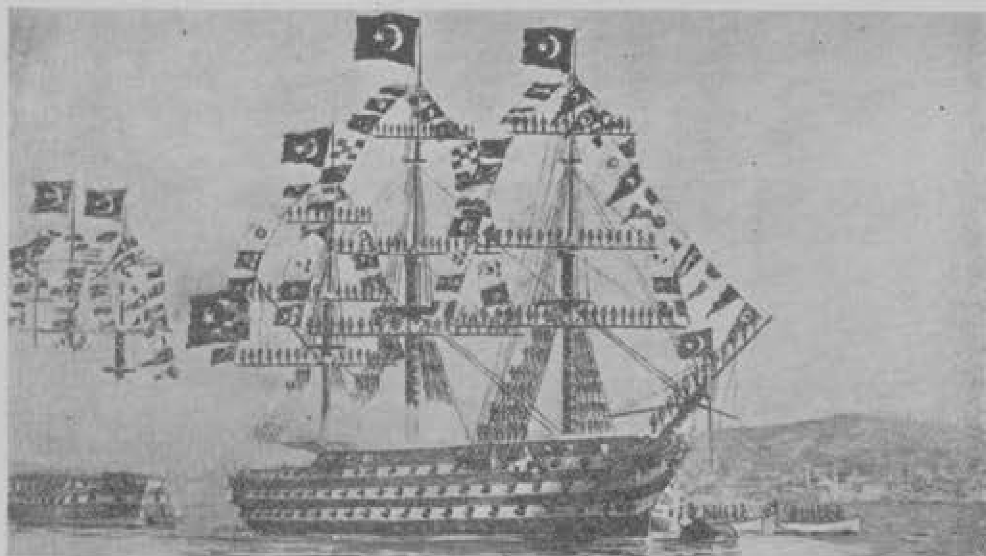
Bu enkazdan, istipdadın son senelerinde gelişi güzel tadil edilenler (Balkan harbindeki kuvvetimizin bir kısmı) alıkonularak çoğu hurdacılara satılmıştır.

Bu tarih hulâsasını yazmaktan maksat:

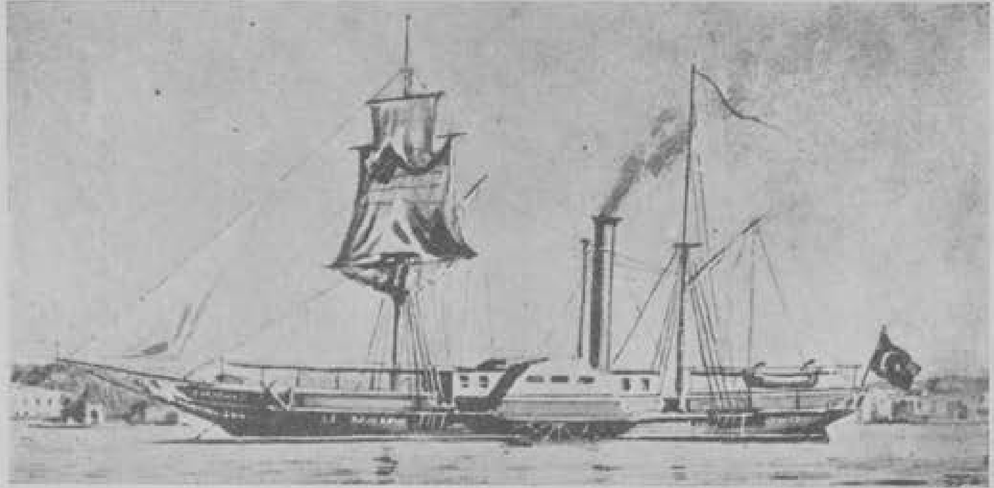
Keyfî idarenin hiç bir ciddî programa istinat ettirilmeyen bu inşaat faaliyeti ancak Türkün gemi mimarlığında ve makinecilikte gösterdiği varlık ve kabiliyet cihetinden değerlidir. Bütün bu faaliyetlerin keyfî oluşu, bu gayesi meçhul hareketlere Abdülhamidin inmeli ve uyuşturucu idaresinin de karışması bu varlığı da söndürmüştür. Meşrutiyet senelerinde bu noktadan bir ümit ışığı doğar gibi olmuş ise de Tersaneyi yeniden kurarak kendi gemilerimizi yine kendimizin yapması lüzumu, bu en faydalı yol, bir türlü anlaşılamamıştı.

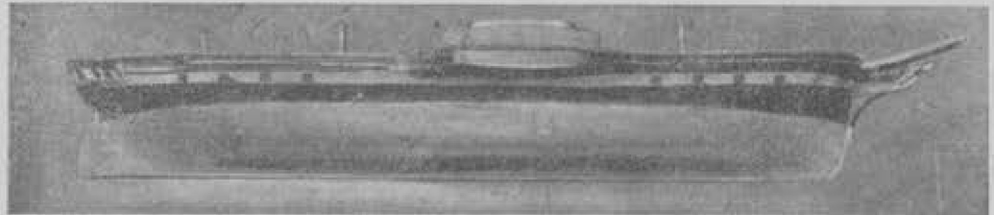
Bir Türk kadırgası

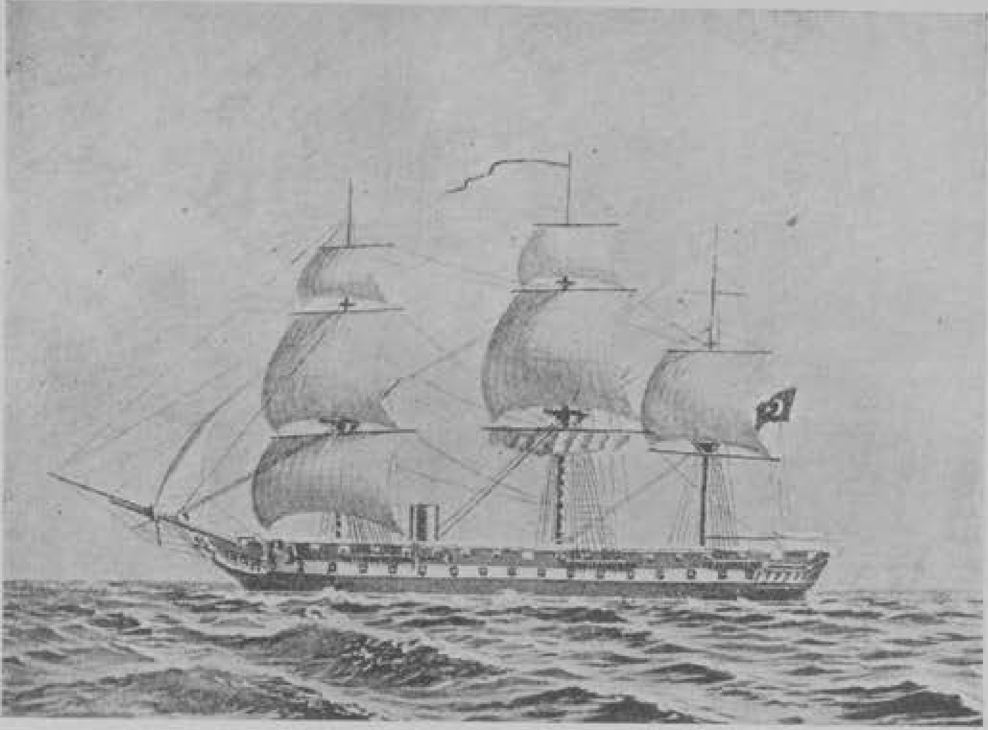
Türk kalyonları

1826/1242 senesinde donanmamıza ilk iltihak eden makineli gemi

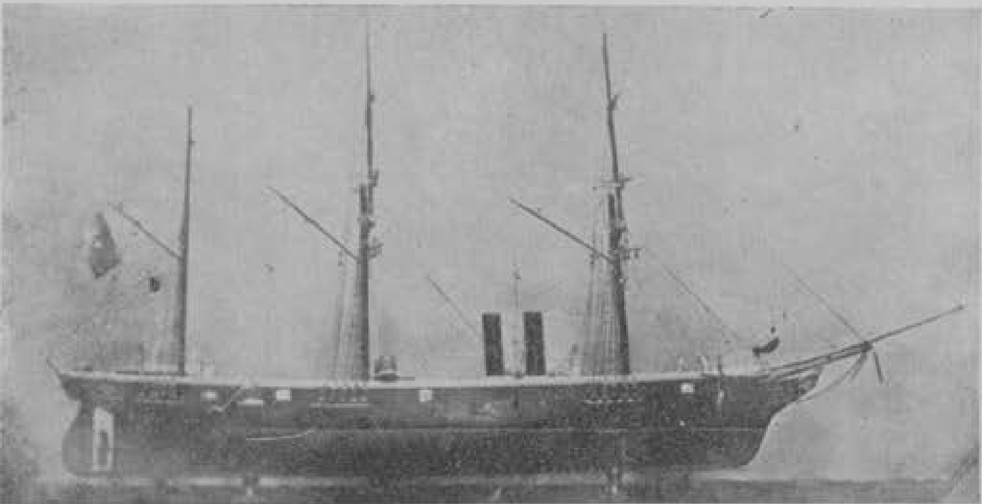

1847/1263 senesinde tersanemizde yapılmış olan Birinci Taif gambotu
(Sinop baskınında limandan çıkmağa muvaffak olmuştur.)

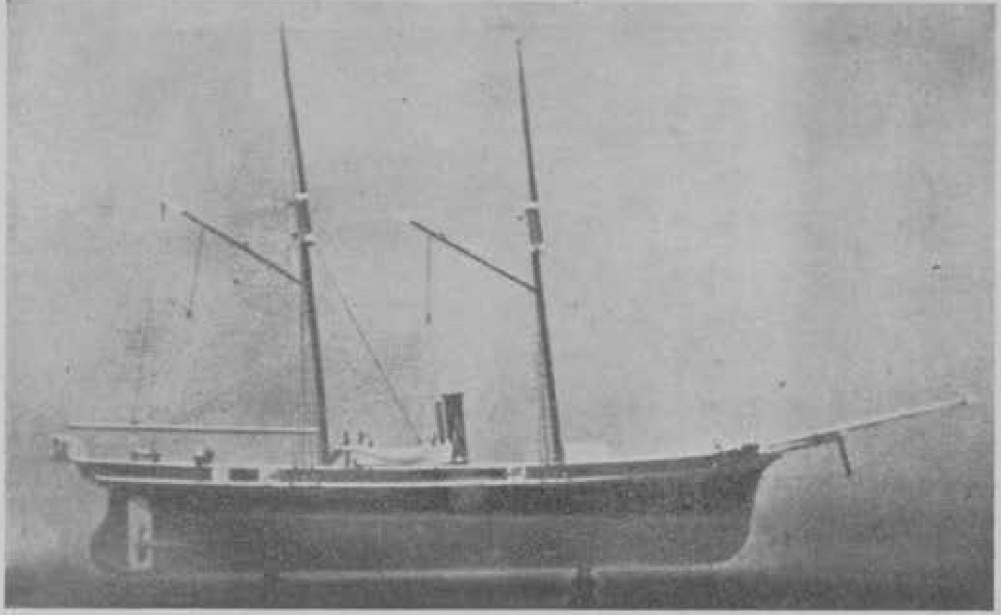

1861 / 1277 senesinde tersanemizde yapılan Hüdavendigâr ve Ertuğrul [Mektep gemisi] firkateynlerinden biri

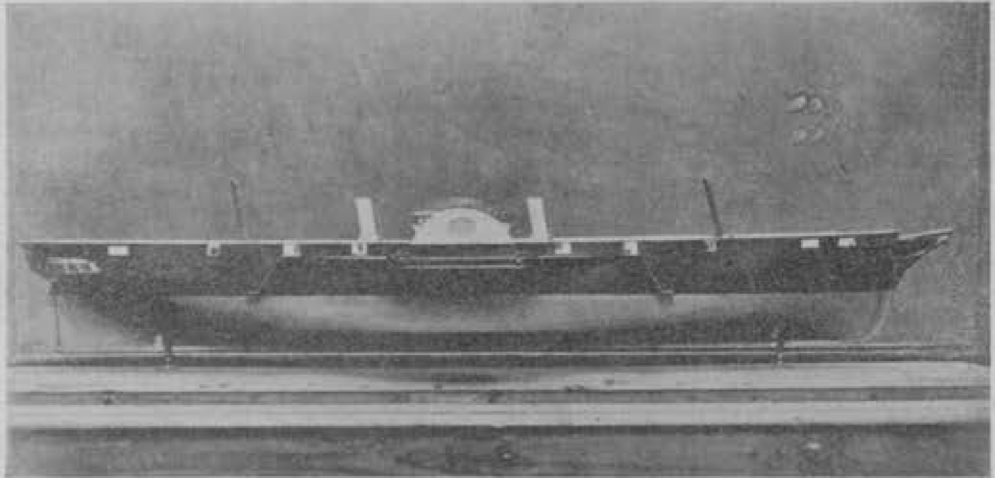
1863 senesinde Kosva kalyonu ile beraber İngiltereye gönderilerek makine ile teçhiz ettirilmişlerdir.

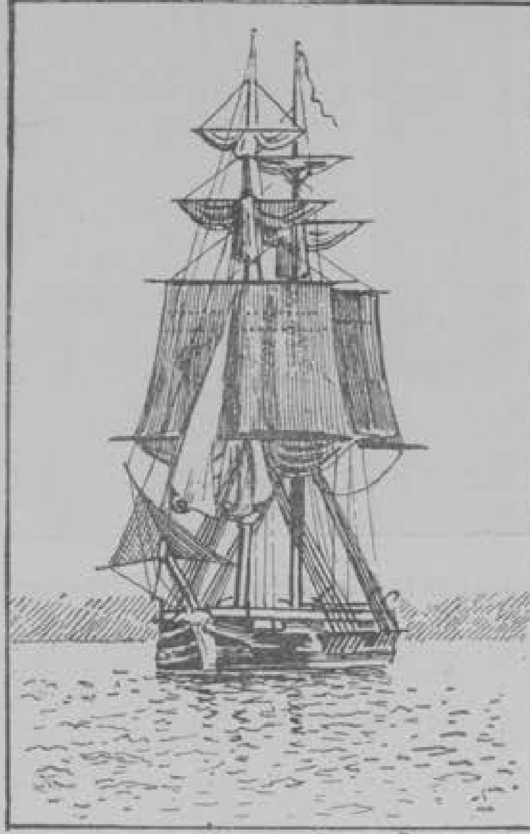
1863 / 1279 senesinde tersanede inşa edilmiş olan beş korvetten birinin modeli

1869/1285 senesinde tersanede inşa edilmiş olan Ziveriderya sınıfı dört gambottan birinin modeli

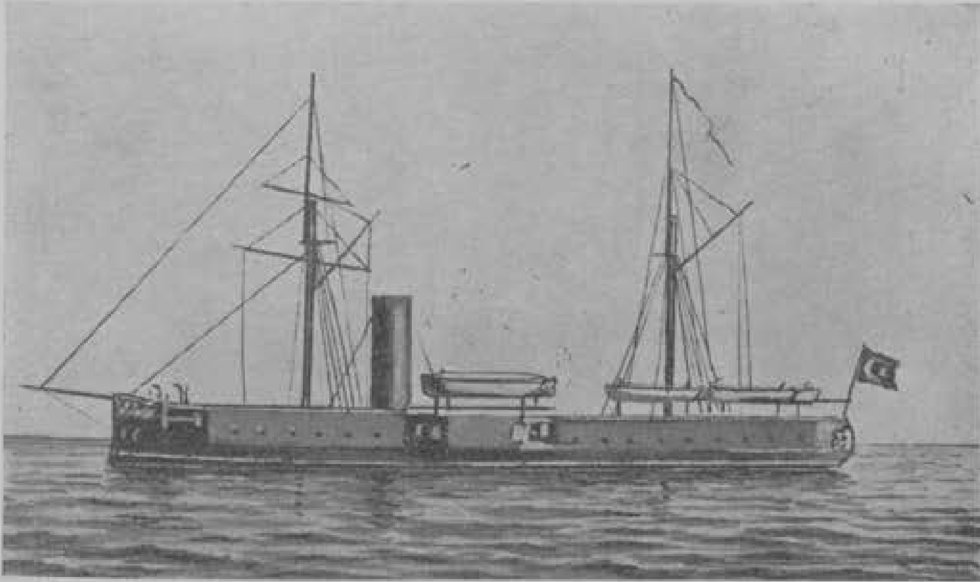

1862/1289 senesinde tersanede inşa edilmiş olan ikinci Taif vapuru

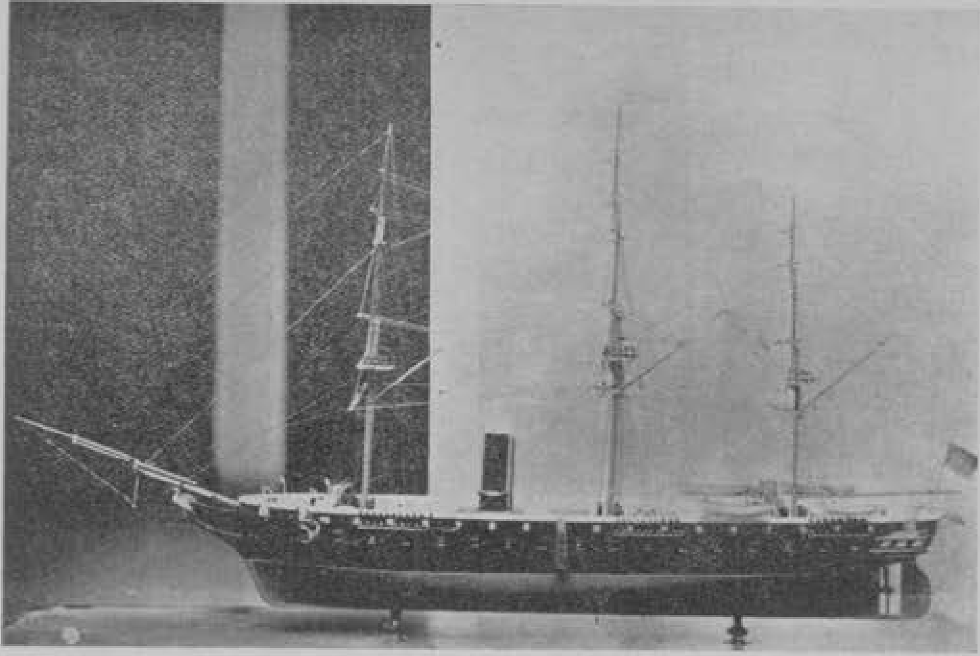

Nüvidi fütuh

1869/1285 senesinde tersanede inşa edilmiş olan mektep (talim gemisi)

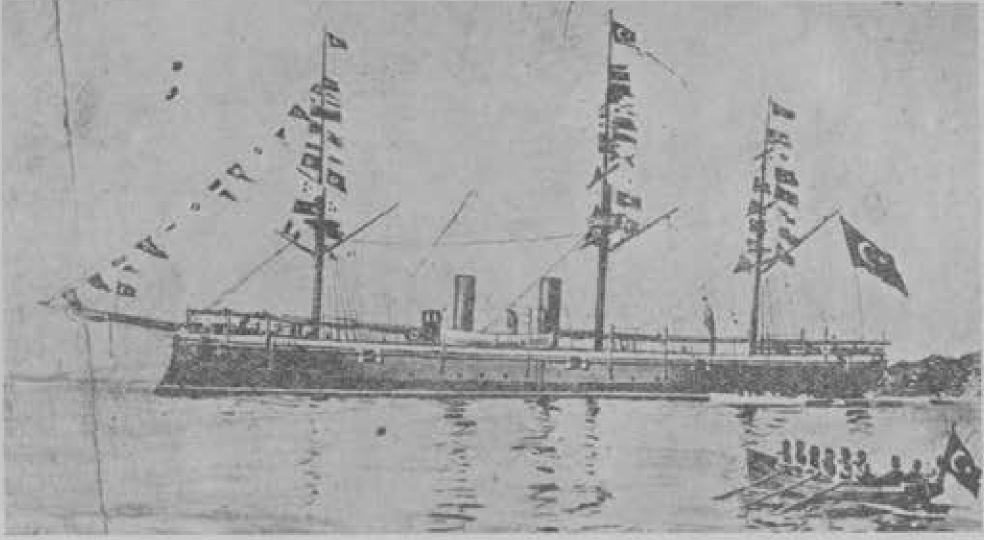

1873/1289 senesinde tersanede inşa edilmiş olan ilk zırhlı Mukaddimeihayır

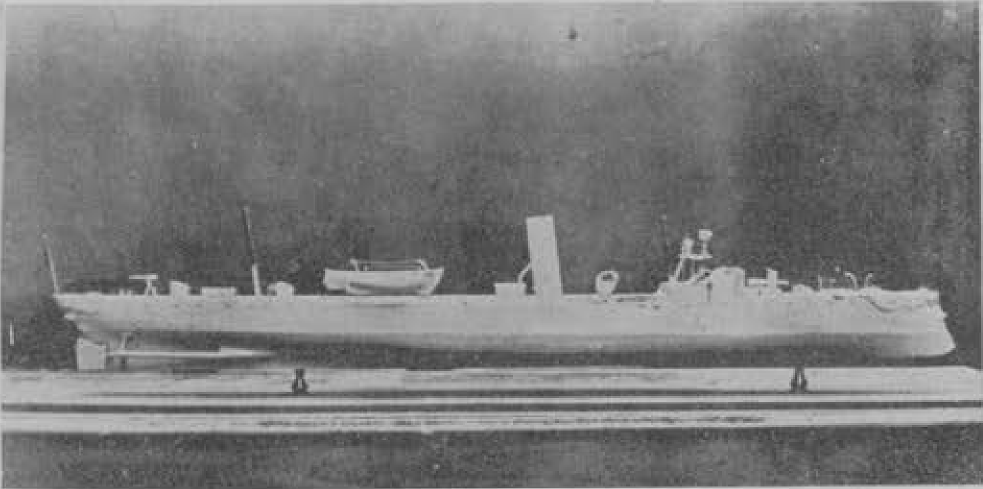

1880 / 1296 tarihinde inşa edilmiş olan Mehmet Selim fırkateyni (talim gemisi)

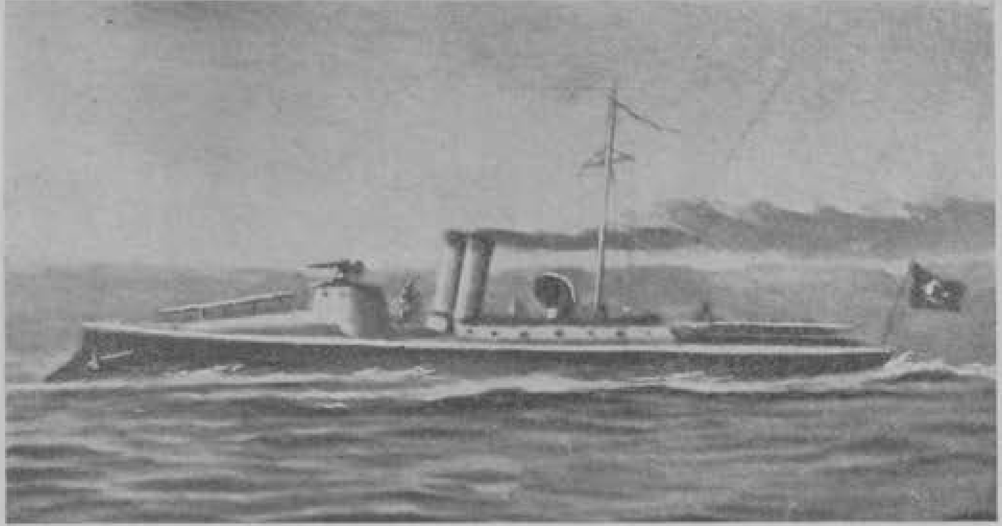
1885 / 1301 tarihinde tersanede inşa edilen zırhlı Hamidiye firkateyni
(Zamanının hattıharp gemisi)

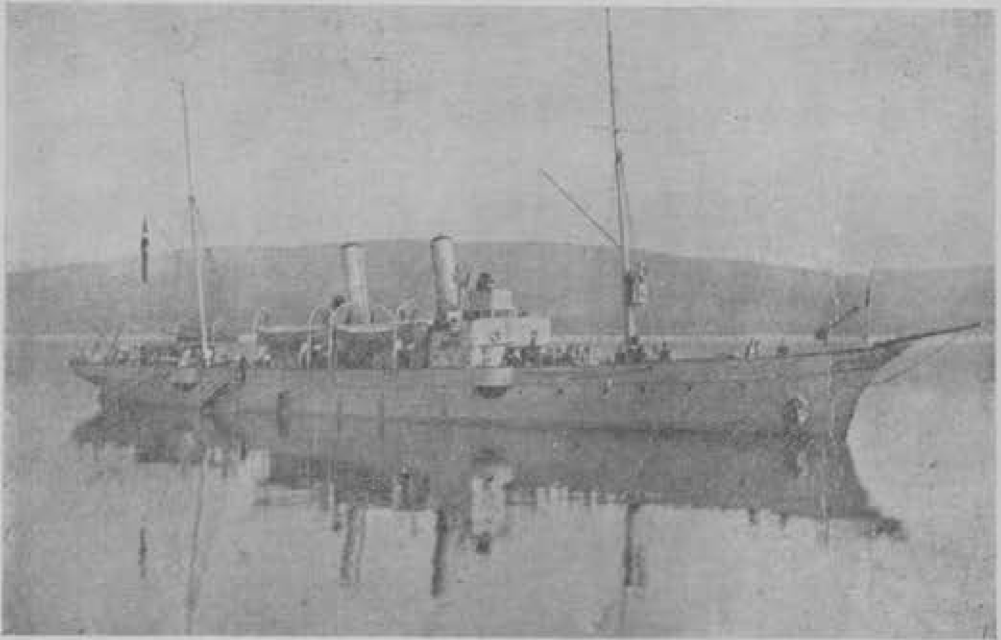
1889/1305 senesinde tersanede inşa edilmiş olan Heybetnüma (Mektep gemisi) sınıfı iki Kurvetten biri

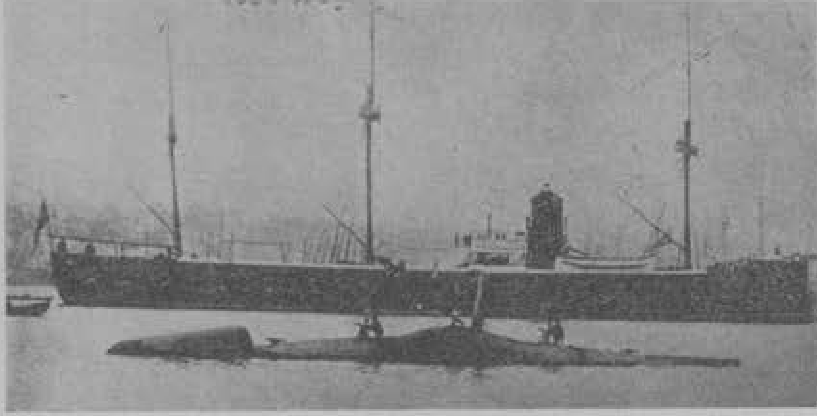
1891/1308 senesinde tersanede inşa edilmiş olan Şahinideryе torpito geçeri

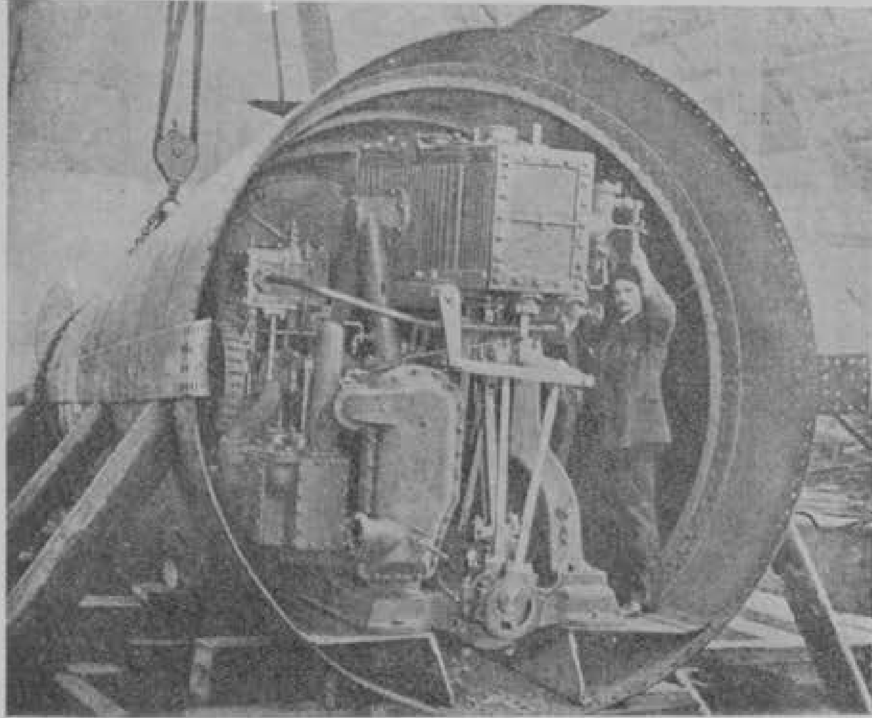
1891 / 1308 tarihinde tersanede inşa edilmiş olan Mecidiye torpitosu

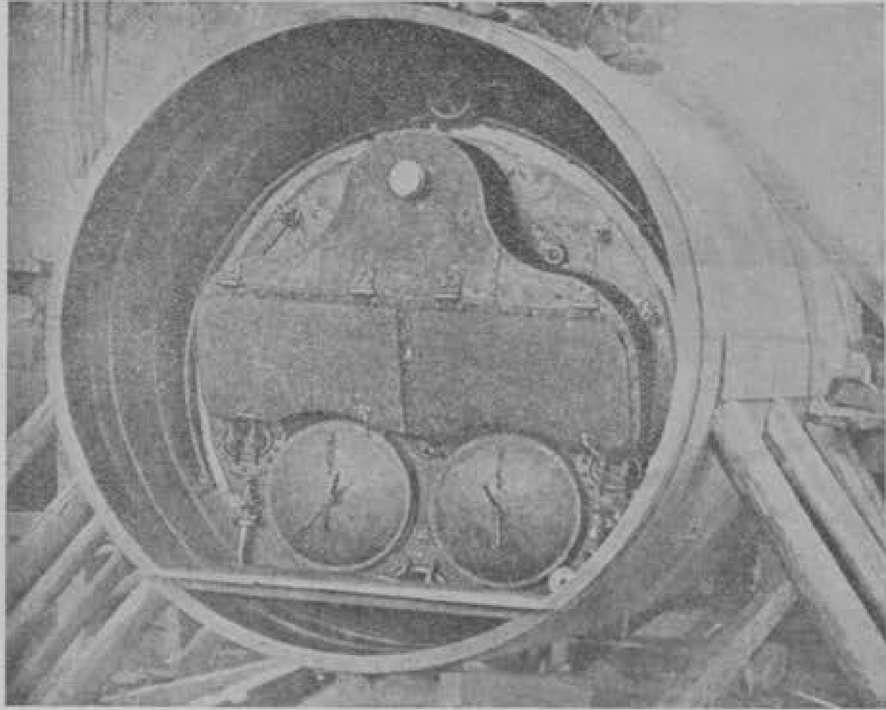
1893 / 1310 senesinde tersanede inşa edilmiş olan Zuhaf
ve Kilidülbahir kurvetlerinden biri

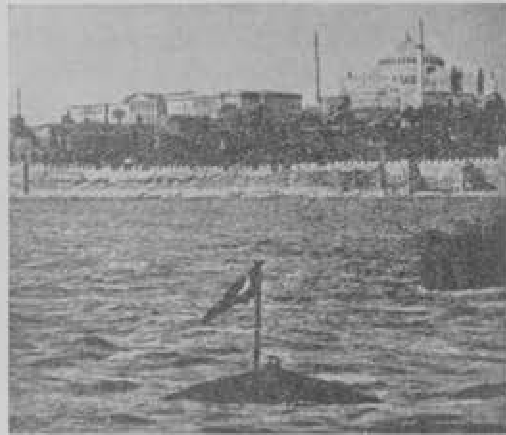
1885 / 1301 senesinde ilk iki denizaltı gemimizden biri Haliçte dalma tecrübesinde

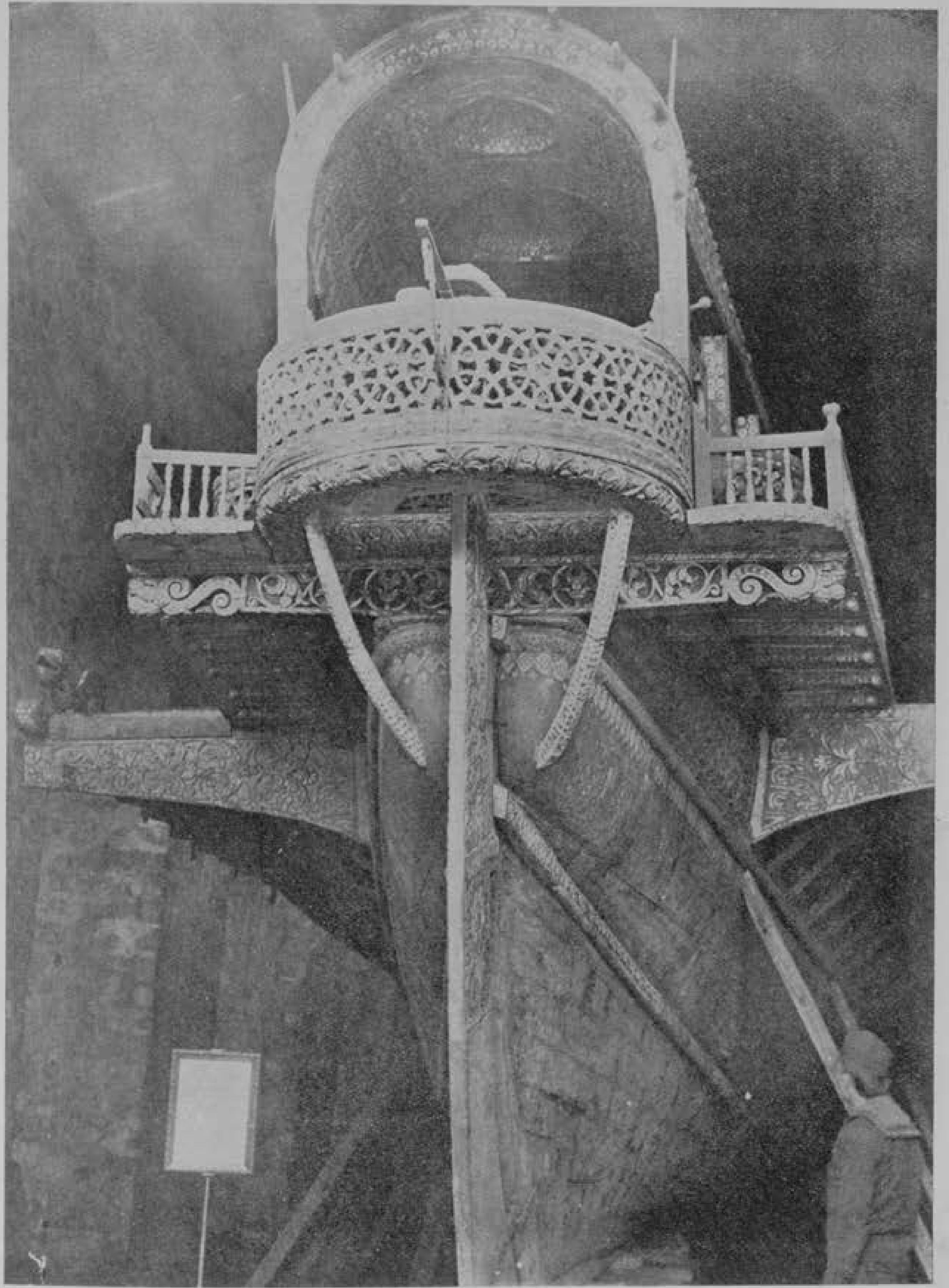
İlk iki denizaltı gemimizin teknesi ve makinesi

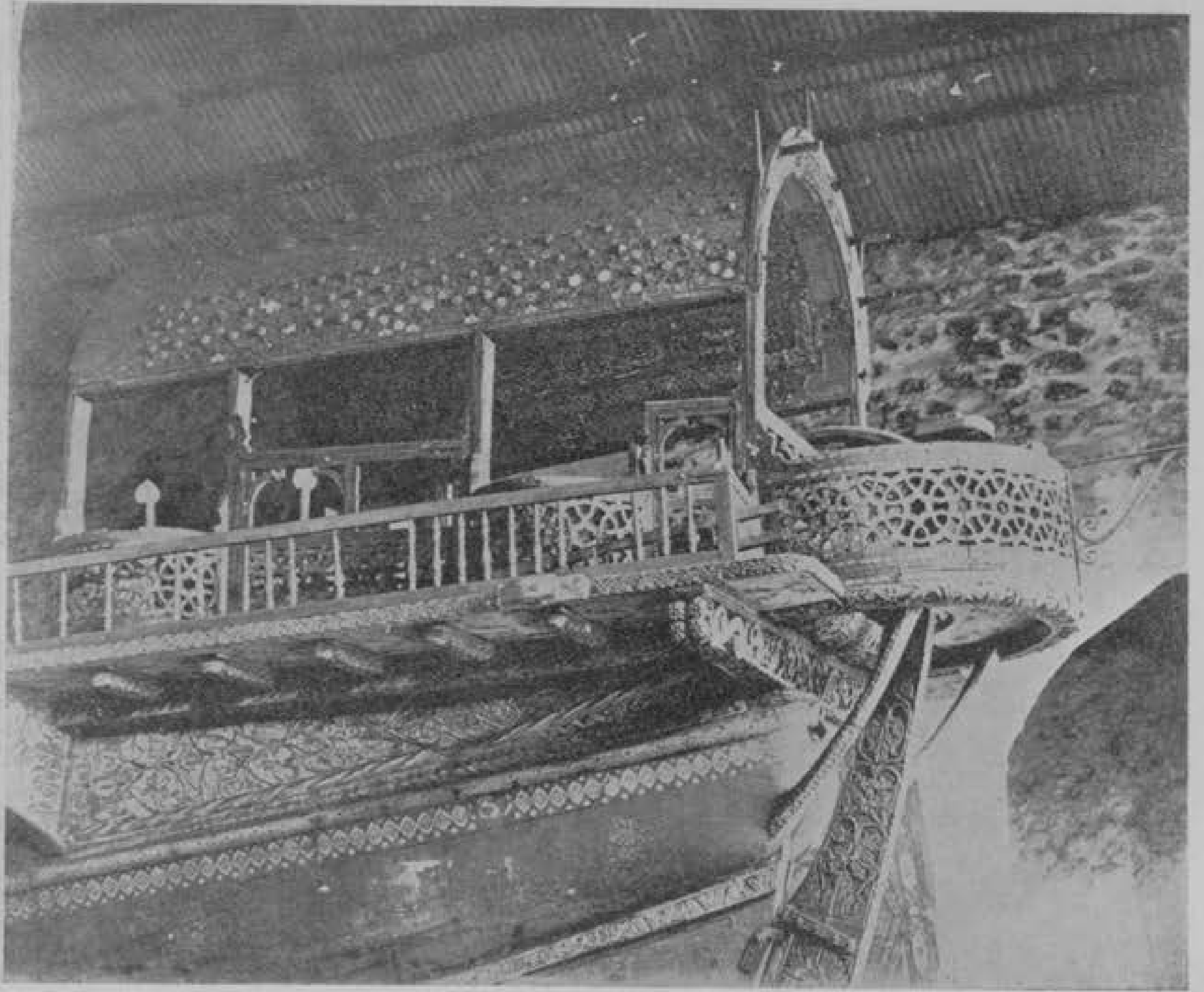
İlk iki denizaltı gemimizin kazan kısmı

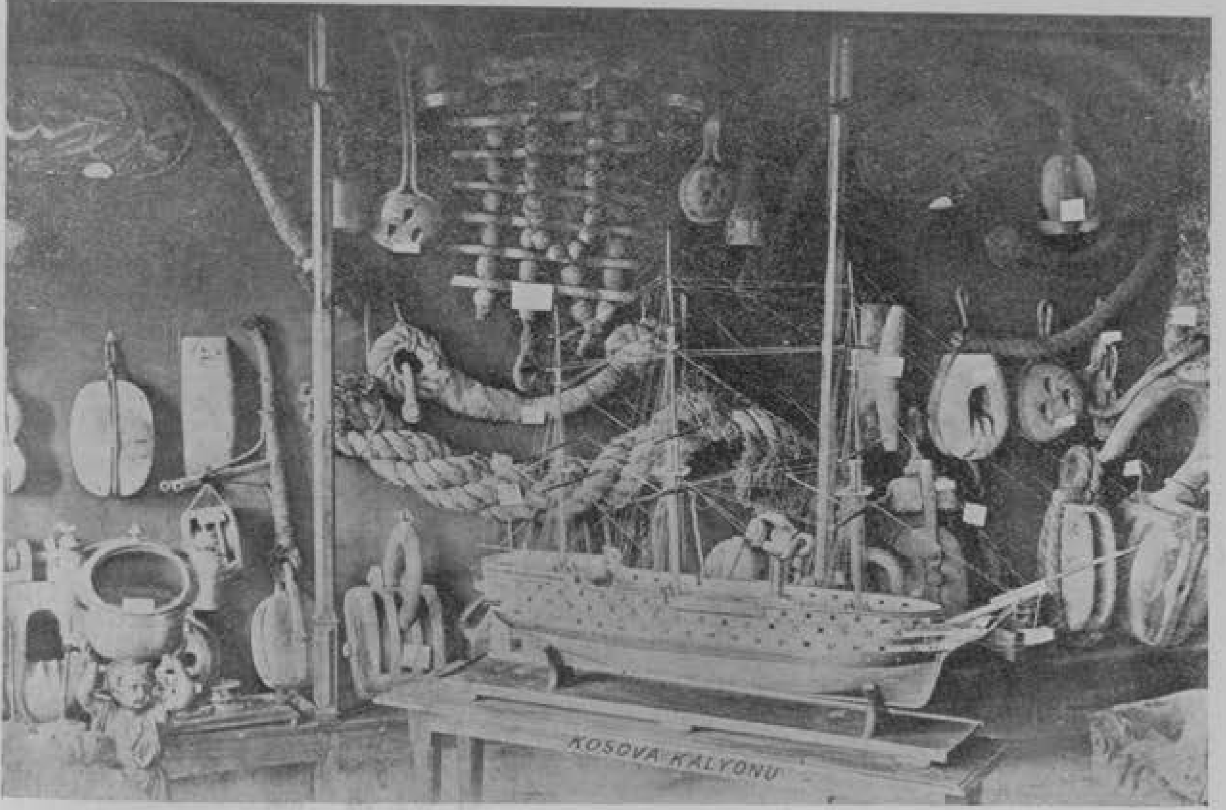
İlk iki denizaltı gemimizden biri seray-
burnunda Türk zabitleri tarafından yapılan
dalma ve torpito atışı tacrübesinde

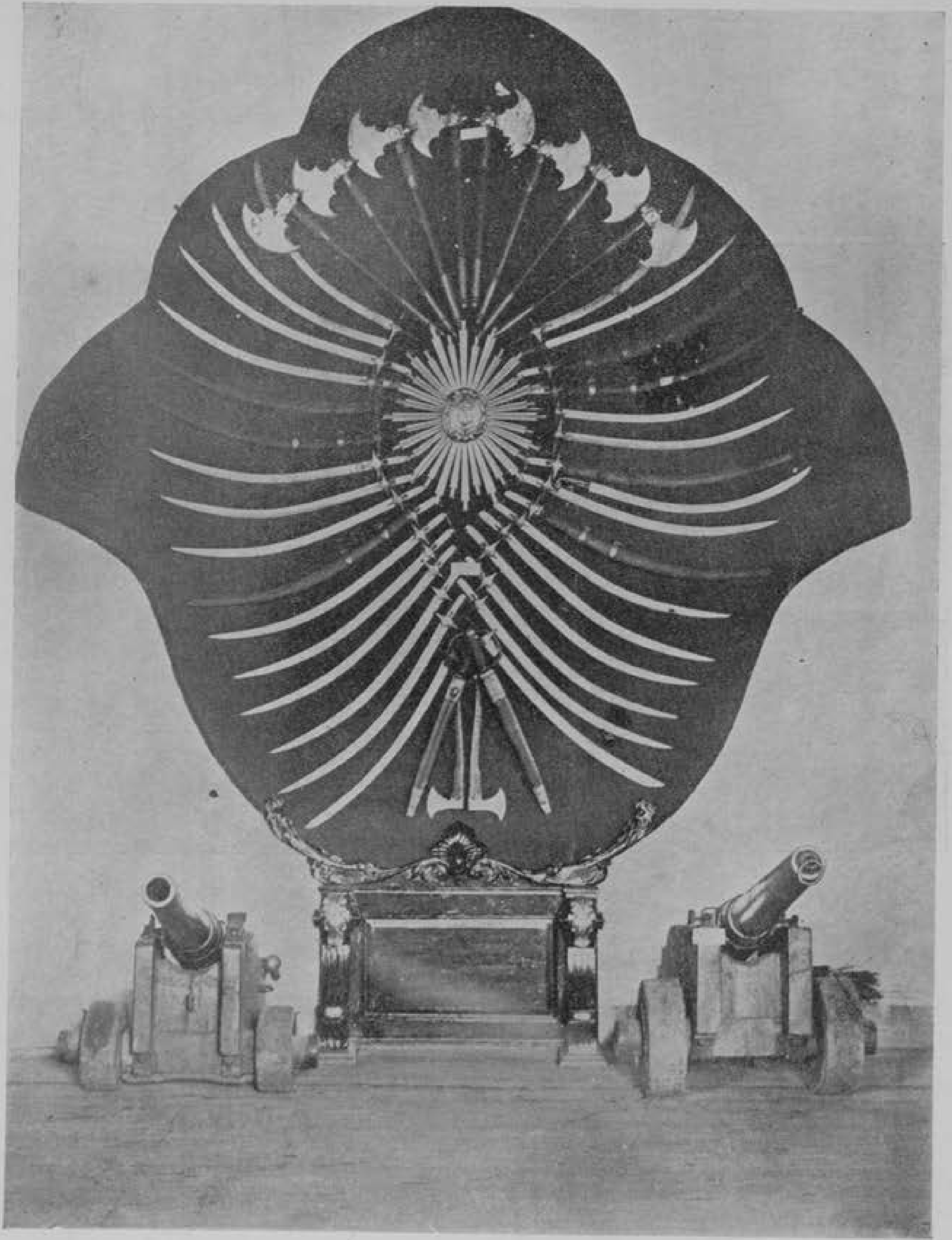
" Türk sana'tının inceliğini gösteren ve deniz müzesinde muhafaza edilen tarihî kadirgalar . . . "

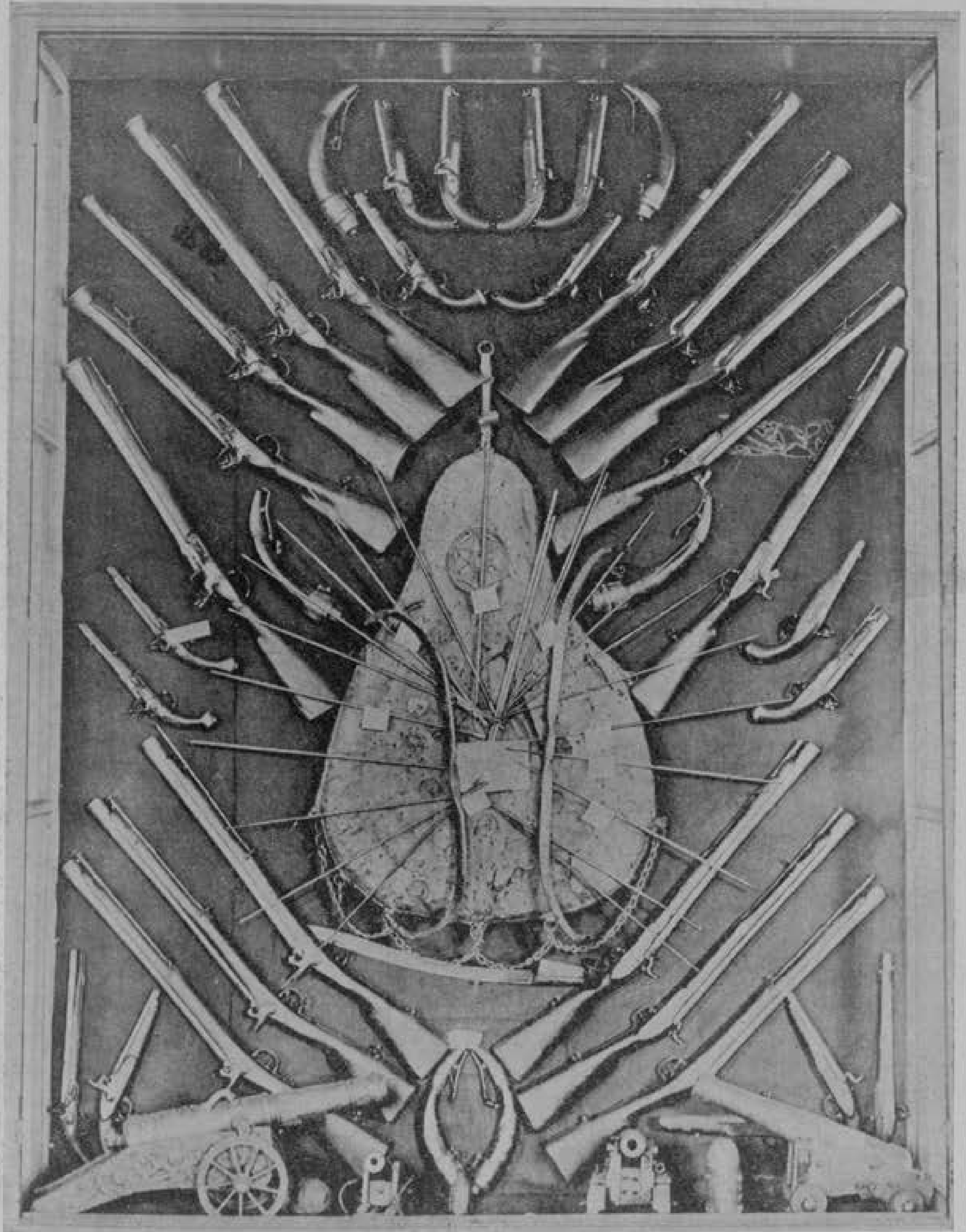
" Türk sana'tinin inceliğini gösteren ve deniz müzesinde muhafaza edilen tarihî kadirgalar . . . "

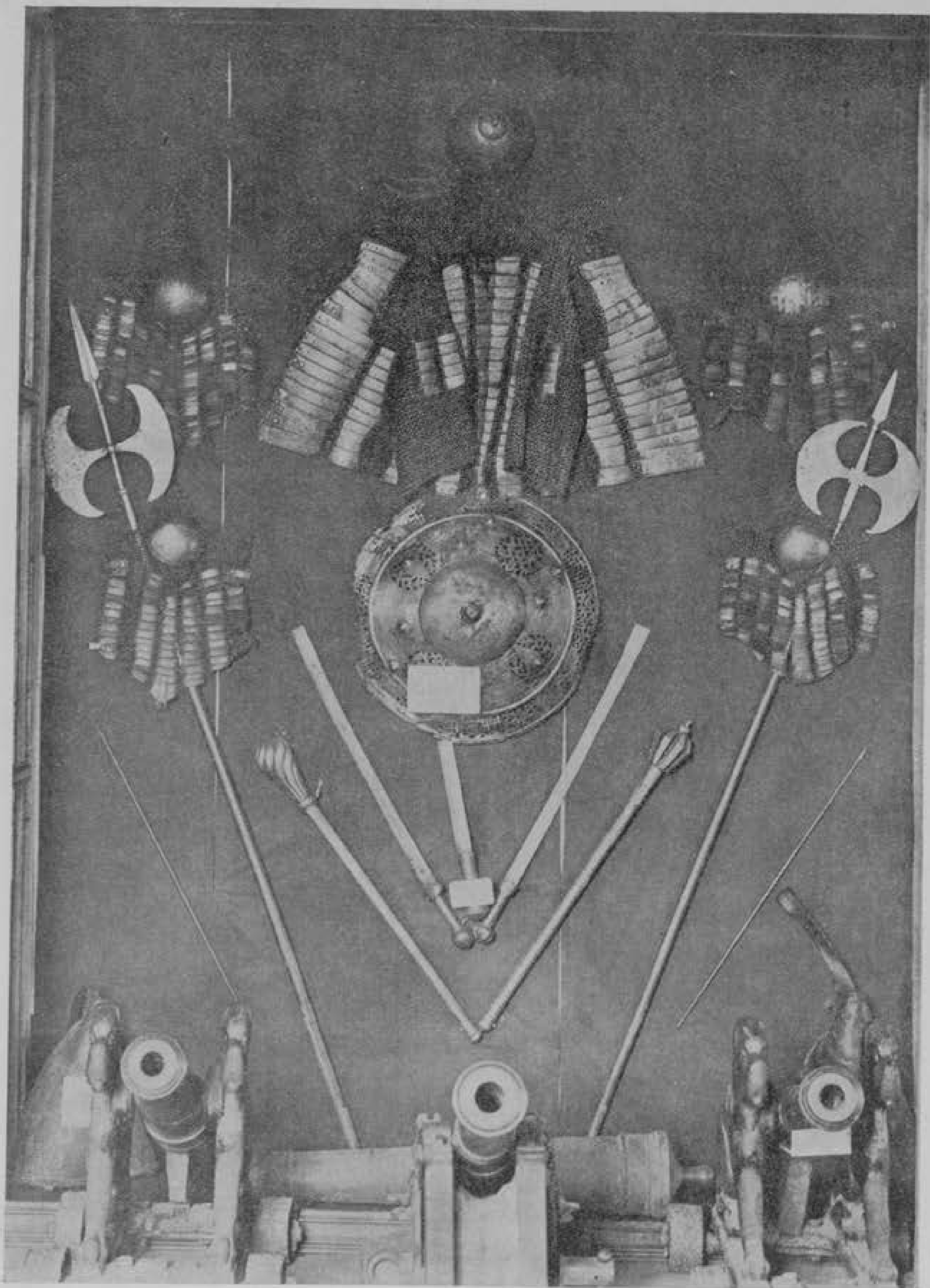
Evvelki gemicilik devirlerindeki tarihî vasıtalarımızdan bir grup

Tarihî silâhlarımızdan bir grup

Tarihî silâhlarımızdan bir grup

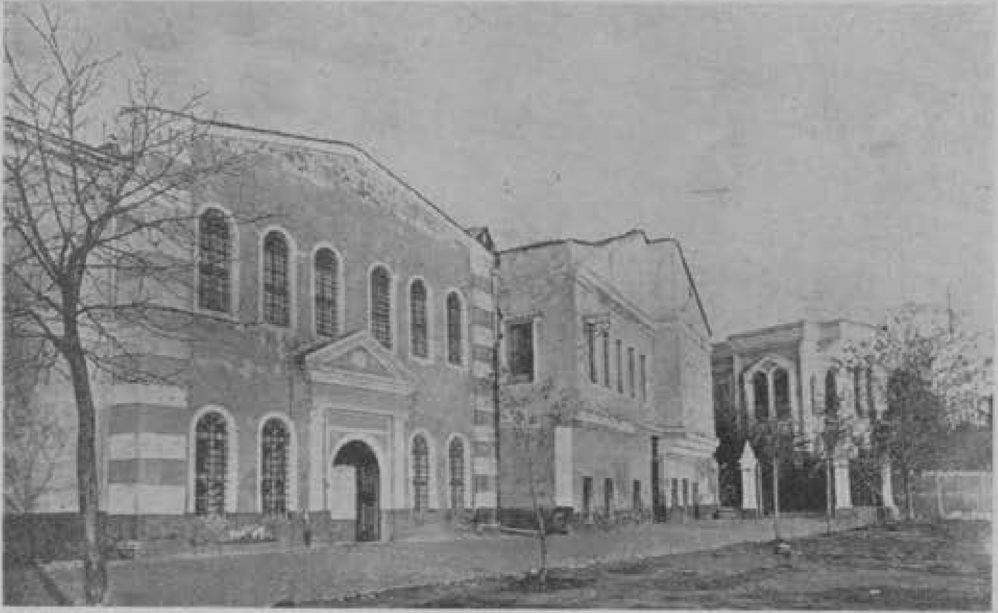
Tarihî silâhlarımızdan bir grup

Deniz elbise dikimanesi...

Yarım asırdanberi deniz ordumuzun bütün giyecek levazımını hazırlayan elbise dikimanesi Cumhuriyet devrinin bilhassa son dört senesinde en modern bir hale getirilmiştir.

Eski tersanemizin bir köşesinde sessiz ve ileri doğru giden bu canlı müessese artık deniz ordumuzu başka taraflara muhtaç bırakmaksızın tepeden tırnağa kadar mükemmelen giyindirebilmektedir. Bundan başka, müessese İstanbulun fakir bir köşesinin kimsesizlerini, yetimlerini, şehit çocuklarını ve dul analarını çalıştırmakla manevî ve şerefli bir mevki de kazanmıştır.

Müessesede elektrikle çalışan otomatik makinelerden mürekkep bir çorap dairesile, modern makinelerden mürekkep fanilâ imalât kısmı, senede yüzbin çift ayakkabı imal kudretini haiz fennî bir kundura fabrikası ve bütün bu modern cihazların arızalarını tamir edebilecek kudrette bir de tamirat atelyesi vardır.

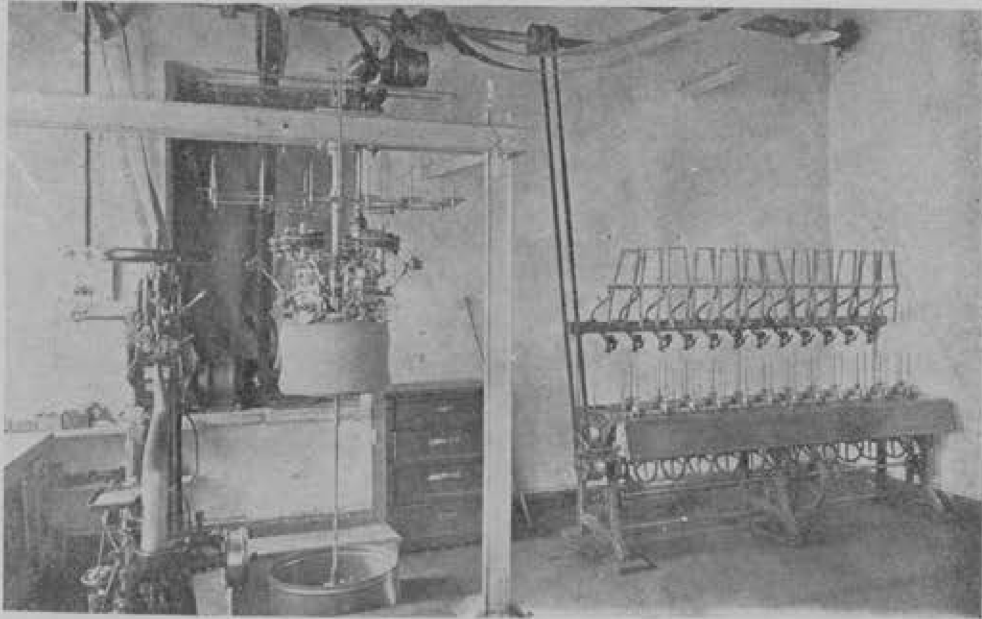
Deniz dikim evi

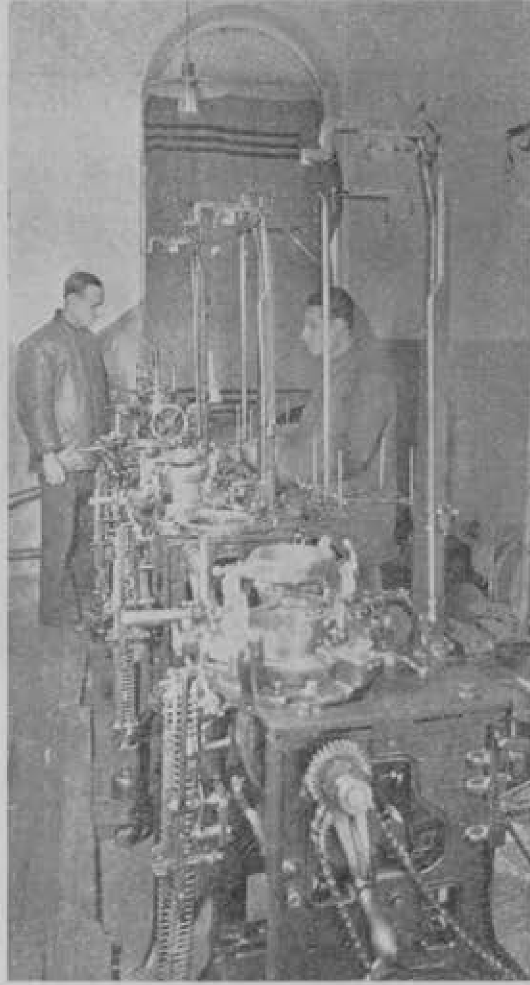
Sancak, can kurtaran ve Buranda imalâthanesi

Terzihane kısmı

Yeni fanilâ imalâthanesinden bir kısım

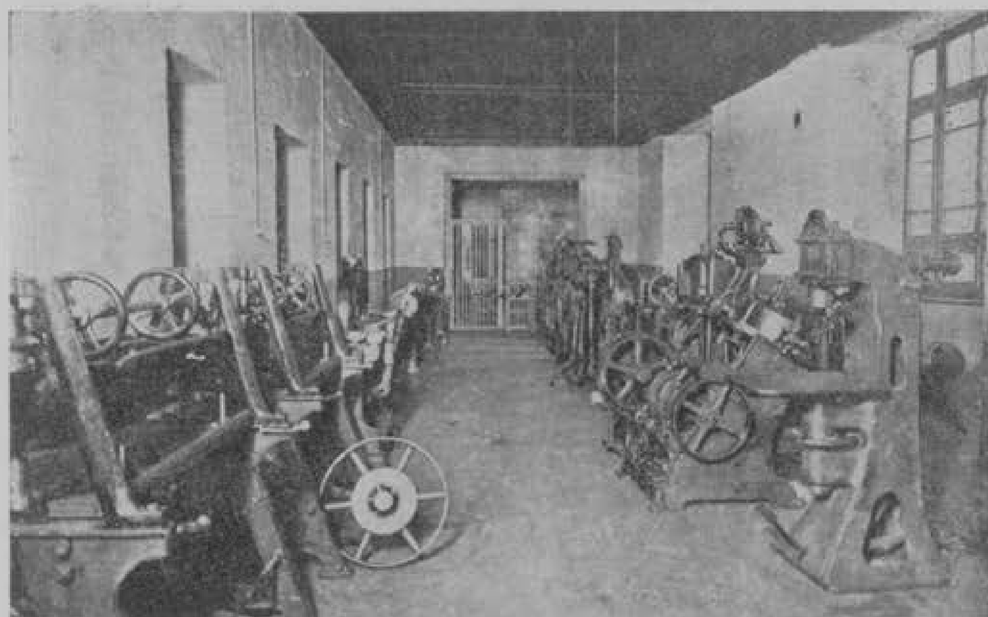
Çorap imalâthanesinden bir kısım

Kundura atelyesi saya kısmı

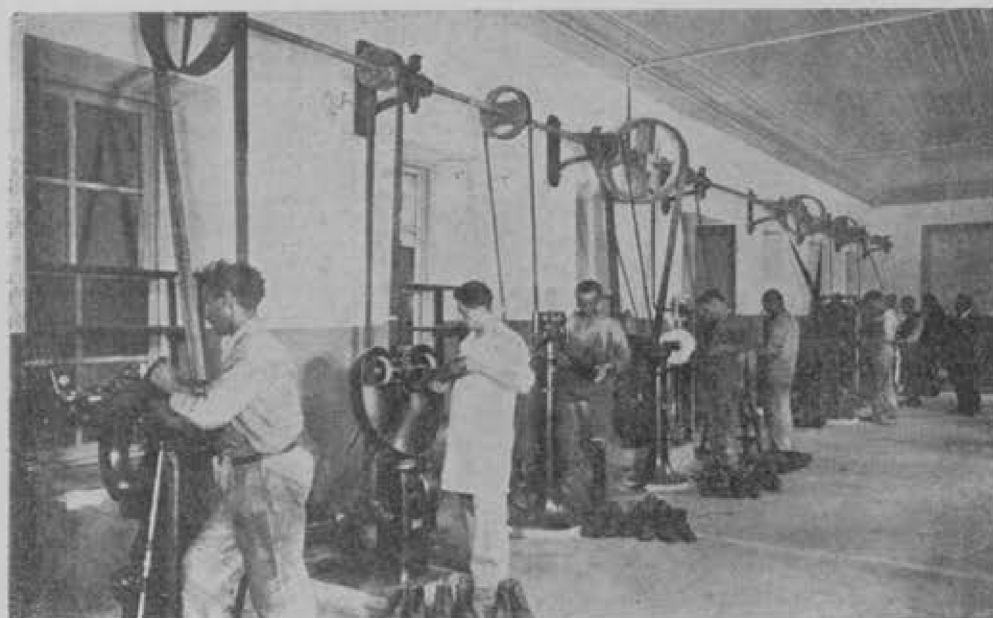
Eski usulde el ile kundura imalâthanesi

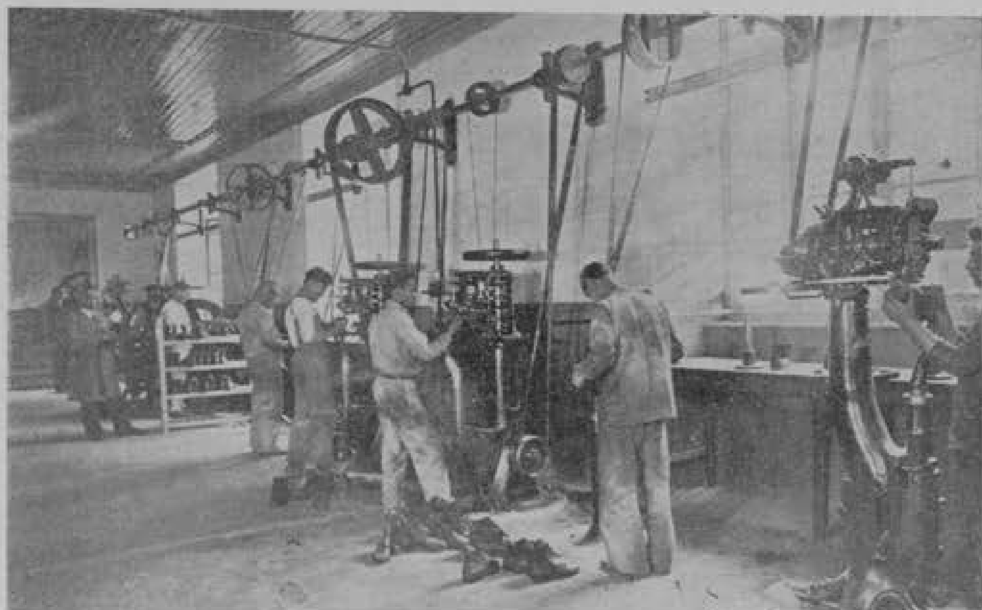
Yeni kundura makineleri (montajdan evvel)

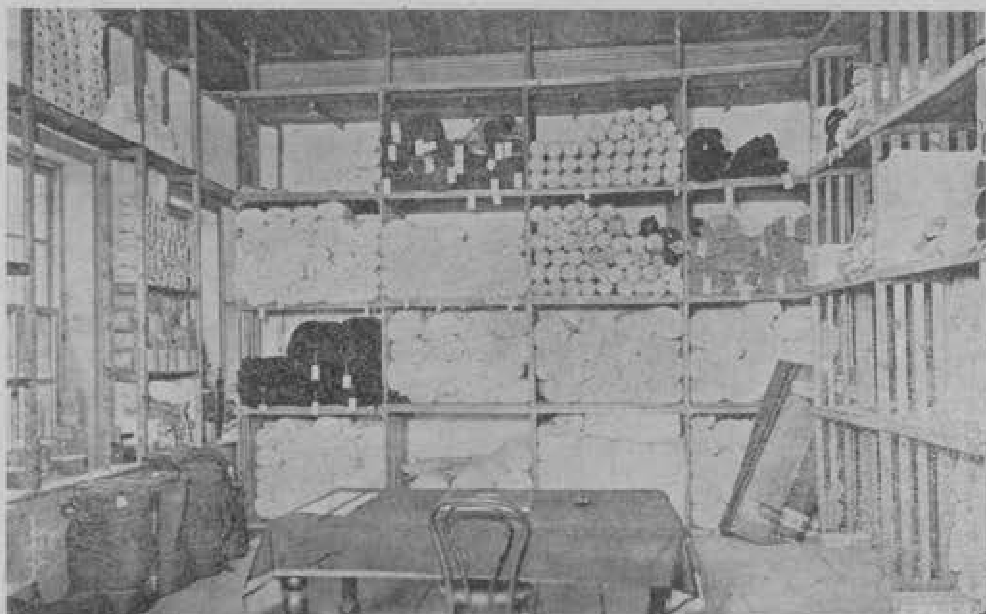
Yeni kundura imalâthanesi (montajdan sonra)

Yeni kundura imalâthanesi (montajdan sonra)

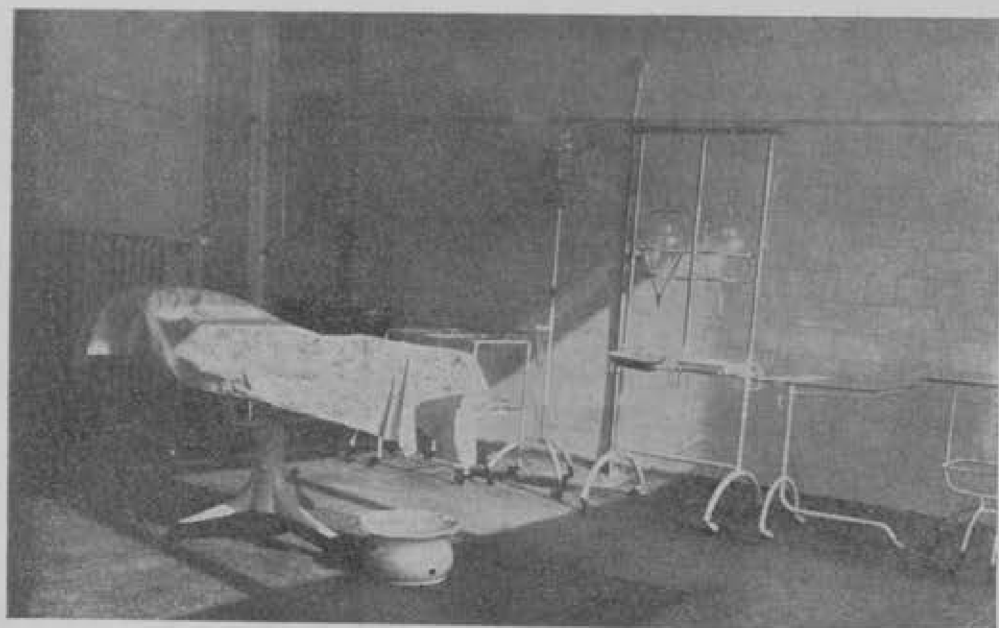
Yeni kundura imalâthanesi (montajdan sonra)

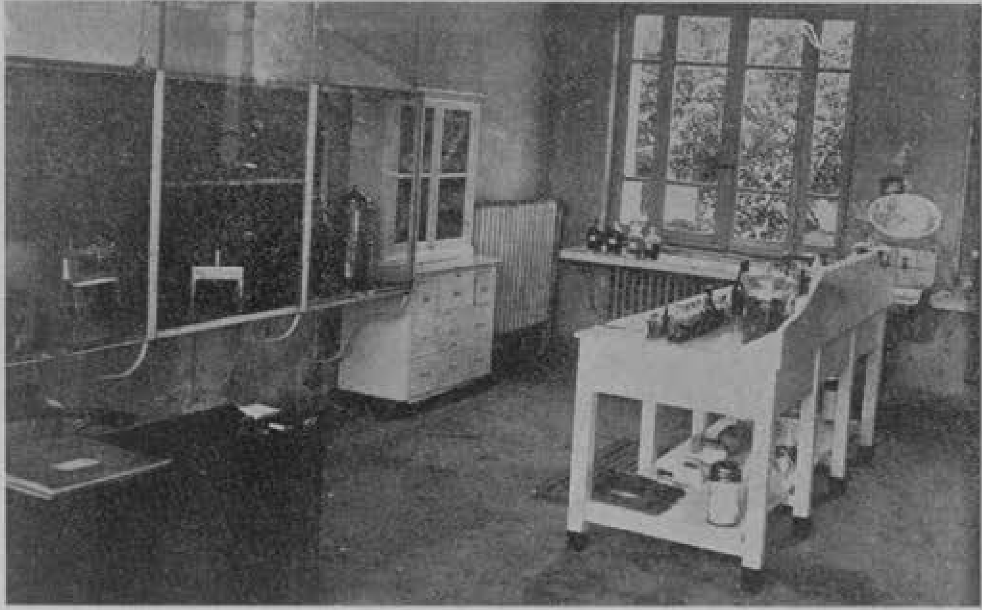
Dikim malzeme deposu

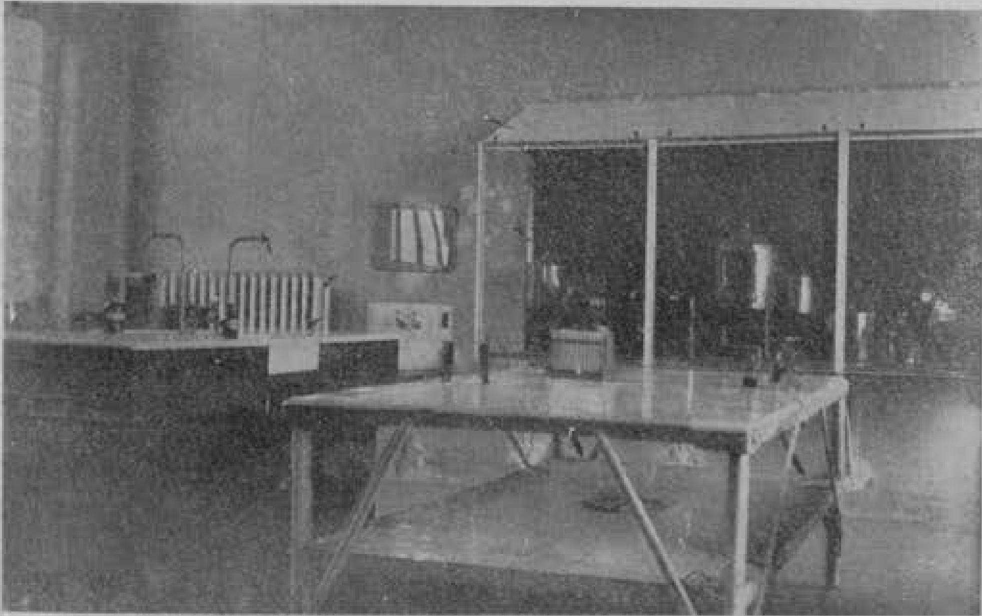
Efrat koğuşundan bir köşe

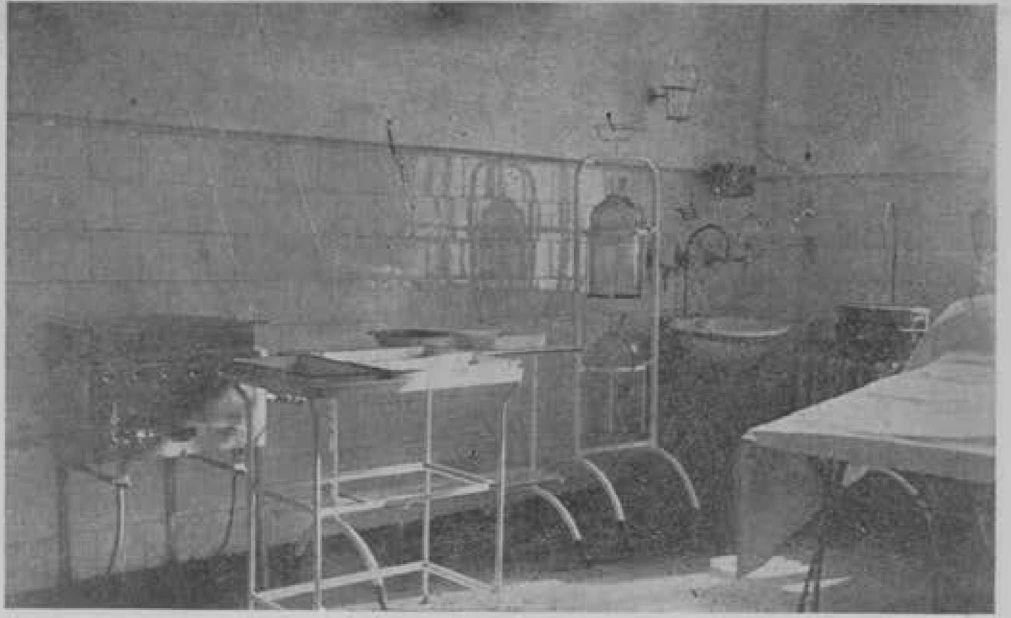
Ameliyathane

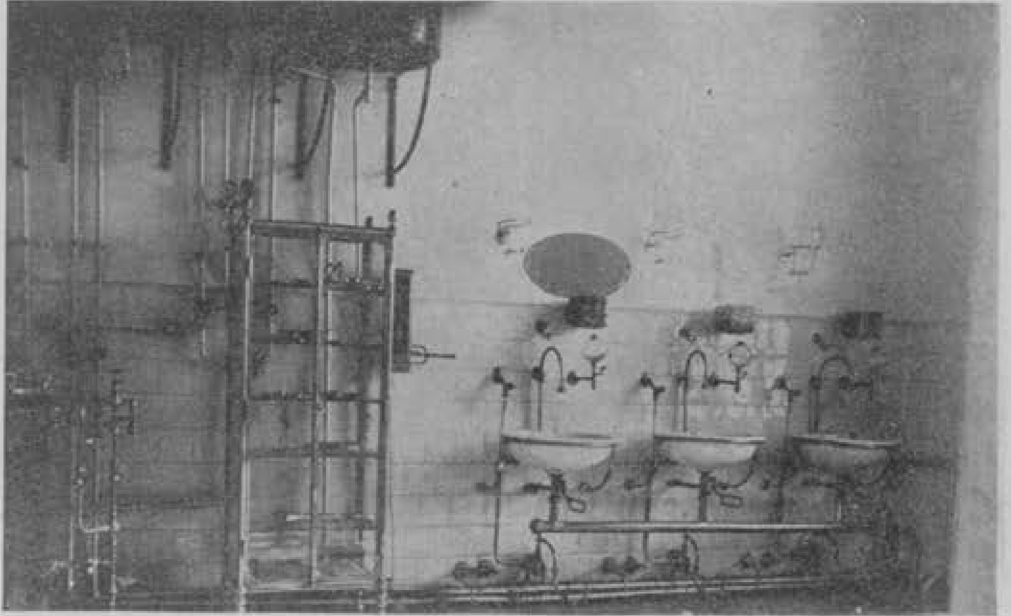
Eczane

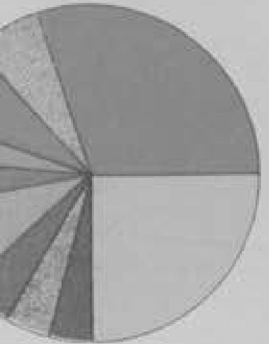
Bakteriyoloji laboratuvarı

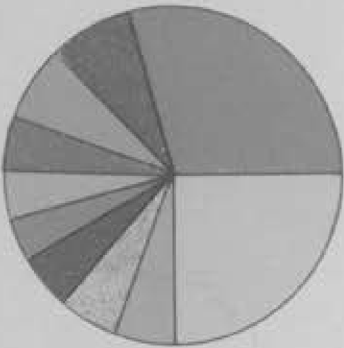

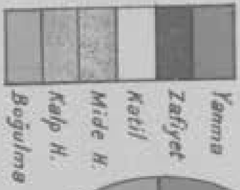
Pansuman odası

Ameliyat temizlenme odası

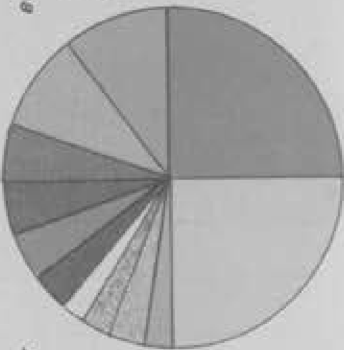

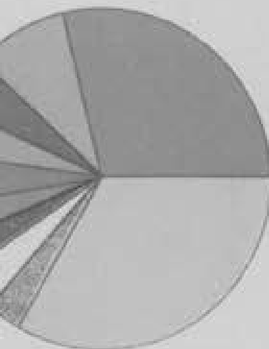
Umum muracaat
161 000

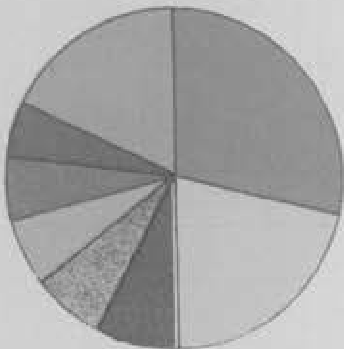
37,000
35,000
32,000
30,000
27,000

Ölüm
Beş senede 174

0 50 100 150 200 250 300 350 400 450 500 550 600 650 700 750 800 850 900 950 1000

1931 1930 1928 1929 1932

Muhtelif H.
Sıtma
Ciğer H.
Yaralar
Zührevî
Hazım H.
Kulak
Grip
Cilt
Kaba Kulak
Göz
Sarî H.
Frengî
Asabî

o/oo 940 Şifa
o/oo 20 Hava değiştirme
o/oo 01 Ölüm
o/oo 2 Çürük
o/oo 1 Sakat